

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II NOVEMBER 2011 II ŠT. 42 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**BAROČNO
OGLEDALO
PO 50 LETIH
NA GRADU PREM**

**NAGRAJENCI
PROJEKTA MOJA
DEŽELA – LEPA
IN GOSTOLJUBNA
2011**

**20 LET DOMA
STAREJŠIH
OBČANOV**

BUČJADA 2011

**UVELJAVLJANJE
SOCIALNIH PRAVIC
PO NOVEM**

UVODNIK

Da Brkini niso več tisti nerazviti del naše dežele, ki je ostal pozabljen od boga, je pokazal nedavni Brkinski večer s Kettejem, kot so organizatorji poimenovali zanimivo prireditev na gradu Prem, ki je bila uvod v dan odprtih vrat kmetij na brkinski sadni cesti in je obenem odprla tudi drugi praznik brkinskega jabolka na Tatrah. Dogodek je zanimiv tudi zato, ker gre za prvi primer dneva odprtih vrat kmetij v kakšni ne-vinski pokrajini v Sloveniji. Da pa gotovo ni bil zadnji, kaže tudi dober odziv obiskovalcev in želja organizatorjev, Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom in LAS Krasa in Brkinov, ki si prizadevata, da bi dogodek postal tradicionalen. Lahko bi rekli, da gre tudi za prvi primer dobre prakse na področju skupnega trženja in promocije kmetijskih pridelkov in izdelkov, ki je povezal štiri občine: ilirskobistriško, pivško, kozinsko in divaško, kar se ne zgodi ravno pogosto. In prav promocija bi po mnenju organizatorjev brkinskim kmetijam, ki pridelujejo odlično sadje, kis, sokove in seveda nepogrešljivo brkinsko slivovko, najbolj pomagala pri preboju na tržišče. Ob tem pa ne gre zanemariti tradicionalne brkinske kulinarike, ki bi morala biti dnevno na jedilniku vsakega kmečkega turizma in kakovostne gostinske ponudbe v naših krajih, kar je poudaril tudi dr. Stanislav Renčelj, strokovnjak s področja kulinarike. Če namreč sami ne cenimo dovolj domače hrane in domačih proizvodov, kako jih bomo potem lahko uspešno promovirali in prodajali tujcem.

Katja Kirn,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	Baročno ogledalo na gradu Prem Zaključek projekta Moja dežela – lepa in gostoljubna 2011	3 4
INVESTICIJE	Črpalke in zaščitne oprema za gasilska društva Gradnja širokopasovnega omrežja	5 6
OBČINSKI ODMEVI	Poročila s sej občinskega sveta	7
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Brkinski večer s Kettejem Gosilna Škorpion prejela naziv Gostilna Slovenije Invazivke	9 11 12
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	Bučjada 2011 20 let Doma starejših občanov TV Galeja v vsa gospodinjstva Lokomotiva Breda kmalu v Il. Bistrici	13 15 17 19
ŠOLSTVO IN ŠPORT	Zaključek projekta UPI - Ustvarjalnost, inovativnost, podjetnost Uspešni mladi glasbeniki Nagrada za najlepši eko vrt Projekt Simbioza	22 22 29 31
KULTURA	Harije skozi čas Razstava o dosežkih ameriških Slovencev Prvi ponatis knjige Umno kletarstvo iz leta 1873 Srečanje ljudskih pevcev in godcev Primorske	34 35 35 36
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	Uveljavljanje socialnih pravic po novem Ustanovljeno Koronarno društvo Il. Bistrica Dan odprtih vrat Društva POT Skupina za samopomoč društva DAM Zdravje za vse	37 39 41 42 43
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	Dnevni center Sonček v sadovnjaku Teden otroka v vrtcu Ilirska Bistrica	46 47
NAPOVEDNIK	Prireditve v novembru 2011	48

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica
Odgovorna urednica: Katja Kirn
Uredniški odbor: Špela Brožič, Vladimir Čeligoj, Dimitrij Grlj, Vojko Mihelj, Mateja Rolih, Marija Štrancar in Tatjana Urbančič
Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133
Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznik prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh
Grafično oblikovanje in tisk: Dravska tiskarna d.o.o., Valvasorjeva 38, 2000 Maribor III Naklada: 5.200 izvodov
Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.
Fotografije: Katja Kirn, Petar Nikolić, Andreja Boštjančič, Tomo Šajn in foto arhivi društev, Knjižnice Makse Samsa, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Jelšane, OŠ Podgrad, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Knežak, Vrtca Ilirska Bistrica in Vrtca Antonina III Fotografija na naslovnici: Katja Kirn

GRAD PREM PO 50 LETIH SPET KRASI BAROČNO OGLEDALO

Originalnim muzejskim predmetom iz nekdane grajske orožarne na gradu Prem se je oktobra pridružilo še pozlačeno baročno gledalo iz druge polovice 18. stoletja, ki se je po dolgih 50 letih vrnilo nazaj na premski grad, kjer krasi svečano grajsko dvorano.

Ogledalo je bilo na grad Prem pripeljeno v 30-ih letih 20. stoletja, ko je bil lastnik gradu Bruno Zuccolini iz Trsta. Razkošno ogledalo je skupaj s cvetlično mizico visoko 310 centimetrov in široko 140 centimetrov, podatkov o izdelovalcu ogledala pa jim zaenkrat še ni uspelo izslediti, je pojasnil **Ivan Simčič**, kustos in zgodovinar iz bistrške enote Pokrajinskega muzeja Koper, ki si je tudi najbolj prizadeval, da bi baročno ogledalo pripeljali nazaj na premski grad.

Za ogledalom se je namreč izgubila vsaka sled po 2. svetovni vojni, natančneje po letu 1958, ko so bile na gradu nastanjene delovne brigade, ki so gradile brkinsko cesto. Po pripovedovanju nekaterih vaščanov Prema naj bi ogledalo odpeljali z vozilom v smeri obalnih mest. Videli naj bi ga v Kopru, Piranu in Izoli.

Kot je pojasnil Simčič, mu je bila pri raziskovalnem delu v veliko pomoč fotografija ogledala iz knjige *Il castello di Primmano* iz leta 1935. Vztrajnost kustosa, ki si je pred tremi leti zadal, da pripelje ogledalo nazaj na grad, je obrodila sadove aprila letos, ko mu je s pomočjo Pokrajinskega muzeja v Kopru uspelo v muzejskem depozitu evidentirati originalno baročno ogledalo z gradu Prem. Ker je bilo v zelo slabem

stanju, so ga tudi restavrirali. Restavriranje ogledala je v celoti financirala Občina Ilirska Bistrica, dela pa je opravil priznani restavrador, upokojenec Pokrajinskega muzeja Koper **Claudio Antonaz**.

Vrnitev ogledala je ilirskobistriška enota Pokrajinskega muzeja Koper obeležila 15. oktobra na svečanosti, kjer je goste nagovoril podžupan **Vojko Tomšič**, ki je dejal, da bi bilo treba v bodoče grad obogatiti tudi z gostinsko ponudbo in v gradu urediti grajsko klet, kjer bi gostom lahko ponudili tudi pravo grajsko vino. Zgodovinarica iz Pokrajinskega muzeja Koper **Vlasta Beltram** pa je poudarila, da je vsak predmet, ki ga uspejo iztrgati pozabi in mu vdahnuti blišč nek-

danjega življenja velik uspeh za muzej. Svečanost je s pesmijo obogatil domači ženski pevski zbor Prem pod vodstvom **Vilka Majeriča**.

»Ponovna prisotnost baročnega ogledala v svečani dvorani premskega gradu bo dodatni razlog za obisk in ogled muzejske zbirke na gradu Prem. Muzejskih predmetov, ki so bili odtujeni z gradu v 50. in 60. letih je še veliko, zato nas v prihodnje čaka še dosti dela, da bomo čim več teh predmetov lahko zopet občudovali na gradu,« je sklenil Ivan Simčič, ki se za pomoč pri raziskovalnem delu še posebej zahvaljuje **Dušanu Maljevcu** iz Jelšan za knjigo *Castello di Primano* in bratoma **Dolgan** s Prema za informacije o ogledalu. III

SIB
INŠTALACIJE d.o.o.
www.instalacije-sib.si

gsm: 041 714 394
e-mail: sibist@siol.net

Jablanica 12, 6250 Il. Bistrica
tel.: 05/ 714 85 15, fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija *
toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

POZIV ORGANIZATORJEM PRIREDITEV

Organizatorje prireditev (društva, zavodi, ustanove ...) pozivamo, da nam do 15. decembra 2011 sporočijo načrtovane prireditve za leto 2012, katerih okvirni datumi so že znani. Letni seznam prireditev bomo objavili v januarski številki Bistriških odmevov kot pomoč organizatorjem pri načrtovanju in usklajevanju terminov prireditev.

NAGRAJENA SKRB ZA ČISTO IN UREJENO OKOLJE

Projekt Moja dežela – lepa in gostoljubna je vseslovenski projekt pod okriljem Turistične zveze Slovenije, ki vključuje občine, podjetja in druge ustanove. Namen in dolgoročno sporočilo projekta pa je urejeno in gostoljubno okolje, ki je pogoj za uspešen razvoj turizma.

Občina Ilirska Bistrica je v projekt vključena nepretrgoma že 16 let. V tem času je dosegla uspehe tudi na državni ravni, in sicer je bil Mašun kar nekajkrat uvrščen med najbolj urejene hribovske kraje, bistriška gimnazija pa si je dvakrat zapored prislužila drugo mesto v kategoriji srednjih šol.

Bistriška občina je tudi letos podelila nagrade v petih kategorijah. V kategoriji stanovanjskih blokov je nagrada pripadla **bloku v Župančičevi ulici 2 v Ilirski Bistrici**. Priznanje za najbolj urejeno kmetijo je prejela **družina Vičič** iz Zarečice 12. Med zavodi je priznanje prejela **Osnovna šola Toneta Tomšiča Knežak**, najbolj urejeno naselje pa je po mnenju komisije **Jasen**. Priznanja za najlepše urejene hiše pa je prejelo tudi 15 družin: **Boštjančič** (Janeževo Brdo 8), **Godina** (Male Loče 18), **Jagodnik** (Podgrad 30 a), **Jenko** (Topolc 61 a), **Kovač** (Knežak 204), **Prosen** (Jablanica 32 b), **Rutar** (Novokračine 8 a), **Samsa** (Prelože 13), **Šajn** (Levstikova 42 a, Ilirska Bistrica), **Štemberger** (Podgraje 27), **Štumf** (Jelšane 28 a), **Toma-**

Dobitniki priznanj za najbolj urejene domove, kmetijo, blok, zavod in naselje

žič (Podgrad 125), **Tomšič** (Bač 131), **Tomšič** (Koseze 46 a) in **Šenkinc Bojan** (Šembije 63).

Pri projektu od samega začetka sodeluje tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica, ki ocenjuje najbolj urejene obrtne obratovalnice v občini. Priznaja so prejeli: **Gostilna pizzeria Škorpion**, Rajko Jenko s.p., Rečica, **Instalacije, Stojan Kovačič** s.p., Koseze, **Kalister avto**, Marijan Kalister s.p., Dolenje, **Okrepčevalnica Zemon-ska vaga**, Andrej Primc s.p., Dolnji Zemon, **Avtoprevoznništvo, Robert Hrvatin** s.p., Harije in **PET PAK d.o.o.**, Ilirska Bistrica. Podjetje Pet pak je ob tej priložnosti prejelo tudi mednarodni certifikat kakovosti ISO 9001-2008, ki ga je

direktorju podjetja **Ljubu Nadohu** izročil predstavnik švicarskega centra za podeljevanje certifikatov SGS.

Nagrade je v imenu župana podelil podžupan Občine Ilirska Bistrica **Vojko Tomšič**, ki je poudaril, da je občina v zadnjem letu aktivno pristopila k urejanju naselij in samega mesta. Tako so se najprej lotili čiščenja in obnove Kindlerjevega parka, ki so po besedah podžupana pljuča Ilirske Bistrice, novo podobo pa je dobil tudi bistriški hram kulture, kjer je občina v poletnih mesecih prenovila atrij in mu dala novo vsebino ter obnovila pročelje in okna doma. Občinska uprava pa je pripravila tudi odlok, s katerim bodo lastnike propadajočih in nevzdrževanih objektov v občini spodbudili k njihovi obnovi.

Zbrane je nagovoril tudi predsednik območne obrtno-podjetniške zbornice **Janez Rojc**, ki je izročil priznanja predstavnikom nagrajenih obrtnih obratovalnic.

Prireditev je spremljal tudi kulturni program, v katerem so nastopili: otroška folklorna skupina KD Tuščak z Bača, vrtčevski otroški pevski zbor Čebelice ter harmonikarja Martin Rojc in Matej Kocjančič. V predvorju doma pa je bila na ogled tudi razstava, ki so jo pripravile osnovne šole, cvetličarji in posamezna društva. III

Nagrajeni predstavniki obrtnih obratovalnic

NOVE ČRPALKE IN ZAŠČITNA OPREMA ZA GASILSKA DRUŠTVA

Občina Ilirska Bistrica je sedmim prostovoljnimi gasilskimi društvom, ki delujejo v bistriški občini (PGD Il. Bistrica, PGD Podgrad, PGD Knežak, PGD Vrbovo, PGD Podgora Podgraje, PGD Jelšane in PGD Koritnice), v okviru opremljanja ekip civilne zaštite priskrbeli črpalke za črpanje vode v primeru poplav, operativni del moštva gasilskih društev pa je opremljen tudi z novimi gasilskimi zaščitnimi oblekami.

Kot je na uradni primopredaji črpalk povedal poveljnik občinske civilne zaštite **Anton Delost**, so se v okviru občinske civilne zaštite odločili, da del sredstev, ki so bila v letošnjem proračunu namenjena za zaščito proti poplavam, namenijo nakupu vodnih črpalk in jih predajo v uporabo gasilskim društvom, ki v primeru poplav tudi največkrat posredujejo in nudijo pomoč pri črpanju vode. »Med ekipami zaštite in reševanja so prav gasilci osnovna sila, saj so 24 ur v pripravljenosti in običajno prvi, ki v primeru naravnih nesreč priskočijo na pomoč. Zato smo se odločili, da večji del sredstev iz tega naslova namenimo gasilskim društvom,« je pojasnil Delost. Ob dejstvu, da je poplavna ogroženost bistriške občine dokaj velika, saj se s poplavami srečujemo skoraj vsako leto, so za gasilce črpalke gotovo dobrodošla pridobitev. Delost je društva ob tem tudi pozval, da bi se med seboj dogovorila in specializirala za izvajanje določenih nalog, saj bi tako tudi lažje načrtovali nabavo ustrezne opreme za posamezna društva. Kot primer je navedel nedavno sodelovanje ekipe PDG Podgrad na regijskem

preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči, kjer so se odlično odrezali. To pa je tudi nadgradnja sodelovanja med civilno zaščito in gasilsko zvezo oz. društvom, ki se je za zelo uspešno izkazalo že pri gašenju požara na vojaškem strelišču na Baču, je poudaril **Luka Špilar**, podpoveljnik občinske civilne zaštite in svetovalec za področje zaštite in reševanja na občinski upravi. V imenu gasilcev se je Občini Ilirska Bistrica in občinski civilni zaščiti za novo opremo, ki jo bodo gasilci s pridom uporabili, zahvalil predsednik Gasilske zveze Il. Bistrica **Tadej Slavec**.

Gasilska društva pa so bogatejša tudi za del osebne zaščitne opreme za gasilce (obleka, obutev in čelade), ki jo je Občina v letošnjem letu financirala v okviru strategije opremljanja gasilskih društev

v občini. Občina Ilirska Bistrica je za zaščitno opremo namenila 120.000 evrov, za nabavo črpalk pa 6.700 evrov. III

NAGRADNA KRIŽANKA

Nagrajenca nagradne križanke, objavljene v 41. št. Bistriških odmevov, ki prejmeta **CD s slikovno predstavitevijo zgodovine košarke na Bistriškem, avtorja Stojana Franka**, ki nagradi tudi podarja, sta:

- **Matic Lulik**, Vilharjeva 16, 6250 Ilirska Bistrica in
- **Petra Stopar**, Ulica 7. maja 8, 6250 Ilirska Bistrica.

Nagrajenca bosta nagradi prejela po pošti.

Čestitamo!

SUMA - UMETNO KOVASTVO
 Že več kot 15 let izdelujemo vse vrste kovanih izdelkov

OIC Trnovo
 Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
 Po naročilih skonstruiramo, izdelamo,
 protikorozijsko zaščitimo in montiramo:

balkonske, stopniščne in vrtno ograje, drsna in krilna vrata z daljinskim upravljanjem...

telefon: +386 (5) 7110 244 (vsak delavnik med 7h in 15h)
fax: +386 (5) 7110 243, e-mail: info@umetnokovastvo.com
www.umetnokovastvo.com

PELETI

- ✧ GORLEC NA PELETE + POLŽ - 820 € z DDV
- ✧ ZALOGOVNIK za pelete 140kg - 165 € z DDV
- ✧ PEČI drva/pelete - od 960 € do 1.250 € z DDV
- ✧ PELETI (bukovi ali jelovi) z certifikatom
 CENA: 233 €/t oz. 3,50 €/15 kg vreča
 - možnost dostave na dom-

TOMAŽ BUBNIČ s.p.
 Vojkov drevored 2, Il. Bistrica
 040 258 696, www.peleti-biomasa.si

GRADNJA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

Spoštovane občanke in občani!

Kot ste bili seznanjeni že v prejšnjih številkah glasila, smo v naši občini kot del širšega projekta pričeli z gradnjo odprtega širokopasovnega omrežja, ki bo vsem občanom, ki tega nimajo že danes, omogočil dostop do širokopasovnih storitev.

Trenutno dogajanje na projektu

Na področju Ilirske Bistrice se trenutno zelo pospešeno izvajajo zemeljska dela – gradnja kabelske cevne kanalizacije. Zaenkrat nam vreme pri tem pomaga in dela dobro napredujejo. Trenutno je aktivnih več ekip, ki trase iz smeri Knežaka, Pregarij in Jelšan kopljejo proti Ilirski Bistrici. V novembru bomo predvidoma:

- priklopili do Ilirske Bistrice z glavnimi kabli iz smeri Knežaka in Jelšan;
- gradili odcepe od glavne trase do okoliških vasi;
- uredili lokacije in postavili opremo za centrale (Ilirska Bistrica, Podgrad, Knežak in Pregarje).

Občane obveščamo, da na gozdnih poteh, kjer poteka trasa, po prvem zasutju izvajalec jarek nasuje malo višje od nivoja poti, ker si tako pusti rezervo materiala, ki je potrebna za poravnanje poti potem, ko se nasutje v jarku zaradi vremenskih vplivov zniža. Izvajalec se bo po približno dveh mesecih po prvem nasutju vrnil na traso, pot ponovno poravnal in material zavaljal. Če občani opazijo, da so posedki trase res veliki (10 cm in več) in to povzroča težave, naj tak primer javijo, da se situacija prehodno sanira.

Trenutno so v fazi dogovarjanja o najbolj optimalnem načinu izvedbe hišnih priključkov tudi v naseljih, kjer se je v preteklih letih urejala komunalna infrastruktura. V kar nekaj primerih so bile položene tudi cevi za potrebe telekomunikacij, vendar se te zaključijo nekje znotraj dvorišč, in ne potekajo do samih hiš. O načinu izvedbe in o tem, kaj bodo morali občani v takih primerih storiti sami, vas bomo obveščali v glasilu in neposredno na terenu.

O omrežju

Širokopasovno omrežje bo zgrajeno v optični izvedbi, v tehnologiji FTTH (Fibre To The Home) GPON, kar pomeni, da bo optični kabel potekal vse od izhodiščne točke, t.i. funkcijske lokacije (kjer se omrežje priklopi na glavno hrbtenično omrežje), do končnega uporabnika (gospodinjstva oz. poslovnega uporabnika). Do vsakega gospodinjstva in do poslovnih uporabnikov bodo na zadnjem delu trase potekala štiri optična vlakna.

Omrežje bo odprto, kar pomeni, da bo na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom, ki bodo želeli prek njega ponujati storitve, pod enakimi pogoji. Uporabniki/občani se bodo ob priklopu na omrežje lahko sami odločili, katerega ponudnika bodo izbrali, zato bodo imeli na voljo širok nabor storitev in ponudb različnih zainteresiranih operaterjev.

Tako zgrajeno omrežje bo omogočalo hitrosti prenosa podatkov do več Gbit/s, uporabniki pa bodo hitrosti prenosa podatkov izbirali sami. Za hitrost prenosa podatkov se bodo lahko odločali glede na ponudbe in cene ponudnikov storitev.

Kaj morate storiti, da si omogočite priklop na širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij v občini Ilirska Bistrica

V sklopu projekta je predvideno, da se gospodinjstvom na belih lisah pripelje kabel zračno ali po obstoječi cevi do fasade in se ga zaključi v zvarni dozi (majhni omarici), ki se postavi na zunanjo ali notranjo stran zidu.

Od te omarice do mesta v hiši ali stanovanju, kjer bo uporabnik imel nameščeno opremo, ki bo služila za povezavo na omrežje (optični modem oz. CPE), mora vsak uporabnik sam poskrbeti za izvedbo optične hišne inštalacije. Hišno inštalacijo uporabniki plačajo sami, in seveda ostane v njihovi lasti. Upravitelje večstanovanjskih stavb prosimo, da se obrnejo na nas glede pojasnil o izvedbi v takih stavbah.

Načeloma velja, da hišno inštalacijo lahko izvede vsak usposobljen in ustrezno opremljen inštalater, ki ima izkušnje z optičnimi vlakni, vendar občane opozarjamo na nepravilnosti, ki so se dogajale na drugih projektih, in ki utegnejo povzročiti občanom dodatne stroške. Nezavezujoč seznam možnih usposobljenih izvajalcev je občanom na voljo na občini in neposredno pri ekipah FMC d.o.o. na terenu.

Izgradnja sodobnega telekomunikacijskega omrežja je za vse sodelujoče občine velika pridobitev. Uspešno sodelovanje med izvajalcem del, Občino Ilirska Bistrica in občani naj bo vodilo za uspešno realizacijo tega dolgoročnega razvojnega projekta. Dodatne informacije so na voljo pri vodji projekta na Občini Ilirska Bistrica Boštjanu Primcu, e-naslov: bostjan.primc@ilirska-bistrica.si. III

POROČILO S SEJ OBČINSKEGA SVETA

7. seja Občinskega sveta

Ilirskobistriški občinski svetniki so se 6. oktobra sestali na 7. redni seji, na kateri so poleg premoženjsko pravnih zadev in spremembe sklepa o soglasju k sistematizaciji delovnih mest za Vrtec Ilirska Bistrica obravnavali in sprejeli tudi **spmembe in dopolnitve Odloka o lokalnem turističnem vodenju v občini Ilirska Bistrica**. S spremembo obstoječega odloka, ki je bil sprejet leta 2005, bodo vodniško službo na območju naše občine odslej lahko opravljali tudi lokalni turistični vodniki z območja Zelenega krasa, ki obsega območje občin Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Cerknica, Bloke, Loška dolina in Logatec. Doslej so vodenje po bistriški občini namreč lahko izvajali le turistični vodniki iz naše občine in vodniki z državno licenco za vodenje. V letošnjem letu je izpit za lokalnega turističnega vodnika uspešno opravilo 48 udeležencev izobraževanja, od tega 10 iz naše občine, ki so tako usposobljeni za vodenje po celotnem območju Zelenega krasa. Turistični vodniki, ki ob uveljavitvi odloka že opravljajo dejavnost turističnega vodenja, lahko z opravljanjem dejavnosti nadaljujejo, če predložijo potrebna dokazila, se vpišejo v register turističnih vodnikov in v roku enega leta od sprejema odloka, opravijo preizkus znanja, kot določa odlok.

Občinski svetniki so v nadaljevanju sprejeli tudi **spmembe in dopolnitve Odloka o območju predkupne pravice Občine Ilirska Bistrica**, s katerim občina razširja predkupno pravico na nekatera območja, kjer lastništvo do sedaj ni bilo urejeno, in sicer območje nekdanjih vojaških skladišč v Vrbovem, stare dvorane v Podgrajah in balinarske dvorane v Zabičah.

Na predlog komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja so svetniki potrdili tudi nekaj **imenovanj predstavnikov občine v svete zavodov in nadzorne odbore zavodov**, in sicer: v svet zavoda Vrtca Ilirska Bistrica **Jurija Štembergerja**, **Tadeja Primca** in **Tjašo Logar Vrh**, v svet zavoda OŠ Dragotina Ketteja **Roberta Ujčiča**, za člana nadzornega odbora Občine **Aleksandra Abrama**, v nadzorni svet JP Komunala Il. Bistrica **Dragico Kastelic Boštjančič**, **Ivana Barbo** in **Miha Jenka** ter v upravni odbor Razvojnega centra Il. Bistrica **Bojana Oblaka**.

Svetniki so na predlog komisije izglasovali tudi sklep, da se razreši predsednico odbora za urejanje prostora in infrastrukturo **Barbaro Kogovšek** ter sklep, da se po uveljavitvi sprejetih sprememb Statuta JP Komunala imenuje v nadzorni svet še dva predstavnika ustanovitelja, in sicer **Vinka Božiča** in **Dejana Bašo**. Občinski svet je namreč na eni od prejšnjih sej sprejel odlok, po katerem naj bi imel nadzorni svet JP Komunala dva člana več, vendar pa je pri sprejemanju tega odloka občinski svet storil vrsto proceduralnih napak, med drugim tudi člen, ki določa, da odlok velja samo osem dni po objavi. Zato je župan takrat sklep, s katerim je bil ta odlok sprejet, zadržal. Svetnik Dušan Grbec (SDS) je kljub temu vztrajal, da se v nadzorni odbor Komunale imenuje še dva člana (Vinka Božiča in Dejana Bašo), pa čeprav bo njihov mandat trajal samo osem dni. Za zadnji sklep je župan na seji napovedal, da ga bo zadržal.

Župan je svetnikom dal v ponovno glasovanje tudi sklep o imenovanju **Boštjana Primca** za v.d. direktorja Razvojnega

centra Il. Bistrica, ki pa tudi tokrat ni bil sprejet. Posledica tega sklepa je ta, da je RC že nekaj mesecev v brezpravnem stanju, zaradi česar nastaja tudi gospodarska škoda. Način reševanja problemov RC, ki so ga predlagali svetniki na prejšnji seji, se je namreč izkazal kot neizvedljiv in neučinkovit. Vendar pa so svetniki kljub temu vztrajali pri svoji odločitvi.

Z odlokom nad nevzdrževane objekte

Na seji je bil sprejet Odlok o merilih in postopku za določitev nevzdrževanih objektov in za izvedbo vzdrževalnih del na objektih v občini Ilirska Bistrica, na podlagi katerega bo občina pridobila popis vseh nevzdrževanih in zanemarenih objektov, ki kazijo podobo mesta ali naselja in krajine v občini.

Objekti, potrebna vzdrževalna dela in ocena stroškov del za vsak objekt posebej bodo opredeljeni v elaboratu, ki ga bo izdelala pristojna institucija ali podjetje. Na podlagi meril o določitvi nevzdrževanih objektov, opredeljenih v odloku, in izdelanega elaborata bo nato občinski svet določil prednostno listo za sanacijo objektov in sprejel odlok o vzdrževanju objektov, občina pa bo morala v proračunu zagotoviti tudi potreba sredstva za izvedbo vzdrževalnih del. Občina bo namreč lastnika objekta najprej pozvala, naj izvede potrebna vzdrževalna dela. Če se ta ne bo odzval in v določenem roku ne bo opravil predpisanih del na objektu, bo občina sama izvedla dela, račun pa izstavila lastniku. Če lastnik sredstev ne bo poravnal, pa lahko občina pridobi na objektu hipoteko.

»Namen tega odloka ni, da bi nekoga, ki si zaradi težkih finančnih razmer ne more obnoviti hiše oz. stanovanja, metali na cesto. Z odlokom želimo urediti predvsem tiste stavbe, ki kazijo izgled naselja, lastniki teh objektov pa so doslej zavračali sanacijo, saj občina ni imela nobene pravne osnove, da bi od njih zahtevala, naj objekte uredijo,« je pojasnil župan Emil Rojc.

Nadaljevanje 7. seje Občinskega sveta

Svetniki so na nadaljevanju 7. seje obravnavali **Poročilo o izvrševanju proračuna Občine v 1. polletju 2011**. Občina Ilirska Bistrica je v prvi polovici letošnjega leta realizirala 5,4 milijona evrov prihodkov (19,5 %) in 5,3 milijona evrov odhodkov (17 %). Presežek prihodkov nad odhodki po bilanci prihodkov in odhodkov za prvo polletje znaša 76.278 evrov. Občina v letu 2011 načrtuje zadolževanje v višini 951.428 evrov, vendar pa se v prvi polovici leta ni zadolževala.

Župan je pojasnil, da ti izdatki predstavljajo predvsem tekoče stroške, saj se je večina investicij začela izvajati v spomladanskem času in bo tako ob koncu leta realizacija bistveno višja. Do konca septembra je bilo realiziranih 4,7 milijona evrov investicijskih odhodkov, med katerimi večji investiciji predstavljata ureditev Rozmanove ulice in Ulice IV. armije ter izgradnja kanalizacije in čistilne naprave v Hrušici. Trenutno

pa se izvajajo projekti v skupni vrednosti 6,2 milijona evrov (izdelava OPN, izgradnja industrijske cone II. Bistrica, stanovanjske soseske Koseze, širokopasovnega interneta in kanalizacije Knežak, ureditev Kindlerjevega parka in sejne sobe). Po sedanjih ocenah naj bi uresničili od 18 do 21 milijonov evrov odhodkov, kar predstavlja med 63 in 74 odstotkov veljavnega proračuna. Vendar pa je po besedah župana realizacija odvisna predvsem od poteka del in od pridobitve državnih sredstev pri projektih, ki jih sofinancira država.

Ker je bilo glasovanje neodločeno (11 svetnikov je glasovalo za, 11 pa proti), poročilo ni bilo sprejeto.

V nadaljevanju so svetniki obravnavali tudi osnutek **rebalansa proračuna za leto 2011**, ki ga je občinska uprava predlagala predvsem zaradi spremembe vrednosti nekaterih projektov, za katere bi bilo zato potrebno zagotoviti dodatna sredstva v skupni višini 600.000 evrov, in sicer 80.000 evrov za ureditev sejne sobe, 258.000 evrov za dodatna dela pri rekonstrukciji Rozmanove ulice, 32.000 evrov za dodatne izkope pri izgradnji kanalizacije v Hrušici, 44.000 evrov za subvencioniranje cen komunalnih storitev, 85.000 evrov za projekt oskrbe Obale s pitno vodo, 50.000 evrov za pomoč brezposelnim v primeru večjega vala odpuščanj delavcev iz bistriške občine in 51.000 evrov za plačilo sodnih stroškov in poravnave plačil iz naslova vračil vlagan v telekomunikacijsko omrežje. Rebalans je narekovalo tudi 1,1 milijona dodatno pridobljenih sredstev s strani države, koncesij za gozdove in dobička Kraških lekarn. Razprava se je najbolj vnela pri zagotovitvi dodatnih sredstev za Rozmanovo ulico. Župan je pojasnil, da je bila pogodba za ureditev Rozmanove ul. podpisana nekaj dni pred iztekom mandata prejšnjega župana. Na predlog sedanjega župana Emila Rojca pa je občinski svet sprejel zmanjšanje sredstev za ureditev te ulice iz približno 1,4 milijona na 700.000 evrov. Dogovorjeno je bilo, da se dela lahko opravijo v višini do največ 800.000 evrov, ki pomeni prekoračitev, ki jo še dovoljujejo zakonski okviri. Zaradi slabega vodenja investicije s strani nadzora in pooblaščenega delavca občinske uprave je vrednost opravljenih del presegla dovoljeno vrednost. Kljub temu, da se je ta nenadzorovana prekoračitev ujemala z zahtevami nekaterih svetnikov (Anton Šenkinc in Rok Jenko), da se opravijo dela nad vrednostjo sredstev, ki so zagotovljena v proračunu, so isti svetniki glasovali proti zagotovitvi dodatnih sredstev, s katerimi bi poplačali opravljena dela, ki so bila izvedena v skladu s projektom.

Župan je na predlog Zdravka Kirna (Neodvisna lista Skupaj naprej) v rebalans vključil še tri nove postavke, ki se nana-

OBVESTILO O ODDAJI VLOG ZA ZNIŽANO PLAČILO VRTCA ZA LETO 2012

V skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Urad. l. RS, št. 62/10, 40/11) se **vloge za znižano plačilo vrtca za leto 2012 oddajo od 01. 12. 2011 dalje na novih obrazcih pri pristojnem centru za socialno delo.**

Novi obrazci bodo na voljo **na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in v knjigarnah.**

Vloge za znižano plačilo vrtca za leto 2012, ki so jih starši že vložili na Občini Ilirska Bistrica, bodo zavržene. Starši, ki so vloge oddali na občini, morajo ponovno oddati vlogo za znižano plačilo vrtca po zgoraj določenih kriterijih.

Občina Ilirska Bistrica

šajo na sofinanciranje izgradnje žalnega zidu na pokopališču v Hrušici, ureditev meteorne kanalizacije v Vrbovem in sofinanciranje izgradnje malih čistilnih naprav, vendar je dvanajst svetnikov, med njimi tudi Zdravko Kirn (Anton Šenkinc, Vojko Mihelj, Tjaša Logar Vrh, Danica Novak Jurač, Sonja Koren Čeligoj, Jerica Strle, Zdravko Kirn, Primož Rojc, Dušan Grbec, Robert Ujčič, Ivo Tian in Rok Jenko) tako dopolnjenemu predlogu osnutka rebalansa nasprotovalo, zato rebalans ni bil sprejet.

3. Izredna seja Občinskega sveta

Župan je 17. oktobra sklical 3. izredno sejo, na kateri je svetnikom ponovno predlagal prerazporeditev sredstev iz posameznih proračunskih postavk, da bi tako lahko zagotovili sredstva za izvedbo oz. poplačilo najnujnejših projektov. Svetniki so tokrat soglasno podprli prerazporeditev sredstev v višini 85.000 evrov za izvedbo projekta oskrbe s pitno vodo Obale in Krasa ter prerazporeditev 50.000 evrov za humanitarno pomoč brezposelnim, pri čemer so odločili, da bo o delitvi sredstev odločal občinski svet, ko bo nastala potreba. Podprli so tudi prerazporeditev v višini 44.000 evrov za subvencioniranje cene za vodo in 12.000 evrov za ogrevanje v OŠ Antona Žnidaršiča, medtem ko so pri vračilu sredstev upravičencem telekomunikacij županu dali soglasje le za prerazporeditev 30.000 evrov za plačilo odvetniških storitev, ne pa tudi za vračilo 21.600 evrov posameznim upravičencem.

Večina svetnikov se tudi ni strinjala s prerazporeditvijo 77.728 evrov za dodatna dela pri ureditvi nove sejne sobe in 272.731 evrov za poplačilo dodatnih del, ki so nastala pri obnovi Rozmanove ulice. Župan je pojasnil, da je bilo za bistveno manj sredstev narejenega 70 odstotkov tistega, kar je predvidevala pogodba, dodatna dela (ureditev pločnika proti osnovni šoli) pa je predlagal zaradi zagotovitve varnosti otrok. Svetnike je tudi opozoril, da bo plačilo za dela v Rozmanovi ulici, ki so že zaključena, izvajalec lahko izterjal po sodni poti. Vrednost celotne investicije sicer znaša 982.541 evrov, občina pa je od tega zneska že poravnala 700.00 evrov, kolikor je bilo zagotovljeno s proračunom. III

NIZKE GRADNJE NEPREMIČNINSKA AGENCIJA

Ce želite **PRODATI** nepremičnino, **KUPITI**, **ODDATI**, **NAJETI** ...
Mi smo pravi naslov

Več informacij: ROLAND Kompan 041 688 663

S svojo usposobljeno ekipo vam nudimo tudi vse storitve na področju
nizkih gradenj (izkopi, betonska dela, asfaltiranje, tlakovanje, vodovod, ...)

TEL.: 041 652 769 (Franci) ali 041 682 549 (Marjan)

BRKINSKI VEČER S KETTEJEM ODPRL PRAZNIK BRKINSKEGA JABOLKA

V okviru 2. praznika brkinskega jabolka, ki je potekal prvi vikend v oktobru, so se letos prvič predstavile tudi kmetije in turistični ponudniki na dnevu odprtih vrat brkinske sadne ceste. Za uvod v praznovanje je poskrbel Brkinski večer s Kettejem na gradu Prem, na katerem so gostje ob pestrem kulturnem programu spoznali bogato kulturno dediščino in kulinariko Brkinov.

Na dnevu odprtih vrat se je predstavilo kar 27 brkinskih kmetij, kjer so obiskovalci lahko okušali brkinske dobrote, obiskali pa so lahko tudi grad Prem, Park vojaške zgodovine v Pivki, Škocjanske jame in jamo Dimnice.

K projektu promocije brkinske sadne ceste sta skupaj pristopila Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom in LAS Krasa in Brkinov iz Sežane in tako povezala štiri brkinske občine: poleg ilirskobistriške še Pivko, Hrpelje Kozino in Divačo. »Gre pravzaprav za nadaljevanje in nadgradnjo projekta brkinske sadne ceste, ki ga je Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije pred nekaj

Dan odprtih vrat kmetij brkinske sadne ceste je pospremil Brkinski večer s Kettejem na gradu Prem

leti izpeljal skupaj z društvom brkinskih sadjarjev. Ugotovili smo, da bi bilo projekt potrebno nadgraditi predvsem na področju trženja in promocije brkinske sadne ceste in domačih pridelovalcev, zato smo pripravili ponatis brošure br-

kinske sadne ceste v štirih jezikih, pripravili pa smo tudi dve prireditvi Dan brkinskega jabolka in dan odprtih vrat brkinskih kmetij, za katerega upamo, da se bo prijel in postal tradicionalen,« je povedal **Aleš Zidar**, strokovni vodja Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom.

»Z urbanizacijo in razvojem postajajo naši Brkini vse lepši in gostoljubnejši. K temu je gotovo pripomoglo tudi kakovostno brkinsko sadje, na katero smo še posebej ponosni,« je v svojem nagovoru na Premu poudaril ilirskobistriški podžupan **Vojko Tomšič**. O brkinskem sadju in kulinariki je spregovoril dr. **Stanislav Renčelj**, strokovnjak s področja kulinarike, ki je poudaril, da bi bilo treba na območju Brkinov ustvariti nova predelovalna jedra, kjer bi nekaj specializiranih pridelovalcev proizvajalo jabolčni kis, jabolčni sok, sušeno sadje in drugo, kar bi dalo nov zagon brkinskemu sadjarstvu. Dal pa je tudi pobudo, da bi se na območju Brkinov uredila etnološka zbirka predmetov in orodja, povezanega z brkinskim sadjem, kot so na primer znameniti brkinski kotli za kuhanje brkinske slivovke, preše za sadje in drugo. Večer je z recitacijami Kettejevih pesmi obogatila **Vesna Guštin Grilanc**, v kulturnem programu pa je nastopila Brštulin banda iz Harij. Za pravo grajsko vzdušje so poskrbeli vitezi Varuhi kladi-
va. III

Za najboljši jabolčni »štrudelj« so se na Tatrah potegovale tudi bistriške gospodinje

POSLOVNA PRILOŽNOST

Avstrijsko podjetje Ferroimpex s tridesetletno tradicijo in lastnimi podjetji v Sloveniji, Srbiji in na Hrvaškem, ponuja pomoč pri navezavi poslovnih stikov na avstrijskem in nemškem trgu (zastopanje, iskanje novih poslovnih priložnosti, razstavniki prostori, skladiščni prostori, urejanje dokumentacije, pridobivanje dovoljenj za delo ipd.). V primeru da vas zanima, lahko pokličete po tel. s št. 041/746 472 ali jim pišete na e-naslov info@ferroimpex.eu. III Območna obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica

TRŽENJE KMETIJSKIH PRIDELKOV

V sklopu letošnje prireditve Kmetijska tržnica 2011 so predstavniki KGZS Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica v soboto, 24. septembra, organizirali okroglo mizo na temo trženja kmetijskih pridelkov in izdelkov. Na okrogli mizi so sodelovali kmetje, predstavniki različnih inštitucij in predstavniki kmetijskih zadrug.

Prisotne je pozdravil župan **Emil Rojc**, ki je izpostavil problematiko objekta zeljarne na Žabovici, ki žalostno propada. Direktor KGZ Krpan **Marjan Kržič** je ob tem povedal, da imajo namen vlagati v kmetijske objekte na Žabovici pod pogojem, da postanejo lastniki teh objektov.

Rafaela Žejn iz KGZ Nova Gorica je predstavila stanje kmetijske proizvodnje na območju južne Primorske, ki se je v zadnjih 20 letih občutno zmanjšala. V nadaljevanju je **Ana Marenk** (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije) predstavila projekt Kupujmo domače. Gre za spletno stran KGZS, na kateri kmetje lahko ponudijo svoje pridelke in izdelke (<http://www.kupujmodomace.si/kupdom/>). **Jožica Polajžer** je predstavila delovanje Zadružne zveze Slovenije, ki združuje kmetijske zadruge v Sloveniji. Na okrogli mizi sta sodelovala tudi predstavnika kmetijskih zadrug, direktor KGZ Pivka **Matej Biščak** in **David Koren**, vodja komercialne KZ Agraria Koper.

Aleš Zidar, strokovni vodja Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, je predstavil projekt Kmetijske tržnice. Kmetje imajo na tržnicah, ki so organizirane v Il. Bistrici, Pivki in Postojni možnost prodaje lastnih pridelkov. Kmetje

Milenko Oblak iz Ilirske Bistrice, **Matjaž Bubnič** s Pregarij ter **Andrej Penko** in **Janez Vičič** iz Pivke pa so predstavili lasten način trženja. Kmetje pridelke večinoma prodajajo individualno končnemu kupcu. Na takšen način, brez posrednikov, dosežejo primerno ceno svojih pridelkov. Matjaž Bubnič je prisotne opozoril na probleme sadjarjev, ki sadja, predvsem jabolk, ne morejo prodati. Odkupna cena je izredno nizka in ne pokrije stroškov pridelave.

Na okrogli mizi je bila prikazana paleta možnosti prodaje, od organizirane do individualne, pa vse do možnosti trženja preko spleta. Možnosti trženja je veliko, vendar je pri vseh najpomembnejša cena, s katero morajo biti zadovoljni vsi predstavniki v tržnem odnosu, od kmeta do potrošnika. **III Rafaela Žejn**, KGZ Nova Gorica, KSS Ilirska Bistrica

REGIJSKO OCENJEVANJE SADNIH ŽGANJ 2011

V sklopu Projekta Promocija Brkinske sadne ceste sta Kmetijska svetovalna služba in Društvo brkinskih sadjarjev organizirala regijsko ocenjevanje sadnih žganj (slivovec, žganje iz jabolk, hrušk, brinjevec itd.).

Na ocenjevanje je prispelo 56 vzorcev sadnih žganj iz celotnega brkinskega sadnega okoliša. Vzorce je ocenjevala tričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica. Ocenjevanje je potekalo po 20-točkovnem sistemu na podlagi pravilnika, po katerem ocenjujejo tudi na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptuj. Ocenjevali smo čistost – 5 točk, armo – 5 točk, okus – 5 točk in harmoničnost – 5 točk. Pri končni oceni smo upoštevali povprečje vseh članov komisije. Ocenili smo 3 vzorce sadjevcev, 10 jabolčnih, 8 hruševih žganj, 24 slivovcev, 9 brinjevcev, eno češnjevo in eno grozdno žganje. Žganja, ki so dosegla od 18,00 do 20,00 točk so nagrajena z zlatim priznanjem, od 16,5 do 17,99 točk s srebrnim priznanjem, od 15,00 do 16,49 točk pa z bronastim priznanjem. Podeljenih je bilo 23 zlatih, 19 srebrnih in 12 bronastih priznanj.

Zlata priznanja so prejeli:

- za jabolčno žganje: Anton Biščak in Jože Mohorčič,
- za hruševno žganje: Drago Vatovec, Sadjarska kmetija Morelj in Jože Mohorčič,
- za češnjevo žganje: Sadjarska kmetija Pečar,
- za slivovec: Družina Klemen, Jože Frank, Anton Biščak, Sadjarska družina Morelj, Franc Jelušič, Drago Vatovec in Angel Segulin,

- za brinjevec: David Gvardjančič, Drago Vatovec, Drago in Milena Požrl, Jože Bolčič, Sadjarska kmetija Pečar, Franc Jelušič in Igor Šiškovč.

Srebrna priznanja so prejeli:

- za sadjevec: Ivan Jenko in Sadjarska kmetija Morelj,
- za jabolčno žganje: Družina Klemen, Anton Biščak, Sadjarska kmetija Pečar in Angel Segulin,
- za hruševno žganje: Jože Mohorčič in Družina Klemen,
- za slivovec: Igor Šiškovč, Marčelo Kresevič, Jože Frank, Božidar Štemberger, Jože Mohorčič, Sadjarska kmetija Morelj, Vincenc Primc in Jože Bolčič,
- za brinjevec: Denis Iskra in Branko Mevlja.

Bronasta priznanja so prejeli:

- za sadjevec: Kmetija Tomažič,
- za jabolčno žganje: Anton Biščak
- za hruševno žganje: Sadjarska kmetija Pečar in Sadjarska kmetija Morelj,
- za slivovec: Dujčeva domačija, Sadjarska kmetija Pečar, Družina Kaluža, Kmetija Tomažič, Ivan Jenko, Jadran Božič in David Gvardjančič,
- za grozdno žganje: Branko Mevlja.

Vsem sodelujočim čestitamo za sodelovanje in prejeta priznanja ter želimo še naprej uspešno delo. **III Danijela Volk**, Kmetijska svetovalna služba

GOSTILNA ŠKORPION IZ REČICE PRIDOBILA NAZIV GOSTILNA SLOVENIJE

Gostilne v Sloveniji že stoletja sooblikujejo podobo gastronomske kulture, pomenijo pomembna središča družabnosti in so ena izmed sestavin naše dediščinske in sodobne kulturnične razpoznavnosti. Njihovo poimenovanje »gostilna« je povezano z gosti in gostoljubnostjo, s katero jih vabijo gostilničarji k odkrivanju hišnih, lokalnih, regionalnih, slovenskih in mednarodnih jedi ter nazdravljanju z vini.

Z željo po čim večji prepoznavnosti slovenske kulinarike in gostilne v Sloveniji Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, konkretnije Sekcija za gostinstvo in turizem OZS, po dvajsetih letih poskusov uvaja novo kolektivno blagovno znamko Gostilna Slovenije. Pravico do uporabe kolektivne blagovne znamke lahko pridobijo gostinci, ki so člani Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije in izpolnjujejo določila, zapisana v pravilniku o pogojih podeljevanja pravice do uporabe kolektivne blagovne znamke Gostilna Slovenije. Projekt promocije delno financira Evropska unija, Evropski sklad za regionalni razvoj, soavtor projekta pa je dr. **Janez Bogataj**.

Pomen znamke ni le večja prepoznavnost turističnega produkta, ampak tudi v povezovanju nosilcev gostilniške dejavnosti v Sloveniji ter v skrbi za njeno celovito kakovost, trajnostni razvoj in ohranjanje lokalne ter regionalne razpoznavnosti. In prav tu tiči razlog, da so pripravljavci zapisali v pravilnik, da mora jedilnik vsebovati vsaj 80 odstotkov hišnih, krajevnih in regionalnih jedi ter vseslovenske jedi. Ponudba hrane naj bi vključevala tudi vsaj tri proizvode z zaščitenim geografskim poreklom, vsaj 50 odstotkov vseh živil lokalnega, regionalnega in slovenskega okolja, vsaj 5 odstotkov uporabljenih živil naj bi bilo ekološko pridelanih, ponudba hrane pa mora biti usklajena z letnimi časi. Podobna določila veljajo tudi za žgane in brezalkoholne pijače. Seveda pa je pomembna tudi zunanja ureditev in notranji ambient gostilne ter zvočna kulisa. V letošnjem letu si je pravico do uporabe kolektivne blagovne znamke pridobilo 28 slovenskih gostiln, v naslednjih letih pa se jim bodo pridružile tudi gostilne v tujini. Med gostilnami, katerih procelje bo po novem krasil bakren izvesek z napisom Gostilna Slovenije, je tudi **gostilna in picerija Škorpion, Rajko Jenko, s. p., iz Rečice**. Slavnostna podelitev naziva je potekala 10. oktobra v gostilni Skok v Štorjah pri Sežani. Svečano listino in izvesek sta dobitnikom podelila podpredsednik OZS

Lastniku gostilne Škorpion Rajku Jenku (levo) je listino z nazivom Gostilna Slovenije predal predsednik Sekcije za gostinstvo in turizem OZS Matjaž Mate

Bogdan Oblak in predsednik Sekcije za gostinstvo in turizem **Matjaž Mate**, zbrane pa je nagovoril tudi etnolog dr. Janez Bogataj. Po uradnem delu je devet gostincev iz zahodne Slovenije gostom postreglo s tipično domačo jedjo. V gostilni-pizerii Škorpion so pripravili *krompir na zevnici*, za posladek pa odlične domače štruklje, ki jih je vredno poizkusiti. **III Območje obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica**

ŠEKA POVIRGLA TROJČKE

Na domačiji Majde in Franeta Škrlj z Velike Bukovice, po domače pri Vrbanovih, imajo v lepo urejenem hlevu šest krav molznic in šest telet. Razlog za nedavno veselje pa jim je pripravila petletna krava Šeka, ki je z njuno pomočjo tri dni pred napovedanim rokom povirgla dva bikca in eno teličko, kar se zgodi zelo redko.

Šeka jo pred tem povirgla že dvakrat. Pri Vrbanovih so v hlevu že imeli dvojčke, na to, da bi imeli tri teličke hkrati, pa niso pomislili. Trojčke je pregledal veterinar Miran Kožman ki je potrdil, da so takšni primeri tudi na Bistriškem prava redkost, saj se je v svoji tridesetletni karieri tokrat šele drugič srečal s trojčki. Da je to redkost, kažejo tudi podatki, ki jih je na spletu zasledil njen sin Peter, da trojčke povirže le ena krava od deset tisočih.

III Petar Nikolić

INVAZIVKE: SKROMNE IN HITRE

“Kaj res, tudi to je invazivka?” je pogost vzклик na predavanjih o eksotičnih rastlinah iz Azije ali Amerike, ki so se iz vrtnega okrasa spremenile v hudo nadlogo. Pred leti smo še mislili, da niso naš problem. Poslušali smo o rododendronu, ki dela težave na Škotskem. Pred 250 leti so ga za barvno poživitev vrtov prinesli v Anglijo, nato je ušel v naravo. Zdaj pa so druge vrste že na našem pragu – delajo težave na vrtu, silijo iz razpoka na asfaltu, kvarijo urejen videz mestnih zelenic. Strokovnjaki jih imenujejo invazivne tujerodne vrste rastlin ali, na kratko, invazivke. Dr. Nejc Jogan, eden vodilnih slovenskih strokovnjakov s tega področja, pravi, da je pri nas zagotovo že kakšnih 30 vrst rastlin takih, da se v naravi uničujoče širijo. Dodatnih nekaj deset pa jih je problematičnih na manjših območjih.

Od kod so se vzele?

Vzrok za njihovo širitev je človek. K nam se niso razširile po naravni poti, temveč smo jih iz njihove domovine k nam zanesli ljudje. Večino smo naselili zato, ker so lepe, torej kot okrasne rastline za vrtove in parke, nekatere smo zanesli pomotoma in nevede. Ljudje ustvarimo tudi razmere, ki nato olajšajo širitev invazivk. V naseljih koplremo ter prevažamo zemljo in pesek sem in tja, se lotimo gradnje in nato pustimo gradbišče samovati nekaj let. Prav na teh zemljiščih, kjer smo odstranili prvotno rastlinje in tla razgalili, najdejo invazivne rastline sijajno mesto za bohotno rast. V tem prekašajo vse naše rastline: spomladi so bolj zgodnje, hitreje rastejo, bolj uspešno se množijo.

Zgodba se konča z gostimi sestoji invazivnih vrst, kjer ne raste domala nič drugega. Težav ne delajo le naši naravi, temveč tudi ljudem. Povzročajo namreč gospodarsko škodo, nekatere so vzrok zdravstvenih težav. Zaradi njih so rečni bregovi manj trdni in jih ob visokih vodah deroča voda razdira. Na zelenih pasovih ob cestah ne zadošča košnja dvakrat letno, temveč je za urejen videz treba kositi večkrat. Vzdrževanje javnih tlakovanih površin, zelenic in parkov ter nabrežij rek in potokov tako postaja vse dražje. Poškodujejo lahko kanalizacijske cevi. Žal se problema večinoma zavemo šele takrat, ko je za ukrepanje običajno že zelo pozno.

Kaj lahko naredimo?

V trgovinah z okrasnimi rastlinami se pozanimajmo, ali izbrana rastlina sodi med invazivne. Če se je na našem vrtu ali dvorišču katera od invazivnih vrst že pojavila, se je ne lotimo na vrat na nos, da ne naredimo več škode kot koristi. Poučimo se, kako se raznaša – pri nekatereh se odrezane veje ponovno ukoreninijo, zato jim moramo sežgati ali zmleti. Če jih kosimo ob napačnem času, se še bolj razraščajo. Nekatere tvorijo semena, čeprav so že pokosene, zato jih ne odlagajmo na kompost in ne puščajmo na travniku. Preberimo si tudi, ali je odstranjevanje rastline zdravju škodljivo. Informacije so zbrane na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor: www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/invazivne_tujerodne_vrste_rastlin_in_zivali ali na strani Zavoda Symbiosis www.tujerodne-vrste.info.

Nevarna ambrozija

Prva rastlina, katere odstranjevanje nam v Sloveniji nalaga predpis, je pelinolistna ambrozija. Je namreč močno alergena in povzroča škodo tudi v kmetijstvu. Zato smo jo dolžni odstranjevati po vsej Sloveniji. Imetnikom zemljišč, na katerih se pojavi ambrozija, predpis nalaga dve nalogi: ambrozijo morajo odstraniti – in to na lastne stroške – in nato do konca septembra opazovati, ali se ni rastlina ponovno pojavila.

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano je lani, v prvem letu veljavnosti predpisa, prejel 125 prijav navzočnosti ambrozije. Največ prijav so prejeli zaradi navzočnosti na njivah, zapuščenih gradbenih jamah in avtocestah, regionalnih in lokalnih cestah. Regijsko je bilo prijav največ v Prekmurju.

Fitosanitarni inšpektor je na podlagi prijave opravil ogled lokacije in zapišniško ugotovil navzočnost ali nenavzočnost ambrozije. Ker vsi prijavljeni imetniki zemljišč v letu 2010 še niso bili seznanjeni s predpisom, je inšpektor imetnika seznanil z zahtevami. Te zahteve so zbrane v zgibanki, ki jo je pripravila Fitosanitarna uprava RS. Inšpektor je imetnika tudi naučil prepoznati ambrozijo in izrekel opozorilo zaradi nepravilnosti ter določil rok za njihovo odpravo. Imetniki so ambrozi-

jo nato najpogosteje mehansko odstranili: ruvali, kosili in mulčili. Če imetnik kljub opozorilu v predpisanem roku ni odstranil ambrozije, mu je predpisane ukrepe inšpektor naložil z odločbo. Tak primer je bil le eden.

Inšpektorji opozarjajo, da je nadzor posebej problematičen v gradbenih jamah. Opažajo, da se ambrozija širi s semenom kmetijskih rastlin, ptiči, vetrovi, premiki zemlje ter z zrnjem in krmo. Ambrozija zaide tudi v mešanice za ptičjo hrano, zato so jo inšpektorji našli tudi pod ptičjimi krmilnicami.

Premiki zemlje, zlasti ob novih gradnjah in ob urejanju cest, so pomemben vzrok širjenja mnogih invazivnih vrst. **III mag. Breda Ogorelec, Ministrstvo za okolje in prostor**

Zlata rozga se vse bolj širi, zlasti ob cestah in železnicah, na opuščenih njivah ter po gozdnih robovih in bregovih voda. (foto: Nejc Jogan)

Pelinolistna ambrozija ima alergen pelod, zato je zdravju škodljiva. Najpogosteje jo najdemo na nasipih ob cestah in železniških tirih. Otroci naj je ne odstranjujejo. (foto: Peter Skoberne)

V HARIJAH TUDI LETOS DIŠALO PO BUČAH

Na ogled je bila razstava buč in bučnih jedi

Program sta povezovali Andreja Boštjančič in Tjaša Race v vlogi jezičnih sosed Rozalije in Milke

V Harijah je 9. oktobra dišalo po Bučah. Kulturno etnološko turistično športno društvo Alojzij Mihelčič Harije je pod pokroviteljstvom Turistične zveze Slovenije in Občine Ilirska Bistrica že tretje leto zapored organiziralo prireditev Dobrodošli pri nas, bolj znano pod imenom Bučjada.

Vaščani so se na Bučjado pripravljali že nekaj dni prej, ko so zavijali rokave in svoje domove okrasili z izvirnimi in duhoviti

timi aranžmaji iz buč. V društvu pa so v nedeljo pripravili bogat program, ki sta ga s humorističnimi vložki vodili **Andreja Boštjančič** in **Tjaša Race** v vlogi jezičnih sosed Rozalije in Milke. Na oder sta povabili številne nastopajoče, ki so z glasbo, petjem in igro popestrili prireditev: Bršulin bando, ansambel Goti, ki ga sestavlja godčevska družina finalista šova Slovenija ima talent, člane Turističnega društva Starošince iz občine Kidričevo in igralsko skupino KETŠD Alojzij Mihelčič. Na prireditvi so podelili tudi priznanja za najbolj urejene hiše v okviru lokalnega projekta Moja dežela – lepa in gostoljubna. Letos so jih prejeli: **Marija Hrvat**in ter družine **Vičič**, **Boštjančič**, **Samsa**, **Valenčič** in **Lavrenčič**.

Letos so se organizatorji še posebej potrudili s pestro ponudbo bučnih jedi, ki so vabile na bogato obloženih stojnicah društev, posameznikov in lokalnih pridelovalcev. V vaškem domu je bila na ogled razstava aranžmajev iz buč in bučnih jedi, ki so jo pripravila domača društva, gostinci in cvetličarji ter fotografska razstava z naslovom Domišljija na potepu, avtorice Darje Šenkinc. Poskrbljeno pa je bilo tudi za najmlajše, ki so se zabavali v ustvarjalni delavnici Ustvarjajmo s tetko Jesenjo. III

Obiskovalce so ob prihodu v Harije na vsakem vogalu pozdravljali izvirni liki iz buč

Obiskovalci so lahko pokušali različne jedi iz buč

SREČANJE JETRNIH TRANSPLANTIRANCEV PRI NOVAKOVEM MLINU

Zdaj že tradicionalno srečanje, enajsto po vrsti, smo si člani sekcije jetrnih bolnikov Slovenskega društva Transplant tokrat zamislili kot piknik na prostem v pristnem naravnem ambientu Novakove domačije z mlinom na dan 23. septembra. Za en dan je združil vse nas, ki imamo zaradi različnih razlogov transplantirana jetra, naše bližnje in tiste, ki na transplantacijo še čakajo. Med udeleženci so bili tudi zdravniki gastroenterologi ter medicinsko osebje iz ljubljanske Gastroenterološke klinike in Oddelka za abdominalno kirurgijo ljubljanskega Kliničnega centra.

Tovrstna srečanja vsako leto ponudijo globlje povezave, sodelovanje, izmenjavo izkušenj, lažji dostop do koristnih informacij in ozaveščanje situacije, v kateri smo kot bolniki in hkrati soustvarjalci družbe.

Prekrasen dan smo začeli v osrčju Premskega gradu, kjer nas je pozdravila predsednica Slovenskega društva Transplant, **Anastazija Bizjak**, župan ilirskobistriške občine **Emil Rojc** pa nas je počastil z uvodnim nagovorom, v katerem je izrazil dobrodošlico in željo po prijetnem druženju in spoznavanju lokalnih krajevnih zanimivosti. Skozi celotno zgodovinsko zgodbo gradu nas je popeljal kustos **Ivan Simčič**, medtem ko so za vizualno noto poskrbeli muzejska zbirka, sobe in sleherni kotiček gradu. Sledil je ogled Kettejeve spominske sobe v sami vasi Prem.

Obogateni v znanju in duši smo se odpeljali do Novakovega mlina, kjer smo pričeli z uradnim delom srečanja v obsegu blizu 100 udeležencev. Kot predstavnica sekcije za jetra društva Transplant sem se pridružila nagovoru, v katerem sem izrazila hvaležnost nas, ki nam je dano živeti s to izkušnjo, hvaležnost zdravnikom in hvaležnost donatorjem, s tem pa poudarila smisel tovrstnih srečanj. Med pomembnimi govori se je zapisalo krajše predavanje **prof. dr. Saše Markovič Predan**, dr. med., višjo svetnico, gastroenterologinje z Oddelka za gastroenterologijo Kliničnega centra v Ljubljani, v katerem nas je seznaniła z osnovno problematiko Eurotransplanta, ki kot organizacija združuje transplantacijske centre, laboratorije in donatorske bolnišnice iz 7 držav. Ustanova se posveča optimalni uporabi darovanih organov,

ki so na razpolago tako, da računalniški program poišče najboljše možno uje-manje med darovanim organom in bolnikom, ki je vključen na čakalno listo. Dodelitev organov temelji na medicinskih merilih in etični osnovi. Prednosti sodelovanja po eni strani izhajajo iz dela z enim sistemom poročanja o darovalcih in z eno centralno čakalno listo. Po drugi strani združujejo zdravniki in zdravstveni sodelavci, raziskovalci znotraj Eurotransplanta moči in razvijajo pravila za dodeljevanje darovanih organov, ki temeljijo na znanstvenih dokazih in medicinskih izkušnjah.

V popoldanskih urah smo se prijetno zaklepetali ob pogostitvi z domačimi lokalnimi dobrotami, s katerimi so velikodušno postregle članice Društva kmečkih žena iz Ilirske Bistrice. Le-te so nas navduševale tudi z besedili izbranih ljudskih melodij, zapele pa tako, kot so nekdanje naše žene, brez zborovodje, s srcem in spontano. Vzdušje se je po vsem tem tako sprostito, da nas je skozi družabne igre zbližalo v veselju in smehu.

Delo društva temelji na prostovoljcih, ki na podlagi svojih izkušenj prispevamo k uresničitvi nekaterih programov, med katerimi so tudi vsakoletna srečanja. Zavedamo se, da je transplantacijska dejavnost kompleksen proces mnogih dejavnikov, kamor se skušamo z novimi programi tudi čedalje bolj aktivno vključevati. To je izraz hvaležnosti, ki jo nosimo v sebi in jo zato želimo usmeriti

v manifestacijo nečesa dobrega, sočloveku prijaznega, predvsem v podpori tistim, ki na organ še čakajo.

Kot donatorji srečanja so se velikodušno ponudili nekatera podjetja in posamezniki občine Ilirska Bistrica, za kar smo jim iskreno hvaležni. Denarno pomoč smo prejeli od: 3M (East) AG (Marko Dujc), občina Ilirska Bistrica (župan Emil Rojc), IMCD Tehnologija d.o.o., Resinex d.o.o., Provita Inženiring d.o.o., Vardel Prosen k.d. in Rimex d.o.o. Materialno so nam pomagali: Društvo kmečkih žena, Plamapur d.d. Podgrad, Zavarovalnica Triglav, Ilirika d.d., Teleray d.o.o., M&R Milena Mikulin d.n.o., Atelje Villa d.o.o., Peloton d.o.o., Trgovina Orijent, Turistična agencija Oaza, Harmonija Nataša Kogoj s.p., Zeliščarska kmetija Hribar, Sadjarstvo Branko Pečar, Sadjarstvo Silvo Pečar, Sadjarstvo Anton Biščak, Lina Frank, Sadjarska kmetija Morelj, Kmetija Kozlek, Sirarstvo Brožič in Pirnat, Sanabor Lilijana, Žnidaršič Mojca, Družinska kmetija Štemberger, Čebelarstvo Kirn, Ekološka kmetija in sirarna Turn, Jože Boštjančič, Volksbank in SKB banka.

Vsem donatorjem smo hvaležni še toliko bolj, ker ne le da omogočajo tovrstna srečanja, temveč se skozi prizmo naših odnosov in druženja bolnikov ozavešča širšo javnost, kako pomembno je zdravljenje in reševanje življenj s presaditvami. **III Vanja Celin, predstavnica sekcije jetrnih transplantirancev Slovenskega društva Transplant**

DOM STAREJŠIH OBČANOV PRAZNUJE 20 LET DELOVANJA

Ob 20-letnici delovanja so se s priznanji zahvalili vsem prostovoljcem, društvom in ustanovam, ki že vrsto let obiskujejo starejše in bolne v domu in jim tako polepšajo bivanje

Letošnje tradicionalno oktobrsko srečanje s svojci in stanovalci doma je bilo še posebej slovesno

20 let je od tega, ko je bil na Medenovem hribu odprt Dom starejših občanov Ilirska Bistrica. Obletnico doma smo želeli obeležiti z različnimi prireditvami in v njih predstaviti svoje poslanstvo ter izraziti priznanje vsem, s katerimi sodelujemo.

Začelo se je z otvoritvijo nove avle in vrta, namenjenega stanovalcem varovanega oddelka. Pripravili smo razstavo, na kateri so stanovalci predstavili svoje izdelke, ki jih vsakodnevno ustvarjajo ter izdelke kreativnih delavnic. G. **Miklavž Čuk** in g. **Marko Vidmar** sta pripravila fotografski razstavi.

V soboto, 8.10.2011, smo pripravili tradicionalno oktobrsko srečanje s svojci in stanovalci doma ter tako slovesno obeležili 20. obletnico doma. Prireditev je odprl medgeneracijski pevski zbor pod vodstvom ge. **Marte Reberc**, pozdravila nas je direktorica ga. **Miranda Vrh**, zapeli sta nam ga. **Sonja Kos** in ga. **Marija Nuncija**, vse pa je presenetila kar dva metra dolga torta. Za zabavni program sta poskrbela **Strašni Jože** in **Marjan Uljan** iz glasbene

skupine Malibu. Ob tej priložnosti smo predstavili tudi bilten Darilo jeseni, razglednice ter v sodelovanju s Pošto Slovenije jubilejni poštni žig s filatelistično razstavo.

V soboto, 15.10.2011, smo v domu imeli mašo za delavce in stanovalce. Organizirali smo dva dneva odprtih vrat pod sloganom »Vsak občan naj obišče dom« ter izrazili priznanje vsem prostovoljcem, društvom in ustanovam, ki že leta sodelujejo z nami na družabnem in strokovnem področju. Ob tej priložnosti smo predstavili tudi informativni videospot o domu. Slavnostni mesec se je zaključil 26.10.2011 z osrednjo slovesnostjo, o kateri bomo poročali v naslednji številki Bistriških odmevov.

III Urška Abram, Dom starejših občanov Ilirska Bistrica

V Domu starejših občanov Ilirska Bistrica je 114 zaposlenih, ki skrbijo za 231 stanovalcev. Med stanovalci prevladujejo osebe, starejše od 65 let, v domu pa so nastanjeni tudi mlajši z motnjami v razvoju in duševnem zdravju. V domu je na voljo 135 sodobno opremljenih sob, med njimi so tudi nadstandardne sobe v obliki garsonjer.

Direktorica bistrškega doma **Miranda Vrh** je ob tem opozorila tudi na nekatere finančne probleme, s katerimi se srečujejo v domovih. »Gospodarske in socialne razmere v državi so takšne, da bomo morali sprejeti določene racionalne ukrepe, ki bodo zahtevali tudi zvišanje cen oskrbe v domu. Zavod za zdravstveno zavarovanje domovom namreč že nekaj let konstantno znižuje sredstva za zdravstveno nego stanovalcev. V letošnjem letu v našem domu nismo dvigovali cen oskrbe, vendar pa bo v naslednjem letu to neizogibno. Vse več storitev, ki so bile doslej plačane iz javnih sredstev, se namreč prelaga na pleča uporabnikov, kar pa je nesprejemljivo, saj stanovalci in svojci tega ne bodo zmogli. Problematika je vsekakor pereča, saj demografski kazalci napovedujejo visoko rast starega prebivalstva, ki bodo potrebovali celostno oskrbo. Zato bo potrebno čim več socialnih in zdravstvenih storitev približati uporabnikom na dom,« je poudarila **Miranda Vrh**.

V domu so na ogled postavili tudi izdelke, ki jih stanovalci ustvarjajo na različnih delavnicah

KNEŠKI GASILCI NAJBOLJŠI V REGIJI

V soboto, 1. 10. 2011, se je v Kopru odvijalo regijsko in mednarodno tekmovanje v gasilskih disciplinah, katerega smo se po uspešnem tekmovanju v Gasilski zvezi Ilirska Bistrica udeležili tudi kneški gasilci.

Prihod na prizorišče tekmovanja je bil zelo razgiban, saj se je tam mudilo preko 80 ekip iz celotne Slovenije in tudi iz sosednjih držav. Po časovnici smo bili zelo hitro na vrsti in tako s prvo vajo pričeli že 20 minut čez deveto. Sledili sta še dve vaji, nato pa dolgo čakanje na razglasitev rezultatov, ki pa so bili veliko presenečenje za kneško ekipo. V kategoriji »Člani B-CTIF« smo zasedli najvišjo stopnico in tako ugnali celotno konkurenco v Obalno-kraški regiji. Navdušenje je bilo nepopisno, novica pa se je v domače kraje preselila hitreje kot strela z jasnega, saj so kaj kmalu zabrneli mnogi telefoni.

Zmagovalna ekipa s predsednikom Obalno-kraške regije Antonom Delostom in poveljnikom Gasilske zveze Slovenije Matjažem Klaričem

Tako smo na sončen oktobrski dan Knežani znova dokazali, da ima gasilstvo resnično korenine v Knežaku, kar

nedvomno dokazujejo sedanje aktivne generacije. Bravo, kneški gasilci! **III Erik Delost**

JESENSKI OGLED LJUBLJANE IN TRUBARJEVE DOMAČIJE

Oktobrski izlet članov ilirskobistriškega društva invalidov je bil zanimiv in poučen. Pritegnile so nas plovba po Ljubljani in ogled znamenitosti mesta z vodne perspektive in skrivnosti ljubljanskega barja. Postanek za ogled 200 let botaničnega vrta, odetega v paleto jesenskih barv, pa je bilo posebno doživetje. V vrtu so posebne zbirke iglavcev in avtohtonega rastlinja, lani odprt tropski rastlinjak pa nudi obiskovalcu ogled eksotičnega rastlinja iz vsega sveta.

Po počitku in obilnem kosilu v gostišču ob Ljubljani smo se napotili na ogled železniškega muzeja. Pritegnila nas je zbirka parnih lokomotiv, ki so vozile od odprtja južne železnice Dunaj-Trst in nadaljnega razvoja železniškega omrežja na Slovenskem. Tudi ostale naprave za prenos sporočil in signalno-varnostne naprave so iz tistega časa. Prikazane so najbolj razširjene naprave, a tudi posebnosti in unikati. Z lepimi vtisi iz Ljubljane smo se napotili na ogled Trubarjeve domačije na Rašici,

kjer smo se seznanili z življenjem in delom tega našega velikega moža. Primož Trubar je prvi slovenski pisatelj, reformator, oče slovenske besede, utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika, ki je uvrstil Slovence na zemljevid kulturno osveščenih narodov.

Polni lepih vtisov in doživetij smo se preko Bloške planote vračali domov. Tudi grmenje z dežjem in snežinkami izpod Snežnika na poti ni skalilo zadovoljstva tega dne.

Tudi v novembru ne bomo mirovali. Z zdravstvenim domom smo se dogovorili za strokovno predavanje o dejavnih tveganja za srčno-žilne bolezni. Prav tako bomo v tem mesecu izvedli seminar pod strokovnim vodstvom z osnovami dobre komunikacije in svetovanja za prostovoljce našega društva. Pa tudi članе prijazno vabimo na družabno srečanje oz. martinovanje v domačem kraju.

December pa je že rezerviran za obiske težjih in nemočnih invalidov po domovih in v DSO, za obeležje mednarodnega dneva invalidov in za zaključek leta.

Še naprej se bomo trudili, da bodo naše dejavnosti za članе prijetna doživetja, ki nas bodo napolnila z energijo, ki jo tako potrebujemo za premagovanje vsakdanjih ovir in težav. **III Jožica Žibert**

PROGRAM TV GALEJA ODSLEJ DOSEGLJIV VSEM GOSPODINJSTVOM V OBČINI

Osnovno ciljno občinstvo programa TV Galeja so prebivalci občine Ilirska Bistrica. Vloga programa TV Galeja je produkcija in predvajanje lokalnih vsebin prebivalcem področja, ki ga pokriva z digitalnim signalom. Programske vsebine so pretežno lokalnega značaja in jih sooblikujejo prebivalci lokalne skupnosti, v katerih uresničujejo interese s področja gospodarstva, kmetijstva, kulture, izobraževanja, športa in ostalih interesnih področij.

Investicija v projekt »Digitalna TV Galeja« je bila predpogoj za povečanje količine televizijske produkcije kot tudi kakovosti samega programa. Televizija se bo v naslednjih mesecih kadrovsko krepila. Postopno bomo tudi dopolnjevali tehnično opremo. Vsebine programa na TV Galeja se bo zato vsak mesec povečevala in bo pokrivala širše geografsko področje. V prihodnjih mesecih bodo zaključena dela v snemalnem studiu in bomo pričeli s produkcijo oddaj v njem. Ob tem pa prosimo gledalce, naj s prizanesljivostjo sprejemajo tudi začetne pomanjkljivosti in morebitne tehnične napake. Potrudili se bomo, da bomo v naslednjih mesecih čim hitreje dopolnjevali programsko shemo in odvisno od finančnih zmožnosti tudi širili nove vsebine. Na simbolni ravni označuje novo TV Galeja tudi nov logotip, ki ga je oblikoval mlad bistriški oblikovalec Denis Komen.

Naslednji izziv je, da v začetku naslednjega leta pričnemo tudi z redno tedensko informativno oddajo v formatu poročil z voditeljem v studiu in prispevki iz terena (enkrat na teden). Ker je tovrstna oddaja finančno zahteven projekt, bi lahko to izvedli le s podporo iz občinskega proračuna. Pri tem naj poudarimo, da za investicijo v oddajnik niso bila udeležena sredstva iz občinskega proračuna.

Korist od predvajanja TV Galeja preko digitalnega oddajnika bodo imeli vsi občani, ker bodo lahko spremljali kakovostnejši lokalni program. Priložnost za sodelovanje s televizijo pa bodo dobila tudi podjetja in podjetniki, ki bodo lahko na televiziji predstavili svojo dejavnost in ponudbo širši javnosti po ugodni ceni. Posledično pa bo s tem TV Galeji omogočen nadaljnji razvoj in še več programskih vsebin.

Gledalcem se zahvaljujemo za razumevanje pri spremljanju programa in jih vabimo, da nas še naprej spremljajo in podpirajo. **III Ekipa TV Galeja**

Bistriška televizija TV Galeja je v začetku oktobra pričela s testnim oddajanjem preko svojega novega digitalnega oddajnika (DVB-T), ki je postavljen na hribu Karlovica nad vasjo Pregarje. Oddajniški in linkovski sistem, kamera in avtomatizacija predvajanja so bili v sklopu projekta »Digitalna TV Galeja« sofinancirani s sredstvi evropskega strukturnega sklada za razvoj podeželja LEADER.

Zaradi prehoda na DVB-T oddajanje programa lahko od sedaj brezplačno spremljajo program TV Galeja praktično vsa gospodinjstva v naši občini (in tudi večina gospodinjstev sosednjih občin) preko navadne antene. Tisti, ki so spremljali bistriško televizijo preko signala kablanskega operaterja TELES, lahko našo televizijo na analogni shemi spremljajo še naprej. Naročniki SIOL, Amis ali T-2 paketa pa lahko z dodatno anteno od tega meseca naprej na kanalu 45 (frekvenca 666.000) spremljajo digitalno (DVB-T) TV Galeja. Podrobnejše informacije lahko gledalci dobijo na spletni strani www.galeja.tv, kjer objavljamo tudi spored.

TV Galeja je bila ustanovljena z namenom informiranja lokalnega prebivalstva na različnih področjih, ki so opredeljena v programski zasnovi, vzpodbujanja kulturne ustvarjalnosti na področju televizije, negovanja kulture javnega dialoga, ohranjanja lokalne in kulturne identitete.

OGLAŠUJTE NA TV GALEJA

Predstavite svoje podjetje, produkte in storitve široki javnosti po ugodni ceni

Izkoristite priložnost za promocijo svojega podjetja

POKLIČITE: 040 796 500 (Karin Simčič)
PIŠITE NAM: marketing@galeja.tv

Vabljeni k sodelovanju!
odmevi@ilirska-bistrica.si

FOTOGRAFSKI EX TEMPORE V DRUŠTVU VEZI

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi je letos v okviru programa Mozaik kulture že tretje leto zapored organiziralo fotografski ex tempore. Omenjen dogodek postaja vse bolj odziven, saj je med uporabniki dnevnih centrov in stanovanjskih skupin mogoče zaslediti vse več fotografskih navdušencev, ki skozi oko fotoaparata ljubiteljsko beležijo raznorazne trenutke in na tak način izražajo svoja čutenja.

Tokrat smo **fotografski ex tempore izpeljali s pohodom na Vremščico** in tako hkrati združili dva prijetna in obenem zanimiva dogodka. Še precej topel dan v začetku oktobra je bil kot nalašč za rekreacijo, svetloba pa izvrstna za dobro fotografijo. Izbrana tematika ex tempore je bila pravcati izziv: **simboliko dlani** je bilo treba tem bolje združiti v sozvočje z naravo. Izvirnosti, navdušenja in smeha pri iskanju motivov ni primanjkovalo, o **najboljših fotografijah tekmovalcev** pa

bodo odločali člani Foto kluba Sušec iz Ilirske Bistrice. Ne samo fotografom, tudi ostalim udeležencem tega dogodka bodo v spominu ostali utrinki z Vremščice, od

burje upognjena drevesa, zoreči šipek in cerkev sv. Urbana, katere zvok zvona nas je ob povratku pospremil k izhodiščni točki našega pohoda. **III Sabina Polh**

IZLET NA GORENJSKO

Članice Društva podeželskih žena in rejci drobnice so se v nedeljo v oktobru odpravili na izlet na Gorenjsko. Jutro je bilo mrzlo, vendar dobre volje ni manjkalo. Prvi postanek smo imeli v romarski cerkvi na Brezjah, kjer smo se udeležili maše. Pot smo nadaljevali proti Bohinjski Bistrici. V prijetnem družinskem hotelu smo se okrepčali s kosilom in se nato odpravili proti Bohinjskemu jezeru. Topli sončni žarki so pregnali mrzlo jutro in nam polepšali dan. Ob poti smo občudovali slovenske gore in urejenost gorenjskih domačij. Na jezeru nas je čakala turistična ladjica in nas popeljala na krožno pot. Vodička,

prijazna mladenka, nam je predstavila ledeniško jezero z okoliškimi gorami. Povedala nam je tudi legendo o nastanku Bohinja.

Bog je delil ljudem zemljo in ko je končal, je ugotovil, da je pozabil na skupinico, ki je bila tiha in se ni prerivala kot drugi. Ker so bili skromni in potrpežljivi, so se mu zasmilili, zato se je odločil, da jim bo dal najlepši kos ozemlja, ki ga je sicer hranil zase. Reče se mu Bohinj, ker tukaj bogu pravijo "boh".

Po prijetnem plutju z ladjico smo se odpeljali na ogled kmetije Mulej, ki se nahaja v vasi Selo pri Bledu. Gospodar kmetije Mulej je po stroki ekonomist, kar se

vsekakor pozna pri gospodarjenju. Na kmetiji živi z ženo in tremi otroki. Občasno mu pri delu pomagajo starši. Za delo pri prodaji in turizmu imajo tudi nekaj zaposlenih. Redijo 70 krav za prirejo mleka. Krave pomolze kar robot, zato se kmetu z molžo ni treba posebej ukvarjati. Mleko prodajo v mlekarno in na mlekomatih. Ukvarjajo se tudi s turizmom, predvsem z oddajanjem sob. Gospodar se je pohvalil, da imajo povečini goste iz tujine, ki pri njih ostanejo več dni. Zanimivost na kmetiji je tudi sončna elektrarna, ki ni v lasti kmeta. Za elektrarno so oddali v najem streho hleva.

Za konec našega druženja smo se ustavili na Bledu in se posladkali z nepogrešljivo kremno rezino. **III Rafaela Žejn, KSS Ilirska Bistrica**

MUZEJSKA LOKOMOTIVA BREDA NA POTI V ILIRSKO BISTRICO

Električna muzejska lokomotiva serije 361 – Breda bo v drugi polovici novembra 2011 dobila svoje stalno mesto v parku ob železniški postaji v Ilirski Bistrici, je napovedal g. Ivan Simčič, predsednik Društva ljubiteljev železnic iz Ilirske Bistrice. Predstavitev te muzejske lokomotive širši javnosti s priložnostno slovesnostjo bo glavni letni dogodek v društvu, ki je bilo ustanovljeno novembra lani. S tem bo uresničen prvi cilj društva in tudi namera med Občino Ilirska Bistrica in Slovenskimi železnicami o postavitvi prve muzejske električne lokomotive. Prve priprave na ta dogodek so stekle ravno pred dvema letoma, ko je nekaj strojevodij iz naše občine predlagalo, da se lokomotivo Bredo, ki so jo vozili domači strojevodje po Primorski in po tujih krajih, uredi kot muzejski eksponat. Tej želji je prisluhnilo še nekaj ljubiteljev železnic, ki so združili moči in se lotili zahtevnega dela. Električno lokomotivo 361-106 (imenovano Breda), ki je bila že namenjena razrezu, so pred njenim uničenjem uspeli obnoviti tako, da je lahko sedaj namenjena muzejski dejavnosti. V ta namen je društvo z lastnim finančnim vložkom, predvsem pa s pridobljenimi občinskimi sredstvi, sredstvi donatorjev, prispevki lastnih članov in prispevki strojevodij zagotovilo potrebna finančna sredstva za obnovo Brede.

Mag. **Jadran Možina**, podpredsednik društva ljubiteljev železnic in koordinator projekta obnove lokomotive, je ob napovedi slovesnega dogodka povedal, da sam projekt postavitve muzejske lokomotive v parku ob železniški postaji še ni zaključen. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ostaja še nerealizirana naloga postavitve nadstreška nad muzejsko lokomotivo, ki naj bi jo ščitil pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Nekaj priprav za njegovo postavitve je sicer že izvedenih, zaključek del pa je predviden za pomlad naslednjega leta. Prihod Brede v Ilirsko Bistrico, še zlasti pa njena postavitve v park, bo zahtevna logistična naloga, ki jo bo opravila preizkušena strokovna ekipa Slovenskih železnic. Najbolj zanimiv do-

»Mehovka«, ki čaka na obnovo in na svoje stalno mesto ob »Bredi« v parku na železniški postaji v Ilirski Bistrici

godek bo seveda iztirjenje več kot 90 ton težke lokomotive in ponovno njeno vtirjenje na tirnice v parku. Gledalci, ki si bodo želeli ogledati ta premik, kot tudi samo priložnostno slovesnost ob predstavitvi muzejske lokomotive, bodo o tem obveščeni na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (www.ilirska-bistrica.si). G. **Ivan Simčič**, predsednik Društva ljubiteljev železnic Ilirska Bistrica, je ob napovedi prihoda muzejske električne lokomotive v Ilirsko Bistrico in oceni enoletnega vodenja društva izrazil zadovoljstvo tudi z drugimi dosežki društva. Med temi je pridobitev še ene električne lokomotive, serije 362, imenovane »mehovka«, ki bo prav tako postavljena v parku ob železniški postaji v Ilirski Bistrici. Društvo je prejelo tudi sklep vodstva SŽ, s katerim ta društvu daje v upravljanje prostore za delovanje društva in za predstavitev manjše muzejske zbirke na lokaciji železniške postaje ter objekta, v katerem je vodni stolp. **III Vladimir Vinšek**

NA PREGARJAH OBUDILI TRADICIONALNO ŽGANJEKUHO

Društvo za ohranitev zgodovinskih vrednot 18. maj s Pregarj, ki mu predseduje Milan Zadnik, združuje 25 aktivnih članov. Na pobudo društva je bila na Pregarjah, ki se nahajajo v srcu Brkinov, organizirana in prikazana enodnevna žganjekuha. Zanimiva demonstracija tega skoraj že pozabljenega »praznika«, ko so brkinski kotli, polni slivove drozge, vreli v skoraj vsakem gospodinjstvu pod Snežnikom, Slavnikom in Vremščico, je med obiskovalci izzvala veliko zanimanje. Brkinski kotli s 150-letno tradicijo so kuhali od jutra do poznega popoldneva. Mojstri, kakršnih je ostalo le malo, so za degustacijo, pa tudi za prodajo, kuhali brkinsko slivovko, katere jakost –gradacija je tudi do 40 gradov. »Čeprav so bili Brkini dolgo let nerazviti del Slovenije, nam je uspelo ohraniti zelo bogato kulturno dediščino, ki jo bogati veliko število cerkev, kapelic in drugih znamenitosti. Da nam je vse to uspelo, gre del zasluge našim sovaščanom,« je povedal Milan Zadnik. **III Petar Nikolić**

OD TESLIČA PA DO BAČA

Bilo je pred dobrimi desetimi leti, ko sem opravljal polletno pripravništvo v zdaj žal že blago-pokojni stolarni na Baču. V tistih časih so bili tudi odnosi med delavci še zelo drugačni, zato tudi jutranja budilka ni bila vsem takšen sovražnik, kot je pač dandanes.

Spominjam se svojega dobrega šefa Stojana Jaksetiča, ki je nekega jutra povedal vsem v naši izmeni, da bomo dobili novega sodelavca Dragana Konjeviča z Bača. Ob prvem skupnem srečanju so me prevevali precej mešani občutki, kajti velik Dragan, rojen v Tesliču v Bosni, je s svojo košato grivo na glavi in okoli 140 kilogramov neto teže vzbujal vtis robavsca, s katerim ni dobro češenj zobati. Vendar sem pozneje spoznal, da se za njegovim robatim videzom v bistvu skriva družinski človek in poetična dušica. Postali smo dobri prijatelji in sodelavci. Ko je kasneje zamenjal službo, sva se bolj malo videla, vse do takrat, ko se je priključil folklorni skupini Gradina, v kateri se udejstvujejo tudi moji starši ...

Vedno ko smo se potem videli na kakšnem izletu ali prireditvi, me je močni Dragan za šalo malo dvignil v zrak in rekel: »Vrh, želim si samo dve zadevi. Rad bi osebno kuhal golaž na tvojem ohcetu, pa da kakšno pesem napišeš tudi zame!« Hm, s poročnim golažem bo kot izgleda bolj »mižerija«, ker je od zlate mamice golaž le »bolj poceni in manj pikanten«, pesem je pa kolega Dragan le dočakal!

Gospa Mira, predsednica FD Gradina, me je nedavno prosila, če bi za njegov štirideseti rojstni dan napisal kakšno pesem o njem, da ga skupaj presenetime na njegovem slavlju. Zapeli pa naj bi mu jo vsi člani Gradine na zelo znano melodijo stare jugoslovanske pesmi Od Vardara pa do Triglava. Kot običajno me tudi tokrat ni bilo treba dvakrat prositi; takoj sem poprijel za svinčnik. Seveda pa sem vedel, da tokrat ne gre za »kakovostno festivalsko pisanje«, vredno »blagovne znamke Vrh«. Potrebovali smo le preprosto in smešno pesem za

vzdušje in smeh in njegovem rojstnodnevem pikniku v lovski koči v bližini Bača, ki je tudi potem zelo lepo uspel. Šestdeset gostov se je nasmejalo do solz, prisotna Draganova mama pa začuda tudi ni imela nobene pripombe čez hudomušno in »boleče« besedilo. Viktorjeva »klavirka« nam je tako vsem navzočim s takti lepe jugomelodije v tiho zvezdno noč pričarala minule in pozabljene trenutke ... nekega drugega, bolj prijaznega časa... **III MV**

OD TESLIČA PA DO BAČA

*Nekad majka usred Tesliča
vikala je i se znojila,
puna patnje i svih bolova,
doktor reče, nemaš sreće,
velik je, pa zato neće
izaći na plan ...izaći na plan.*

*Kad je sunce zašlo za gore,
suze su se majci sušile,
dijete jako je zaplakalo,
doktor reče, evo sreće,
glava ide, dobro kreće,
Dragan naš je tu, Dragan naš je tu.*

*Šel potem si gor v Slovenijo,
točno bolj, na Bač v hišico,
za Gradino se zagrel močno,
Denis, Sanja, Nejc, Martina,
to zdaj tvoja je družina,
vse najboljše bi, Dragan voščili...*

MLADI LIKOVNIKI USTVARJALI NA STARODU

23. likovni ex tempore Snežnik za osnovnošolce, ki sta ga pripravila Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti iz Ilirske Bistrice in bistriško planinsko društvo Sne-

žnik, je letos potekal na Starodu. Tradicionalnega srečanja mladih likovnikov iz širšega območja pod Snežnikom, ki vsako leto poteka v drugem kraju po občini, se je udeležilo kar 44 učencev in njihovih mentorjev iz treh občin. In sicer so letos sodelovale vse bistriške osnovne šole, pridružili pa so se jim še osnovnošolci iz Košane, Pivke, Prestranka in Postojne. Pod navdihom številnih motivov, ki jih ponuja slikovita kamnita vasica Starod, so nastale zanimive umetnine, ki so jih tudi razstavili po šolah. **III**

Opravičilo

V članku z naslovom Regijsko preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči, objavljenim v 41. številki Bistriških odmevov, nismo navedli avtorja fotografij Sandija Bobka, za kar se mu iskreno opravičujemo.

Urednišvo

TRTA, KI JE PREŽIVELA VOJNO

Vaščani vasi Ratečevo Brdo, ki leži na 519 m nadmorske višine, s ponosom govorijo o trti, stari več kot 200 let. Trta sorte izabela ki krasi hišno številko ena, gospodarja **Antona Česnika**, je za obiskovalce tega dela KS Prem še posebno zanimiva, saj je njena korenina globoko v hišnem vodnjaku.

Izabela, kakor imenujejo dvorsko lepoticu, ima tudi bogato zgodovino. Med prvimi v vasi je zagledala svetlobo dneva. Davnega leta 1942 (4. junija) je divjal fašistični vihar, ki ni prizanesel niti vasi, ki danes šteje 36 prebivalcev. Požigali so vse po vrsti. Tako so ognjeni zublji pustili pečat tudi na domačiji Janezinovih. Kot nam je povedal gospod Anton Česnik, je pogorelo vse. Od pohištva ni ostalo nič. Da je v nesreči tudi nekaj sreče, pa je občutila Izabela, ki jo je rešila korenina, zakopana globoko v *štirni*. Dolgo časa je trajalo, da si je opomogla. Če pa danes pogledamo to hišno lepoticu, je polna grozdja.

Gospodinja Zalka, ki je po poklicu kuharica, si z veseljem mane roke in pravi: »Samorodnica Izabela letno rodi od 60 do 80 kg grozdja, iz katerega naredimo domači sok. Grozdja pa bo tudi za naše goste, ki redno prihajajo na Brdo, da se naužijejo čistega zraka, domačega pršuta in okusnega kravjega sira.« **III Petar Nikolič**

DRUŠTVO VEZI SE PREDSTAVLJA

Sobota, 1. 10. 2011, je bila za člane društva Vezi aktivna in obarvana s promocijo duševnega zdravja. Z izdelki uporabnikov dnevnih centrov in stanovanjskih skupin, ki nastajajo pod mentorstvom zaposlenih in prostovoljcev v programu Mreža

dnevnih centrov, smo se predstavili na kar dveh dogodkih. Povabljeni smo bili na **praznik Krajevne skupnosti Lokev pri Divači**, kjer so aktivnosti potekale čez ves dan. Do popoldanskih ur smo udeleženi predstavljali svoje izdelke in drug promocijski material na stojnicah, v večernem času pa je sledil glasbeni program in ples.

Ker v društvu želimo in sledimo cilju promocije duševnega zdravja, smo se odzvali tudi povabilu Občine Ilirska Bistrica. Z razstavno-promocijsko stojnico smo sodelovali na **razstavi Dobrodošli v občini Ilirska Bistrica, v sklopu projekta Slovenija Moja dežela – lepa in gostoljubna**. Razstavo smo postavili že v petek, 30. 9. 2011, v soboto pa so se naši člani udeležili zaključne prireditve omenjenega projekta, kjer sta župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc in predsednik Območne obrtno podjetniške zbornice Ilirska Bistrica Janez Rojc podelila priznanja nagrajencem projekta. Sledil je kulturni program in otvoritev razstave, ki je bila na ogled tudi v nedeljo. **III Barbara Uljan**

MLIN, KI ODKRIVA NAŠO PRETEKLOST

Člani in članice Turističnega društva Ilirska Bistrica poleg ostalih dejavnosti skrbijo tudi za zgodovinsko pomembne objekte, kar je pohvale vredno. Eden od takih objektov je tudi Hodnikov mlin z žago. Mlin, ki so ga od 17. stoletja pa do leta 1970 poganjala mlinska kolesa, danes z odsluženi kolesi in ostalo opremo vabi radovedneže iz vse Slovenije, da se v mislih vrnejo v čas naših prednikov, ko so v vrsti čakali po več ur, da bi zmleli žito. Da je stara tehnika tudi danes popularna, se je pokazalo pred kratkim, ko so turistični delavci odprli vrata obiskovalcem (na sliki). Obisk starega mlina je bil na zadovoljstvo organizatorjev številčen, na vprašanje, kako jim je všeč notranjost starega mlina, so bili kratki in jedrnat: »Hodnikov mlin na reki Bistrici je čudežno bitje. Bistričani imajo mlin v Gornjem kraju, s katerim se lahko vedno pohvalijo. Pohvala tudi društvu, ki tako lepo skrbi za bistriški unikat.« **III Petar Nikolič**

USTVARJALNI, PODJETNI IN INOVATIVNI

Učenci so predstavili svoje znanje in izdelke, ki so nastali v okviru projekta UPI

Učenci osnovnih šol Dragotina Ketteja in Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice, ki so minulo leto sodelovali v projektu UPI - ustvarjalnost, inovativnost, podjetnost, so 22. oktobra na zaključni prireditvi predstavili svoje znanje in izdelke, ki so nastali v okviru projekta.

Projekt UPI je razpisalo ministrstvo za gospodarstvo v sodelovanju z javno agencijo RS za podjetništvo in tuje investicije z namenom, da bi spodbujali ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost mladih in njihovo vključevanje v lokalno okolje.

Pri projektu je sodelovalo 42 učencev iz OŠ Dragotina Ketteja pod vodstvom mentorice **Mojce Šestan** in 30 učencev iz OŠ Antona Žnideršiča pod vodstvom mentorice **Ines Celin**. Pri izvajanju projekta pa sta sodelovali tudi **Alenka Penko** in **Gordana Fatur** iz Območne obrtno podjetniške zbornice Ilirska Bistrica, ki je bila izvajalec projekta.

Na šolah so izvedli različne delavnice, na obisk pa so povabili tudi domače podjetnike, ki so učencem predstavili svoje dejavnosti in jim poskušali približati delo podjetnika, probleme in izzive, s katerimi se ta srečuje.

Skupina osnovnošolcev na ogledu proizvodnje v bistriškem podjetju Pet Pak

Na zaključni prireditvi so najuspešnejšim učencem podelili priznanja, učence pa je nagovoril tudi predsednik bistriške obrtno podjetniške zbornice **Janez Rojc**.

Promocija deficitarnih poklicev v regiji

Območna obrtno podjetniška zbornica Ilirska Bistrica je istega dne v dopoldanskem času v sodelovanju z Regionalno razvojno agencijo (RRA) Notranjsko-kraške regije za učence višjih razredov osnovne šole pripravila tudi predstavitev deficitarnih poklicev, po katerih je med delodajalci v regiji največ povpraševanja. Odziv mladih je bil zelo dober, saj se je predstavitev poklicev z obiskom nekaterih obrtnih obratovalnic in proizvodnih obratov v bistriški občini udeležilo več kot sto osnovnošolcev. Ti so se seznanili s poklici cvetličarja, orodjarja, oblikovalca kovin, strojnega tehnika, frizerja, vizažista, kozmetika, mizarja, kuharja, natakara, strojnega in elektro inženirja. Veliko zanimanje učencev kaže, da so tovrstne predstavitve zelo poučne in dobrodošle pri odločitvah glede nadaljnjega šolanja. III

ODLIČNI NA MEDNARODNEM HARMONIKARSKEM TEKMOVANJU V ITALIJI

Zoran Lupinc, legendarni Frank Marocco in Manuel Šavron

V Castelfidardu se je od 20. do 25. septembra 2011 odvijal Mednarodni harmonikarski festival, katerega se je na povabilo organizatorjev udeležil učitelj glasbene šole Ilirska Bistrica prof. **Zoran Lupinc** skupaj z učencem **Manuelom Šavronom**. V okviru tega festivala je predstavil poučevanje diatonične harmonike v glasbenih šolah Slovenije (svoj

učni načrt, učbenike...) in nov model diatonične harmonike. Manuel Šavron se je predstavil s koncertnim programom v dvorani, kjer so igrala sama zveneča imena kot npr. Frank Marocco in drugi.

Pod vodstvom učitelja Zorana Lupinca, prof., so se 24. septembra 2011 trije učenci Glasbene šole Ilirska Bistrica udeležili mednarodnega harmonikarskega tekmovanja Cleulis in na njem dosegli odlične rezultate. **Manuel Šavron** je v kategoriji nad 18 let - variete dosegel zlato priznanje in prvo absolutno nagrado ter v kategoriji nad 18 let - narodna glasba zlato priznanje in prvo absolutno nagrado. **Miha Grmek Seražin** in **Anže Počkar** pa sta v kategoriji A - narodna glasba dosegla zlato priznanje.

Učencem in učitelju Zoranu Lupincu čestitamo za odlične uspehe na tekmovanju. III **Glasbena šola Ilirska Bistrica**

Miha Grmek Seražin in Anže Počkar

URADNE OBJAVE

OBČINE ILIRSKA BISTRICA

št. 3 II leto 4
Ilirska Bistrica,
08. 11. 2011

Na podlagi določb Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Ur. list RS, št. 2/04) in 16. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Ur. objave Primorskih novic št. 18/95, 18/97, 30/98, Ur. list RS, št. 31/99 in Ur. objave glasila Snežnik št. 4/06) je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na 7. seji, dne 06.10.2011 sprejel

Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o lokalnem turističnem vodenju v občini Ilirska Bistrica (Ur. objave glasila Snežnik, št. 5/2005, z dne 4.7.2005)

1. člen

Doda se nov 3. odstavek 3. člena, ki glasi:

Lokalni turistični vodnik lahko opravlja dejavnost iz prejšnjega odstavka na celotnem območju Zelenega krasa, ki zajema občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Logatec, Loška dolina, Pivka in Postojna.

2. člen

Dodata se nova 3. in 4. odstavek 4. člena, ki glasi:

Lokalni turistični vodniki, ki ob uveljavitvi tega odloka že opravljajo dejavnost lokalnega turističnega vodenja, lahko nadaljujejo z opravljanjem te dejavnosti, pod pogojem, da dostavijo dokazila, skladna s 1. odstavkom tega člena, se vpišejo v register in v roku enega leta od sprejema tega odloka, opravijo preizkus znanja, kot določa ta odlok.

Licenca turističnega vodnika pridobljena pri Gospodarski zbornici Slovenije velja kot dokazilo o usposobljenosti za lokalnega turističnega vodnika.

3. člen

Spremeni se 6. člen, ki glasi:

Predmetnik tečaja za lokalne turistične vodnike obsega najmanj naslednje vsebine:

1. Vodstvo turističnih izletov
 - a) osnove turizma
 - b) turistično vodenje
 - c) zvrsti in tehnike vodenja
 - d) postopki v problematičnih situacijah
 - e) prostorski in časovni načrt vodenja
2. Dopolnilni načini vodenja
 - a) psihologija za turistične vodnike
 - b) retorika
 - c) bonton in kodeks vodnika
 - d) osnove poslovanja v turizmu
 - e) turistična zakonodaja
 - f) vaje v nastopanju, predstavitev seminarskega dela

3. Strokovni predmeti

- a) zgodovina
- b) geografija
- c) etnologija
- d) arheologija
- e) turizem in varstvo narave
- f) kulturne in naravne znamenitosti območja Zeleni kras
- g) turistična podoba občine in območja Zelenega krasa
- h) orientacijsko spoznavanje občine in območja Zelenega krasa

4. Praktično vodenje in preizkus znanja

- a) seminarska naloga: obdelana turistična tema iz občine kandidata ali širšega območja, kot pogoj za pristop k preizkusu
- b) pisni preizkus pridobljenega znanja
- c) praktično vodenje skupine na določenem območju občine ali območja Zelenega krasa

Ko izpitna komisija ugotovi, da ima kandidat za lokalnega turističnega vodnika potrebno znanje, mu izda licenco oz. potrdilo o strokovni usposobljenosti, s čimer pridobi naziv "lokalni turistični vodnik". Kandidat, ki ni uspešno opravil preizkusa znanja za lokalnega turističnega vodnika, se lahko ponovno prijavi na preizkus znanja v 30 dneh od neuspelega preizkusa.

4. člen

Črta se 7. člen.

5. člen

Spremeni se 8. člen, ki glasi:

Osebe, ki jim je bilo izdano potrdilo o strokovni usposobljenosti za lokalnega turističnega vodnika, se morajo pred pričetkom opravljanja dejavnosti vpisati v register lokalnih turističnih vodnikov, kjer dobijo izkaznico z veljavnostjo pet (5) let.

Po preteku petih let se lokalnemu turističnemu vodniku ob izkazani aktivnosti glede opravljenih vodenj in ob pogoju, da na njegovo delo ni bilo pritožb, izda nova licenca za obdobje naslednjih pet let.

Vodnik je aktiven, če v petih letih izvede najmanj pet (5) vodenj. Svojo aktivnost lokalni turistični vodnik dokazuje s poročili o opravljenih vodenjih, ki jih posreduje Razvojnemu centru Ilirska Bistrica.

Če v petih letih izvede manj kot pet (5) vodenj, se s sklepom, katerega izda Razvojni center Ilirska Bistrica izbriše iz registra lokalnih turističnih vodnikov in nima več pravice vodenja na območju občine Ilirska Bistrica in območju Zelenega krasa, dokler ponovno ne opravi izobraževanja, preizkusa znanja in se vpiše v register.

Izkaznica lokalnega turističnega vodnika vsebuje ime, priimek in fotografijo lokalnega turističnega vodnika, zaporedno evidenčno številko iz registra, kraj in datum izdaje izkaznice, logotip Občine Ilirska Bistrica in logotip Zeleni kras.

Register lokalnih turističnih vodnikov vodi Razvojni center Ilirska Bistrica, ki tudi izda izkaznico.

6. člen

Spremeni se 1. odstavek 10. člena, ki glasi:

Register za lokalne turistične vodnike vsebuje naslednje podatke:

- zaporedno evidenčno številko pred posameznim vpisom,
- datum vpisa,
- ime in priimek,
- naslov, elektronski naslov,
- telefonsko številko, na katero je lokalni turistični vodnik dosegljiv,
- podatke o številu dni vodenja za preteklo leto,
- podatke o znanju tujih jezikov,
- dokazila o strokovnem znanju in usposobljenosti.

Spremeni se 2. odstavek 10. člena, ki glasi:

Dejavnost turističnega vodnika lahko v Občini Ilirska Bistrica opravlja tudi oseba, ki je vpisana v register turističnih vodnikov pri Gospodarski zbornici Slovenije in ima o tem ustrezno izkaznico in lokalni turistični vodniki turističnega območja Zeleni kras, vendar po predhodnem obvestilu in odobritvi Razvojnega centra Ilirska Bistrica.

7. člen

V prvi odstavek 12. člena se doda nova, 10. alineja, ki glasi:

- program vodenja na območju Notranjsko-kraške regije – območje Občin Zelenega krasa (Bloke, Cerknica, Logatec, Loška dolina, Pivka, Postojna, Ilirska Bistrica).

8. člen

13. členu se doda nov, sedmi odstavek, ki glasi:

Razvojni center Ilirska Bistrica zagotavlja sredstva za dejavnost lokalnega turističnega vodenja iz cene, ki jo zaračunava direktno neposrednim uporabnikom.

Cenik programov lokalnega turističnega vodenja in višino plačila lokalnim turističnim vodnikom na predlog direktorja Razvojnega centra Ilirska Bistrica enkrat letno potrdi Upravni odbor Razvojnega centra Ilirska Bistrica.

9. člen

Spremeni se 14. člen, ki glasi:

Z denarno kaznijo 50 do 500 evrov se za prekršek kaznuje fizična oseba, če opravlja dejavnost lokalnega turističnega vodenja, ne da bi izpolnjevala pogoje iz tega odloka.

Z denarno kaznijo 500 evrov se kaznuje pravna oseba ali posameznik, če naročen ogled zaupa osebi, ki ni lokalni turistični vodnik.

Z denarno kaznijo 250 evrov se za prekršek kaznuje fizična oseba, ki izvaja vodenje ne da bi o tem predhodno obvestila Razvojni center Ilirska Bistrica.

Denarne kazni plačane zaradi kršitev določb tega odloka, so prihodek občinskega proračuna, ki ga občina nameni za razvoj turizma v Občini Ilirska Bistrica.

10. člen

Črta se 16. člen.

11. člen

Spremeni se 17. člen, ki glasi:

Nadzor nad izvajanjem dela lokalnih turističnih vodnikov opravljajo pristojni občinski in državni organi nadzora.

12. člen

Prehodne in končne določbe:

V roku šestih mesecev od uveljavitve sprememb in dopolnitev odloka, Razvojni center Ilirska Bistrica izvede naslednje naloge:

- pripravi standardne programe turističnega vodenja na območju občine Ilirska Bistrica in širše na območju Notranjsko-kraške regije,
- izdela izkaznico za vodnike,
- vzpostavi register lokalnih turističnih vodnikov na območju občine Ilirska Bistrica,
- pripravi obrazec za vodenje evidence o opravljenih turističnih vodenjih,
- pripravi cenik za turistična vodenja na območju občine Ilirska Bistrica,
- pripravi program za izvajanje usposabljanja turističnih vodnikov za območje občine Ilirska Bistrica in imenuje komisijo za preizkus znanja.

13. člen

Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o lokalnem turističnem vodenju v Občini Ilirska Bistrica se objavi v Uradnih objavah glasila Občine Ilirska Bistrica Bistriški odmevi in začnejo veljati naslednji dan po objavi.

Številka: 30008-0003/2004

Datum: 06.10.2011

Župan
Emil Rojc

Na podlagi 85. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02) in 16. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave PN št. 18/95, 18/97, 30/98, 4/08, Uradni list RS št. 31/99 in Uradne objave časopisa Snežnik, št. 4, 30.6.2006), je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na 7. seji dne 6.10.2011 sprejel:

ODLOK O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH

Odloka o območju predkupne pravice Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave Občine Ilirska Bistrica, Bistriški odmevi št. 1/2008 in 9/2009)

1. člen

V 2. členu se v točki **9.)** črta parc. št. 107 k.o. Topolc.

2. člen

V 2. členu se v točki **13.)** črtajo parc. št. 790/1-del, 922/4 in 922/5 k.o. Trnovo ter dodata parc. št. 922/17 in 922/18 k.o. Trnovo.

3. člen

V 2. členu se točka 37. dopolni tako, da se doda nepremičnina parc. št. 3745/4 in popravi napačno navedena k.o. Podgrad v k.o. Hrušica.

4. člen

V 2. členu se na koncu doda nova točka **40.)**, ki se glasi:
»40.) območje naselja Zabiče IB1-55S-PUP, namenjeno pretežno za stanovanja, ki obsega nepremičnino v k.o. Zabiče, parc. št. 336/8 . Območje se ureja z Odlokom o prostorsko ureditvenih pogojih za Občino Ilirska Bistrica (Uradne objave PN, št. 17/94; Uradni list RS, št. 70/05, 57/11-popr).«

5. člen

V 2. členu se na koncu doda nova točka **41.)**, ki se glasi:
»41.) Območje naselja Podgraje IB1-30S-PUP, namenjeno pretežno za stanovanja, ki obsega nepremičnino v k.o. Podgraje, parc. št. *78/0. Območje se ureja z Odlokom o prostorsko ureditvenih pogojih za Občino Ilirska Bistrica (Uradne objave PN, št. 17/94; Uradni list RS, št. 70/05, 57/11-popr).«

6. člen

V 2. členu se na koncu doda nova točka **42.)**, ki se glasi:
»42.) območje naselja Vrbovo IB1-54S-PUP, namenjeno pretežno za stanovanja, ki obsega nepremičnine v k.o. Vrbovo, parc. št. 1127/1, 1129/2, 1129/5, 1130/1, 1132/2, 1133/2, 1137/1, 1139, 1483/2, 1503/1, 1503/11, 1503/12, 1503/13, 1503/14, 1503/15, 1503/17, 1503/2, 1503/20, 1503/21, 1503/7, 1503/8, 1503/9, 1503/10.
 Območje se ureja z Odlokom o prostorsko ureditvenih pogojih za Občino Ilirska Bistrica (Uradne objave PN, št. 17/94; Uradni list RS, št. 70/05, 57/11-popr).«

7. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah Občine Ilirska Bistrica Bistriških odmevov.

Številka: 46501-14/2005
 Ilirska Bistrica, dne 6.10.2011

Župan Občine Ilirska Bistrica
 Emil Rojc, l.r.

Na podlagi 6. člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – UPB1, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 Odl. US, 120/06 Odl. US, 126/07, 57/09 Skl. US in 108/09) in 16. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave PN št. 18/95, 18/97, 30/98, 4/08, Uradni list RS št. 31/99 in Uradne objave časopisa Snežnik, št. 4, 30.6.2006) je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na 7.seji dne 6.10.2011 sprejel

O D L O K
o merilih in postopku
za določitev nevzdrževanih objektov
in za izvedbo vzdrževalnih del
na objektih
v občini Ilirska Bistrica

I. SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen
(predmet odloka)

Ta odlok določa merila in postopek za določitev objektov, ki ne predstavljajo nevarne gradnje po predpisih o graditvi objektov, vendar imajo zaradi opustitve redne in pravilne uporabe in vzdrževanja takšne pomanjkljivosti, da zaradi izrabljenosti, zastarelosti, vremenskih vplivov ali učinkovanja tretjih zelo slabo vplivajo na zunanjo podobo naselja in krajine v občini Ilirska Bistrica (v nadaljnjem besedilu: nevzdrževani objekti) in je zato na njih potrebno izvesti vzdrževalna dela po predpisih o graditvi objektov.

2. člen
(pomen izrazov)

(1) Posamezni izrazi uporabljeni v tem odloku, imajo naslednji pomen:

- vzdrževanje objekta je izvedba del, s katerimi se ohranja objekt v dobrem stanju in omogoča njegova uporaba, obsega pa redna vzdrževalna dela, investicijska vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist;
- redna vzdrževalna dela pomenijo izvedbo manjših popravil in del na objektu ali v prostorih, ki se nahajajo v objektu, kot so prepletkanje, popravilo vrat, oken, zamenjava poda, zamenjava stavbnega pohištva s pohištvo enakih dimenzij in podobno ter s katerimi se ne spreminja zmožljivost inštalacij, opreme in tehnoloških naprav, ne posega v konstrukcijo objekta in tudi ne spreminja zmožljivosti, velikosti, namembnosti in zunanjega videza objekta;
- investicijska vzdrževalna dela pomenijo izvedbo popravil, gradbenih, inštalacijskih in obrtniških del ter izboljšav, ki sledijo napredku tehnike, z njimi pa se ne posega v konstrukcijo objekta in tudi ne spreminja njegove zmožljivosti, velikosti, namembnosti in zunanjega videza, inštalacije, napeljave, tehnološke naprave in oprema pa se posodobijo oziroma izvedejo druge njihove izboljšave;
- vzdrževalna dela v javno korist pomenijo izvedbo takšnih vzdrževalnih in drugih del, za katera je v posebnem zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi takšnega posebnega zakona določeno, da se z namenom zagotavljanja opravljanja določene vrste gospodarske javne službe lahko spremeni tudi zmožljivost objekta in z njo povezana njegova velikost;
- nevarna gradnja pomeni, da gradnja, ki se izvaja ali že zgrajeni objekt ogroža premoženje, zdravje in življenje ljudi, promet, sosednje objekte oziroma njegovo okolico.

(2) Izrazi, uporabljeni v tem odloku, katerih pomen ni določen v prejšnjem odstavku, imajo pomen, kot ga določajo predpisi s področja urejanja prostora, graditve objektov ter drugi predpisi.

II. MERILA ZA DOLOČITEV NEVZDRŽEVANIH OBJEKTOV
IN VZDRŽEVALNIH DEL NA NJIH

3. člen
(merila za določitev nevzdrževanih objektov)

(1) Merila za določitev nevzdrževanih objektov so merila za ugotovitev pomanjkljivosti objekta in merila za ugotovitev slabega vpliva objekta na zunanjo podobo naselja in krajine.

(2) Merila za ugotovitev pomanjkljivosti objekta so zlasti:

- močno odpadanje zaključnih plasti fasade,
- poškodovana streha ali napušč,
- poškodbe na fasadi, njena močna onesnaženost in spremembe njene barve ter teksture, zamakanje fasade zaradi poškodb strehe ali napušča,
- poškodbe žlebov in neustrezno odvajanje padavinske vode,
- poškodbe strešne kritine,
- poškodbe stavbnega pohištva (vrat, oken in drugega stavbnega pohištva).

(3) Merila za ugotovitev slabega vpliva objekta na zunanjo podobo naselja in krajine so zlasti:

1. pomen objekta glede na njegovo lego oziroma območje:
 - lega ob glavnih prometnih vpadnicah,
 - lega ob glavnih mestnih ulicah, mestnih trgih, parkih in ob drugih urbanistično izpostavljenih lokacijah,
 - lega v neposredni bližini kulturnega spomenika ali kulturne dediščine,
 - lega v območju, ki je kulturni spomenik,
 - lega v kulturno-zgodovinskem središču naselja,
 - lega v območju turističnih znamenitosti,
 - lega ob objektih, namenjenih izvajanju javnih služb na področju zdravstva, vzgoje, šolstva, kulture ter znanosti in raziskovanja,
 - lega v območju, kjer sicer prevladuje visoka stopnja vzdrževanosti objektov in urejenosti njihove okolice,
 - lega v območju izjemne krajine oziroma zavarovanih naravnih vrednot.
 2. Pomen objekta z vidika njegovega namena:
 - objekt, v katerem se izvajajo javne službe na področju zdravstva, vzgoje, šolstva, kulture ter znanosti in raziskovanja,
 - objekt javnega pomena, v katerem dela oziroma se v njem zadržuje ali ga obiskuje večje število ljudi (turistični objekti, železniške in avtobusne postaje ipd.).
 3. Pomen objekta z vidika kulturno-spomeniške vrednosti:
 - objekt, ki ima status kulturnega spomenika,
 - objekt, ki je kulturna dediščina.
- (4) Za določitev objekta kot nevzdrževanega mora biti izpolnjeno vsaj eno merilo iz drugega in vsaj eno merilo iz tretjega odstavka tega člena.

4. člen

(določitev vzdrževalnih del)

(1) Za vsako ugotovljeno pomanjkljivost objekta se določi tista vzdrževalna dela, ki bodo to pomanjkljivost odpravila v največji možni meri, in sicer z vidika celovitosti sanacije, ustreznega zmanjšanja možnosti ponovnega nastanka pomanjkljivosti in stroškovne ugodnosti. Pri tem je potrebno izhajati iz določb, ki jih glede izgleda objekta določa prostorski akt ter iz stanja in izgleda okoliških objektov in območja.

(2) Pri določanju nevzdrževanih objektov in določitvi nabora vzdrževalnih del se poleg meril, določenih v tem odloku, upošteva tudi načelo sorazmernosti med težo predvidenega posega in javno koristjo, ki se s predvidenimi deli zasleduje. Pri tehtanju sorazmernosti se mora upoštevati vse pozitivne in negativne strani predvidenih posegov in z njim povezane javne koristi na eni strani ter pravice in interese lastnika objekta na drugi strani.

(3) Lastniku objekta se lahko naložijo samo tista vzdrževalna dela, ki so potrebna, da se izboljša izgled tistih delov objekta, ki so vidni z javnih površin.

(4) Redna vzdrževalna dela, investicijska vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist se lahko začnejo brez gradbenega dovoljenja.

III. DOLOČITEV NEVZDRŽEVANIH OBJEKTOV IN VZDRŽEVALNIH DEL

5. člen

(elaborat za določitev nevzdrževanih objektov in vzdrževalnih del)

(1) Na podlagi določb 3. in 4. člena tega odloka se izdela elaborat, v katerem se določijo območja in objekti za izvedbo vzdrževalnih del ter vzdrževalna dela na njih.

(2) Elaborat iz prejšnjega odstavka izdela fizična ali pravna oseba, ki v skladu s predpisi o graditvi objektov opravlja dejavnost projektiranja.

(3) V elaboratu mora biti za vsak objekt posebej obrazložena in utemeljena določitev objekta za nevzdrževanega ter predlagan nabor vzdrževalnih del. Če se ugotovi, da na objektu obstajajo takšne pomanjkljivosti, ki jih ne bo možno odpraviti samo z vzdrževalnimi deli, temveč bi bila za to potrebna rekonstrukcija objekta ali celo njegova odstranitev, mora biti to v elaboratu posebej izpostavljeno. V kolikor je objekt zavarovan v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, mora biti elaborat izdelan v sodelovanju z organom pristojnim za varstvo kulturne dediščine.

(4) Elaborat mora vsebovati tudi:

- objekt oziroma območje, na katerem stoji nevzdrževan objekt, z navedbo parcelne številke oziroma parcelnih števil in katastrske občine, na kateri stoji objekt,
- nabor oziroma vrsto vzdrževalnih del, s katerimi naj se odpravi pomanjkljivosti nevzdrževanih objektov,
- določitev predvidenih stroškov vzdrževalnih del.

6. člen

(sprejem odloka o vzdrževanju objektov)

(1) Na podlagi meril, določenih v tem odloku, in na podlagi izdelanega elaborata, se sprejme odlok o vzdrževanju objekta oziroma objektov, če jih je več.

(2) Za pripravo odloka iz prejšnjega odstavka lahko župan imenuje posebno delovno skupino kot posvetovalno telo, ki je sestavljena multidisciplinarno iz reprezentativnih strok, zlasti s področja arhitekture, prostorskega načrtovanja, gradbeništva, varstva kulturne dediščine, ipd.

7. člen

(vsebina odloka o vzdrževanju objektov)

Odlok o vzdrževanju objekta oziroma objektov vsebuje:

- objekt oziroma območje, na katerem stoji nevzdrževan objekt, z navedbo parcelne številke oziroma parcelnih števil in katastrske občine, na kateri stoji objekt,
- nabor oziroma vrsto vzdrževalnih del, s katerimi naj se odpravijo pomanjkljivosti na nevzdrževanemu objektu,
- določitev predvidenih stroškov vzdrževalnih del,
- navedbo objekta, pri katerem bi bila potrebna rekonstrukcija ali odstranitev del,

- navedbo o sodelovanju z organom pristojnim za varstvo kulturne dediščine, če je nevzdrževani objekt zavarovan v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine,
- elaborat kot njegov sestavni del.

8. člen

(pisno obvestilo lastniku nevzdrževanega objekta)

Lastnika nevzdrževanega objekta se pred pripravo odloka pisno obvesti in se ga povabi k sodelovanju glede izvedbe nujno potrebnih vzdrževalnih del. Obvestilo lastniku mora vsebovati tudi opozorilo, da če sam ne bo opravil vzdrževalnih del, se bo na podlagi sprejetega odloka za nevzdrževani objekt odredilo prisilno vzdrževanje po predpisih o graditvi objektov.

IV. IZVEDBA VZDRŽEVALNIH DEL

9. člen

(izdaja odločbe)

Na podlagi sprejetega odloka iz 6. člena pristojni občinski organ, v skladu s predpisi o splošnem upravnem postopku, po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero lastnika objekta zaveže, da v določenem roku izvede vzdrževalna dela opredeljena v odloku oziroma v izdelanem elaboratu.

10. člen

(prisilna izvedba vzdrževalnih del)

(1) Če lastnik nevzdrževanega objekta v roku, določenem z odločbo, ne izvede predpisanih vzdrževalnih del, se opravi izvršba za nedenarno obveznost po drugih osebah v skladu s predpisi o splošnem upravnem postopku.

(2) Če občina za izvršbo iz prejšnjega odstavka tega člena sama založi sredstva za izvedbo vzdrževalnih del, pridobi na objektu, na katerem so se izvedla vzdrževalna dela, zakonito hipoteko v višini stroškov izvedbe vzdrževalnih del. Na podlagi izdane odločbe lahko občina zahteva vpis zaznambe vrstnega reda za vpis zakonite hipoteke v zemljiško knjigo.

(3) V kolikor občina v skladu s prejšnjim odstavkom založi sredstva za izvedbo vzdrževalnih del, lastniku najprej izstavi račun v višini stroškov izvedbe vzdrževalnih del. Izstavljeni račun občine je izvršilni naslov.

(4) Če se pri izvedbi del, odrejenih z odločbo občine na podlagi neodvisnih strokovnih ocen ugotovi, da ugotovljenih pomanjkljivosti na objektu ni možno odpraviti samo z vzdrževalnimi deli, lahko občina izda novo odločbo, v kateri odredi rekonstrukcijo objekta, če pa se ugotovi, da je objekt v takšnem stanju, da pomanjkljivosti ni mogoče odpraviti niti z rekonstrukcijo, lahko občina odredi odstranitev objekta.

(5) Občina lahko lastniku izda odločbo na podlagi neodvisne strokovne ocene, s katero odredi rekonstrukcijo ali odstranitev objekta, tudi, ne da bi predhodno izdala odločbo za izvedbo vzdrževalnih del, v primeru:

- če glede na stanje objekta obstaja utemeljen dvom, da vzdrževalna dela ne bodo zadostovala za odpravo pomanjkljivosti,
- če je rekonstrukcija ali rušitev pogoj za izvedbo potrebnih vzdrževalnih del na objektu ali delu objekta.

(6) Če lastnik objekta, ki ga je treba rekonstruirati ali odstraniti, v roku, določenem v odločbi, ne zaprosi za izdajo gradbene dovoljenja in objekta ne rekonstruira oziroma odstrani, se opravi izvršba za nedenarno obveznost s prisilitvijo.

V. KONČNA DOLOČBA

11. člen

(začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah Občine Ilirska Bistrica v Bistriških odmevih.

Številka: 3522-1/2011

Ilirska Bistrica, dne 6.10.2011

Župan Občine Ilirska Bistrica
Emil Rojc, l.r.

INTERESNE DEJAVNOSTI NA OSNOVNI ŠOLI JELŠANE

Čeprav smo majhna šola, se lahko pohvalimo s številnimi interesnimi dejavnostmi, ki jih izvajajo učitelji in zunanji sodelavci, tudi nekdanji učenci naše šole. Po kurikulumu za osnovne šole se, poleg obveznega programa, interesne dejavnosti uvrščajo v razširjeni program osnovnih šol. Učenci se vključujejo v dejavnosti prostovoljno. Potekajo zaporedno ena za drugo, nekatere vse šolsko leto.

Da lahko učenci letos izbirajo med petindvajsetimi interesnimi dejavnostmi, gre zahvala tako učiteljem kot zunanjim sodelavcem.

Pomen vključevanja učencev v interesne dejavnosti je, z vidika osebnostnega razvoja in v skladu z njihovimi sposobnostmi, interesi, pozitivno samopodobo in poklicno vzgojo bodočih srednješolcev, velik. Učenci imajo pri različnih dejavnostih številne priložnosti in možnosti odkrivanja in preizkušanja svojih močnih področij, spoznavanja in razvijanja osebnostnih značilnosti, socialnega in sodelovalnega učenja ter ustvarjanja.

Interesne dejavnosti obsegajo naravoslovno-tehnična, umetnostno-kulturna, športna in druga področja. Vsebinsko

lahko pokrivajo več področij hkrati in so zato praktično mesto spoznavanja različnih poklicev, njihovih delovnih nalog, značilnosti in zahtevnosti. Svet pokli-

cev in poklicnih interesov odraslih je vez šole z življenjem ter za šolarje vstopna postaja na poti k odraslosti. **III Branka Špende Mandić, Osnovna šola Jelšane**

MRZLA, A USPEŠNA NEDELJA ZA TEKAČE

Na travniku rosa, v zraku 2 stopinji. To nas je pričakalo v nedeljo, 9. 10. 2011, v Rakovem Škocjanu na zadnji tekmi Notranjsko tekaške lige. Idilična pokrajina, čudovita brunarica in lepa organizacija je v Rakov Škocjan pritegnila 80 odraslih tekačev in 33 otrok.

V dveh krogih, ki so jih morali preteči tekači, je bilo zanje poskrbljeno s čajem in vodo, na cilj pa je prvi pritekel Luka Ljubič, ki je izboljšal svoj lanskoletni rekord proge. Lani je progo pretekel v 34,18, letos pa v 33,14 minutah. Prvi štirje tekači so vsi izboljšali njegov lanskoletni rekord proge. Za njim je v cilj pritekel Toni Habjan. V zadnjih 200 m pa si je tretje mesto priboril Jože Petkovšek. **Uroš Taks** je na cilj pritekel kot četrti, bil pa je v svoji kategoriji na stopničkah, in sicer na tretjem mestu.

Kot prva ženska je v cilj pritekla, lahko bi rekli veteranka Notranjsko tekaške lige, Kristina Bele, za njo **Manica Radivo**, ki je odnesla drugo mesto tudi v svoji kategoriji, tretje mesto pa si je pritekla Jerneja Mihevc.

Gregor Kovačič je pokazal, da se treningi izplačajo, saj je izboljšal svoj osebni rekord ter pristal na 20. mestu.

Seveda ne smemo pozabiti na najmlajše, ki se vsakič potrudijo in pretečejo svoje metre. Letos v Notranjsko tekaški ligi v svoji kategoriji blesti nadebudna harijska tekačica **Teja Jenko**, ki žanje uspeh za uspehom. Ne le, da si je ponovno pritekla prvo mesto, ampak je v Notranjsko tekaški ligi odnesla tudi skupno prvo mesto v kategoriji P3 (punce 3, leto rojstva od 1996 do 1998) z 270 točkami, druga je bila s 194 točkami Špela Šajn, tretja pa Kaja Zakrajšek s 190 točkami.

Vsem tekačem čestitke za lepe uspehe in še veliko takšnih uspehov na bodočih tekmah! **III K. Š.**

Gregor Kovačič, Uroš Taks, Teja Jenko, Manica Radivo

NAGRADA ZA NAJLEPŠI ŠOLSKI EKOVRT V SLOVENIJI

V šolskem letu 2010/11 je v okviru ekošol prvič potekal projekt Šolska VRTilnica v katerem je sodelovalo 55 šol iz cele Slovenije. Semenarna Ljubljana je vsem vključenim v projekt v začetku aprila posredovala paket semen za posaditev, ki smo jih z veseljem uporabili. Na podlagi fotografij in opisov aktivnosti so koordinatorji ekošole izbrali tri najlepše vrtove, med katerimi je prvo mesto dosegel šolski vrt OŠ Podgora Kuteževo, ki ga obdelujejo učenci Kmetijskega krožka pod mentorstvom Tamare Urbančič.

Svečana podelitev nagrad je bila 5. oktobra na Brdu pri Kranju, na mednaro-

dni konferenci koordinatorjev ekošol. Podelitve smo se udeležili mentorica, ravnateljica ga. Mirjam Vrh ter trije učenci: Monika, Nika in Domen. Za nagrado smo dobili vrečko čebulic tulipanov in hijacint, obljubili pa so nam tudi strokovno ekskurzijo na polja Semenarne Ljubljana pri Ptuj, ki bo v spomladanskem času. Na nagrado smo zelo ponosni. Učenci so si jo upravičeno zaslužili, saj so zavzeto obdelovali šolski vrt tudi med počitnicami. S svojimi pridelki in izdelki iz šolskega vrta so se predstavili tudi na osrednji kmetijski tržnici, ki je potekala 24. septembra v Ilirski Bistrici. S pridnim delom, ki vklju-

Učenci OŠ Podgora Kuteževo z mentorico na podelitvi nagrade za najlepši ekovrt

čuje tudi izobraževanje, nadaljujemo tudi v tem šolskem letu. **III Mentorica Tamara Urbančič**

POJDIVA S KNJIGO V SVET

V Tednu otroka, med 3. in 8. oktobrom, smo na Osnovni šoli Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica razmišljali o pomenu branja. V središču dogajanja je bila knjiga – naša nepogrešljiva spremljevalka.

Vrednost knjige je v svoji poslanici poetično opisal Slavko Pregl. Z njeno vsebino smo seznanili vse naše učence in jih tako vzpodbudili k razmišljanju o prebranih knjigah, njihovi najljubši knjigi, ilustriranju naslovnice priljubljene pra-

vljice. Nekatere zanimive odgovore in ilustracije smo razstavili na modrem hodniku.

Najmlajši so se izkazali z oblikovanjem naslovnice pravljic. Najpogostejše so na njih zaživel Maček Muri, Smrkci, Rdeča kapica, Sneguljčica in sedem palčkov. Prvošolci so ustvarili čisto svojo pravljico (Črviček Listko) in jo tudi ilustrirali.

Učenci druge triade so nas poučili o knjigah, ki jih najraje vzamejo v roke. Pri petošolcih so najbolj priljubljene knjige iz zbirke Pet prijateljev, šestošolce in sedmošolce pa navdihuje Harry Potter.

Zelo priljubljeni sta tudi Vampirski akademija in Grozni Gašper. Najstarejši učenci so ocenjevali prebrane knjige, nekatere priporočali v branje,

druge pa odsvetovali. Med knjigami, ki so jih priporočali, so Najboljši prijateljci, Stvor, Klic poslednjega volka, Vinetou.

Knjigo Oči, ki je predpisana za tekmovanje iz materinščine, pa so odsvetovali. Še posebej zanimivi so bili povsem različni pogledi na isto knjigo (npr. Cvetje v jeseni).

V tem tednu, 6. oktobra, se je prvič sestala Skupnost učencev šole. S predstavniki oddelkov smo pregledali lanskeoletno delo in postavili smernice za delo v tem šolskem letu.

Potovanje s knjigo se ne bo končalo v tem tednu. Nadaljevalo se bo še mnoge tedne, mesece, leta – skozi vse življenje. Tako kot je v svoji poslanici zapisal Slavko Pregl. **III Tanja Vičič, šolska pedagoginja**

KAJ JE NOVEGA NA OŠ PODGORA V KUTEŽEVEM?

Vsega lepega je enkrat konec in 1. septembra smo zopet prestopili prag šolskih vrat. Veliko uspeha v novem šolskem letu sta nam zaželela ravnateljica šole Mirjam Vrh in župan občine Emil Rojc, ki je posebej pozdravil enajst prvošolcev.

Opazili smo, da so med počitnicami na šoli potekala številna dela: pobrusili so parket in zamenjali nekaj pohištva. V vrtcu so zamenjali talne obloge, pobelili stene ter zamenjali pohištvo. Zaradi velike porabe energije so zamenjali peč za centralno kurjavo ter izdelali nov sistem centralne kurjave, ločeno za telovadnico. V telovadnici so položili zvočno izolacijo stropa. Pripravili so tudi projektno dokumentacijo za ureditev okolice šole.

Verjamemo, da se bomo tudi letos na šoli dobro počutili in da bomo uspešni pri vseh dejavnostih, ki se jih bomo lotili. Ena izmed mnogih bo celoletni projekt »Narava zdravi – zdravilna zelišča v Kočanih«. Naš namen in cilj je izboljšati kakovost našega življenja s spoznavanjem zdravilnih rastlin. 29. 9. smo

začeli s praktičnim delom v okviru tehniškega dne. Učenci smo se razdelili v več skupin in dobili različne naloge: nabiranje zelišč na šolskem vrtu (žajbelj, ušesnik, meta, ognjič, ameriški slamnik ...), nabiranje divjih zelišč (šipek, trpotec, drnulje ...), iskanje podatkov in receptov, prešanje zelišč ter izdelovanje herbarija, pripravljanje ankete, potekalo pa je tudi izdelovanje tablic za šolski zeliščni vrt, ki je bil razglašen za najlepšega v Sloveniji. Učenci nižjih razredov so se seznanili z zelišči na Zeliščni kmetiji Hribar v Kuteževem. **III Novinarski krožek OŠ Podgora, Kuteževo**

ARANŽERKE V ANDALUZIJI

V okviru mednarodnega projekta ANDALUZJA – ME GUSTA! Leonardo da Vinci, smo se dijakinje 3. in 4. letnika aranžerskega tehnika iz Sežane odpravile na projekt mobilnosti. Izpred srednje šole Srečka Kosovela smo se 25. 8. 2011 s kombijem odpeljale do letališča v Benetkah. Z letalom smo odletele v zgodnjih jutranjih urah in prispele v prečudovito Malago. Nastanile smo se v mladinskem hotelu. Po počitku smo se odpravile na ogled mesta. Po prijetnem dnevu v Andaluziji smo naslednji dan začele že bolj delavno. Skupaj s študenti smo odšli na ogled šole (Marbella Design Academy) v vasi Monda. Malaga je rojstni kraj znamenitega Pabla Picassa, zato smo tretji dan odšli v Picassov muzej. Po napornem dnevu smo si privoščile tudi skok v špansko morje. Po štirih dneh v Malagi smo se z avtobusom odpeljale do Chipione in se tam namestile v hostlu. Doživele smo tudi prvi kulturni šok. Vkrcati smo se morale na velik umazan avtobus, ki je smrdel po starem, v prvem delu avto-

busa je kapljalo iz stropa naravnost na glave potnikov.

Ker smo v Andaluzijo odpotovali iz več razlogov, tj. preučiti ponudbo izdelkov in storitev, ki so značilne tudi

za naš Kras, preučiti vse dejavnike trženja, promocijske dejavnosti in materiale ter posebne načine pospeševanja prodaje teh proizvodov, preučiti izkoriščanje Picassovih motivov v trženju in promociji, vpliv agencij in združenj za podporo podjetništva, turizma in regionalnega razvoja ter razviti kreativne rešitve za učinkovitejšo promocijo tipičnih kraških proizvodov, smo se naslednji dan odpravile v Jerez de la Frontera, kjer smo si ogledale nastop kraljeve kobilarne Real Escuela Andaluza de Arte Ecuestre ter največjo vinsko klet na svetu po imenu Tio Peppe. Ogledu je sledila degustacija vina. Ko smo zaključile z ogledi, smo si privoščile oddih v Atlantskem oceanu.

Po štirih dneh v Chipioni smo se odpravile v Seviljo. V naslednjih dneh smo šle v manjši kraj Aracena, ki se ponaša s čudovito jamo in muzejem pršuta. Tako smo se najprej odpravile na ogled jame Grutta de las Maravillas. Popoldan smo se odpravile na ogled muzeja pršuta, v katerem je prikazana proizvodnja iberskega pršuta z geografskim poreklom (denominación de origen). Naše potovanje se je bližalo koncu, Španije pa nismo hotele zapustiti brez ogleda flamenca. V jutranjih urah smo se podale na letalo in na žalost morale zapustiti prečudovito Andaluzijo. III
Helena T. in Anja L.

Vabi na:

BREZPLAČEN TEČAJ RAČUNALNIŠTVA, ki zajema:

- Osnove operacijskega sistema Windows,
- Uporabo interneta in e-pošte,
- Urejanje besedil (Word),
- Računalniške prezentacije (PowerPoint),
- Elektronske preglednice (Excel) in
- Digitalno obdelovanje fotografije, itd.

Možne dodatne teme za tečaje (glede na zanimanje):

- Linux (namestitev, namizje KDE in GNOME, igre, itd.),
- Odprtokodni programi,
- Programiranje (HTML, CSS, Java, C, PHP, Bash, itd.),
- Arhiviranje(zip, rar),
- Zapisovanje medijev,
- Virtualizacija (VirtualBox, Disk2Vhd, ...), itd.

Prijave in informacije dobite:

Vsak dan od **ponedeljka** do **petka** od 15,00 do 19,00 ure na telefonski številki
05-711-11-14 ali na **esola.ilb@guest.arnes**.

MLADI STAREJŠE UČILI UPORABE RAČUNALNIKA

V tednu med 17. in 21. oktobrom so mladi prostovoljci v okviru projekta Simbioz@ na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji predstavnike starejše generacije navduševali nad uporabo računalnika in interneta. Na Bistriškem so delavnice potekale v knjižnici Makse Samsa ter na osnovnih šolah v Kuteževem in na Pregarjah.

Simbioz@ e-pismena Slovenija je prostovoljski projekt, organiziran s strani Zavoda Ypsilon, ki temelji na medgeneracijskem sodelovanju, solidarnosti in spodbujanju vseživljenjskega učenja. Osrednji namen akcije je omogočiti starejšim pozitivno izkušnjo z računalnikom, vzbuditi in okrepiti njihovo samozavest, jih motivirati za nadaljnje učenje, uporabo računalnika in interneta. S tem so organizatorji želeli prispevati k višji ravni računalniške pismenosti med starejšimi v Sloveniji, saj po podatkih statističnega urada kar 90 odstotkov prebivalcev, starejših od 65 let, še nikoli ni uporabilo računalnika oziroma interneta, kar je precej nad povprečjem EU.

Izredno velik odziv na projekt je bil v Ilirski Bistrici, kjer se je delavnic v knjižnici Makse Samsa udeležilo 23 starejših, kar nekaj pa so jih morali zaradi omejitve števila mest na žalost tudi zavrtniti, je pojasnila koordinatorka projekta v knjižnici **Katarina Škrab**. Na delavnicah so s pomočjo mladih prostovoljcev – teh je bilo v knjižnici kar 15 – spoznavali uporabo računalnika, se učili pisanja besedil, uporabe elektronske pošte in interneta. Ob zaključku projekta pa je vsak udeleženec prejel tudi potrdilo.

Najstarejši udeleženec delavnice v knjižnici je bil **Alojz Boštjančič** iz Harij, ki se je z računalnikom srečal prvič. Na vprašanje, zakaj se je odločil za ta korak, nam je pojasnil, da si želi

postal pismen, saj po merilih sodobnega časa to že zdavnaj ni več. »Še vedno sem aktiven, ukvarjam se s čebelarstvom in uporaba računalnika mi bo pri tem gotovo prišla prav. Z delavnico sem zelo zadovoljen, še posebej zato, ker je brezplačna,« nam je še zaupal.

Kot je povedala Katarina Škrab, so bili udeleženci na sploh z delavnicami zelo zadovoljni in si želijo, da bi s tečaji nadaljevali. Ker gre v glavnem za osebe, ki se z računalnikom srečujejo prvič, so bili navdušeni predvsem nad tem, da je učenje potekalo na individualni ravni in so se prostovoljci lahko posvetili vsakemu posebej. Ker je zanimanja za učenje še veliko, v knjižnici že razmišljajo, da bi v bodoče v okviru svojih rednih dejavnosti, ki jih izvajajo, kot so denimo pravljичne urice za otroke, organizirali tudi računalniške urice za starejše. III

SVETOVNI DAN HOJE IN OBISK ŠOLSKEGA MUZEJA

Ob svetovnem dnevu hoje, smo se odločili, da tudi učenci 3.a razreda eno šolsko uro posvetimo hoji. Zbrali smo se pred šolo in se postavili v kolono. Prečkali smo glavno cesto. Hodili smo mimo hiš in prek potoka, vse do mostu čez reko Reko. Potem smo nadaljevali pot strmo v hrib do table Dolnji Zemon. Tam smo se malo poigrali in se nato odpravili nazaj. Na klancu smo se zaustavili in si ogledovali okolico. Po isti poti smo se vrnili v šolo.

Nace Peric, 3. a OŠ Antona Žnideršiča

Ker je bil svetovni dan hoje, smo šli z razredom na sprehod na Dolnji Zemon. Med potjo smo se učili o različnih rastlinah, pri-

sluhili šumenju listja in poslušali pogovor živali. Bilo je zelo zanimivo. Upam, da se bomo tudi naslednje leto petnajstega septembra z razredom odpravili na potep.

Klemen Boštjančič, 3. a OŠ AŽ

V Šolskem muzeju

V Ljubljani smo bili v Šolskem muzeju. Tam smo se igrali šolo v starih časih. Na koncu nam je vodič Jože pokazal še maketo stare učilnice in predmete v njej. Potem smo šli še v Cankarjev dom. Tam smo si ogledali predstavo Glasbeno kraljestvo živali. Bilo nam je lepo. Zelo lepo.

Jaka Murovec Rojc, 3.a OŠ AŽ

Ob svetovnem dnevu hoje sprehod na Dolnji Zemon

V šolskem muzeju

JESEN NA OŠ JELŠANE

Poletje se poslavlja in tako temperature kot barve v naravi že počasi naznanjajo nov letni čas. Jesen se je ustavila tudi na naši šoli. Učenci varstva vozačev so z učiteljico Nives Pirih ustvarili jesensko dekoracijo: gospoda Jesenka.

V torek, 4. oktobra, je bil v Knežaku organiziran občinski kros, ki smo se ga udeležili tudi nekateri učenci naše šole. Organizatorji so se zelo potrudili, vsi prisotni so dobili jabolka in pijačo, prvi trije tekmovalci pa medalje. Iz naše šole smo bili zadovoljni z vsemi tekmovalci, medalje pa so osvojili: Sašo Brozina (1. r.) in Tamara Brozina (9. r.) zlati medalji, Andraž Gulja (6. r.) in Jan Jaksetič (7. r.) pa bronasti medalji. Vsem tekmovalcem še enkrat iskrene čestitke! Ostali mlajši učenci so se udeležili pohoda do gradu Kalc z učiteljico Romano Kompan, starejši pa so se z učiteljico Martino Šajn povzpeli na Šilentabor.

V sredo, 12. oktobra 2011, smo se učenci prve triade v spremstvu učiteljic Romane, Nives, Vesne in Dore podali na sprehod po gozdni poti do prve smreke. Med hojo smo opazovali naravo. Končno smo zagledali našo smreko, obsijano s soncem. Gospa Dora Kalčič je povedala nekaj besed o pomenu planinstva, nato pa medse povabila prvošolce ter jim s planinskim krstom podelila planinska imena in dnevnike. Zapeli smo Kek-

čevo pesem in Ješjwsko himno ter se spustili po ozki stezici nazaj v šolo.

V sredo so se nekateri naši učenci pod mentorskim vodstvom učitelja Jožefa Knafelca udeležili EX-TEMPORA na Starodu. Ogledali so si vasio, poiskali zanimive točke ter risali.

Na naši šoli je v četrtek, 13. oktobra 2011, potekala zbiralna akcija starega

papirja. Najuspešnejši je bil je bil 7. razred, skupaj pa smo zbrali 2800 kg papirja. Koordinatorica EKO-šole, učiteljica Romana Kompan, se je vsem učencem zahvalila za prineseni papir in povedala, da se bodo sredstva, ki jih bomo dobili, porabila za nakup papirnatih brisač in papirja za fotokopiranje. **III Novinarke OŠ Jelšane z mentorico N. Pirih**

MLAD BISTRŠKI PLANINC PLANINSKO DRUŠTVO SNEŽNIK ILIRSKA BISTRICA

V šolskem letu 2011/2012 smo v Planinskem društvu Snežnik Ilirska Bistrica pripravili novost, s katerimi želimo motivirati mlade planince za prijetno druženje v naravi na naših planinskih izletih. Namen akcije Mlad bistrški planinc je poudariti pomen planinstva, ga približati mladim in jih spodbuditi k aktivnemu preživljanju prostega časa. V šolskem letu 2010/11 načrtujemo šest izletov, zadnji izlet pa bo brezplačen za vse, ki se bodo udeležili predhodnih petih izletov. Vsi, ki se bodo udeležili vsaj treh izletov, pa bodo dobili spominsko majico. Na zadnjem izletu bomo izžrebali nekoga, ki se bo brezplačno udeležil poletnega mladinskega gorniškega tabora v organizaciji našega društva. V primeru odpovedi enega ali več izletov, nagradni izlet ne odpade. Vsi otroci in starši, ki se želite udeležiti planinskega izleta, morate imeti plačano članarino za tekoče koledarsko leto, ki jo lahko poravnate v prostorih planinskega društva v času uradnih ur. **III Tina Turković, PD Snežnik Ilirska Bistrica**

Delavnica Simbloz@ tudi v Kuteževem

OŠ Podgora Kuteževo se je odzvala na največjo prostovoljsko akcijo tega leta. Šolsko računalniško učilnico smo namenili delavnici Simbloz@, katere namen je bil medgeneracijsko povezovanje. Delavnica je potekala od 17. do 19. oktobra v

prostorih šole v popoldanskem času.

Udeležila sta se je le dva udeleženca in dva prostovoljca, vendar smo bili vsi skupaj nad projektom navdušeni. Gre za prostovoljsko akcijo, ki je istočasno potekala po celotni Sloveniji. Na delavnicah smo mladi prostovoljci pokazali delovanje računalnika, spleta in spletne pošte starejšim domačinom. Udeleženci so spoznali, kako uporabljamo računalnik in si pridobili znanje o varni rabi interneta in pošiljanju elektronske pošte. Na koncu projekta so dobili potrdilo o udeležbi. Glede na to, da so bili udeleženci in prostovoljci navdušeni nad osvojenim znanjem na delavnici, se že veselimo še kakšnega drugega projekta, ki bo povezal različne generacije. **III Stanka Benigar**

MLADI FOTOGRAFI SE PREDSTAVIJO

Učenci, ki obiskujejo foto krožek na osnovni šoli v Knežaku, so svoje fotografije, ki so jih ustvarili med letom, predstavili na razstavi v Pumpa baru v Knežaku, kjer bodo na ogled še do devetega decembra.

Na razstavi z naslovom Pet do devet, ki so jo odprli 14. oktobra, je na ogled 16 fotografij, ki so jih ustvarili učen-

ci **Darja Šenkinc**, **Dejan Damiš**, **Luka Kirn**, **Luka Hrvat**, **Gašper Blažek** in **Miha Bajc Tomšič**. Foto krožek, ki je menda tudi edini tovrstni krožek v občini, poteka na šoli že sedmo leto pod vodstvom mentorja **Stojana Spetiča**, sicer člana Foto kluba Sušec. V letošnjem šolskem letu krožek obiskuje deset učencev.

Kot je povedal **Stojan Spetič**, se z učenci najraje odpravijo v naravo in s fotoaparati raziskujejo šolski okoliš. Nekaj časa pa morajo seveda preživeti tudi pred računalniki, saj brez tega pri digitalni fotografiji pač ne gre. Razstavljenе fotografije niso nastale samo v času krožka, ampak so jih mladi fotografi posneli tudi v svojem prostem času, tako da so se lahko posvetili tistim motivom, ki jim najbolj ugajajo. Zato razstava tudi nima skupnega motiva oz. rdeče niti, pač pa vsaka slika govori zase.

Odprtje razstave je vodila **Olga Novak**, s petjem pa jo je popestrila mlada nadebudna pevka **Alitea Širca**. Mlade fotografe je na odprtju razstave pozdravil tudi predsednik Foto kluba Sušec **Andrej Bergoč**, ki jim je čestital za izvrstne fotografije in jim zaželel še obilo fotografskega navdiha. Člani Foto kluba Sušec sicer v baru Pumpa redno prirejajo razstave svojih članov. Od leta 2006, ko so pripravili prvo razstavo v Štirni, pa je to že 34 razstava v Knežaku. III

ŽIV ŽAV - PISAN, SONČEN IN NASMEJAN

Kljub slabim napovedim vremena nas je na sobotno popoldne 8. 10. 2011, pričakalo sonce. Zelo smo ga bili veseli vsi, ki smo preživeli nekaj uric pred Osnovno šolo Dragotina Ketteja, kjer se je odvijal ŽIV ŽAV. Prireditev je pripravilo Društvo prijateljev mladine v sodelovanju s člani skupine Nove ideje v letošnjem Tednu otroka.

Uvodoma sta nas pozdravila pevski zborček Osnovne šole Antona Žnideršiča in gostiteljica prireditve ga. **Darinka Dekleva**. Mali, srednji in veliki ljudje so lahko obiskali delavnice, ki so jih pripravili vrtec Ilirska Bistrica, vrtec Antonina, skavti, taborniki in KD Grad. Izdelovali so obeske, ježke, ptičke, indijanske sekire ... Lahko so se tudi polepšali v frizerskih salonih, kjer so nastajale kitke, repki ter barvite in ekstravagantne pričeske, zanje pa so poskrbeli Frizerski studio Moj salon, Mitja hair team in Frizerski salon Mojca. Boljši trg je ponujal igrače in menjavo slikic, Gostilna Pod zlato smreko pa je nahranila in odžejala vse želodčke.

Predstavila sta se nam tudi Rokometni klub Ilirska Bistrica in Tekoško društvo

Bistrc. Manjkala niso niti interventna vozila gasilcev, policijske postaje, nujne medicinske pomoči in gorske reševalne službe, ki so nam razkazali sredstva in načine reševanja z interventnimi vozili. Za finale čudovitega popoldneva pa sta poskrbela člana žonglerske skupine Čupakabra.

Radi bi se zahvalili vsem sponzorjem in donatorjem: Zavarovalnici Maribor, Mesarstvu Bubnič, Plami Pur, Banki Koper,

Občini Ilirska Bistrica, Pivki Perutninarstvu, Telesu, Mlinotestu in Avtu Martinčič. Hvala tudi PD Snežnik za posojene mize in klopi ter OŠ Dragotina Ketteja za prostor. Iz srca hvala tudi vsem, ki ste prostovoljno pomagali, vsem delavnicam in seveda vsem mladim in manj mladim, ki ste se prišli »nadihat vonja po mladih«, kot je dejala ena od naših pridnih prostovoljk. III **Kristina Šircelj** in **Darinka Dekleva**

HARIJE SKOZI ČAS

Zakladnici knjig, ki tako ali drugače pomembno prispevajo k ohranjanju zgodovine krajev na Bistriškem, se je letos pridružilo delo Dragice Gombač »Harije skozi čas«, ki ga je avtorica širši javnosti predstavila 6. oktobra v Knjižnici Makse Samsa.

Dragica Gombač, doma sicer iz Slavine pri Postijni, je upokojena učiteljica, ki jo je v Harije leta 1955 pripeljala poklicna učiteljska pot, kasneje pa si je tu ustvarila tudi družino. V osnovni šoli v Harijah je poučevala kar 23 let, vse do leta 1978, ko je bila ukinjena še zadnja podružnična šola v občini, ki je delovala v Harijah. Kot zadnja in dolgoletna učiteljica te šole, ki je bila ves čas vpeta v vaško življenje in dogajanje, je čutila dolžnost, da ohrani spomin na preteklo dogajanje v vasi. Tako je začela z zbiranjem podatkov o zgodovini šolstva v Harijah, kasneje pa se je porodila tudi zamisel o izdaji knjige, pri čemer jo je še posebej spodbujala zgodovinarica **Vlasta Beltram**, ki jo je spremljala tudi na predstavitvi knjige v knjižnici. Beltramova je tudi avtorica uvodnega poglavja v knjigi, v katerem je orisala splošne podatke in zgodovinski razvoj vasi Harije.

»Ko sem se pred leti obrnila na zakonca Gombač za pomoč pri zbiranju podatkov o dogajanju med drugo svetovno vojno v vasi, sta mi prijazno priskočila na pomoč in nastal je popis, ki ga je Gombačeva kasneje dopolnjevala s podrobnejšimi zgodbami o usodi harijskih fantov in mož med vojno,« je povedala Beltramova, ki je prepričana, da je knjiga Dragice Gombač dragocen prispevek k preučevanju zgodovine vasi, vaščanov in kulturne dediščine Harij.

Avtorica je delo razdelila v štiri sklope. Prvi sklop je posvečen pregledu zgodovine razvoja duhovnije v Harijah s pregledom duhovnikov, ki so delovali v vasi. V drugem sklopu se je avtorica posvetila zgodovini šolstva v Harijah od začetkov dru-

Dragica Gombač (desno) je ob predstavitvi knjige Knjižnici Makse Samsa podarila fotografijo, na kateri je učiteljica Maksa Samsa z učenci, ko je službovala v Harijah v šolskem letu 1923/1924. Levo je Vlasta Beltram, ki je vodila pogovor z avtorico

ge svetovne vojne, kjer najdemo tudi seznam vseh učiteljev, ki so poučevali v Harijah. Knjiga se nadaljuje s poglavjem o usodi harijskih fantov in mož med vojno, podrobneje pa je predstavljena tudi tragedija v Klivniku iz leta 1943. Avtorica je predstavila tudi nekatere bolj znane domačine in druge osebnosti iz tistega časa, ki so delovali v vasi. Posebej dragocen in zanimiv dodatek v knjigi je tudi popis družin in hiš v vasi s primerjavo med letoma 1941 in 2009. Delo, bogato s fotografskim in drugim gradivom, se zaključuje s pregledom pestrega kulturnega življenja na vasi.

TEKST V PODOBI

V Knjižnici Makse Samsa je bila med 13. in 23. oktobrom na ogled regijska razstava likovnih del primorskih likovnikov, ki so bila izbrana na 11. razpisu republiškega Javnega sklada za kulturne dejavnosti na temo Tekst v podobi.

Selektorica letošnje regijske razstave **Polona Škodič** je za razstavo izbrala 14 del dvanajstih avtorjev, ki so se tokrat spopadli s problematiko črk, besed, števil in pisanih sporočil, ki so jih na različne načine interpretirali ali umeščali v likovno snov. Avtorji so uporabili različne tehnike, od klasičnih do kombiniranih tehnik, reliefnih kompozicij in domiselnega kolažiranja. Poleg slikarskih del je pozornost pritegnila tudi edina prostorska instalacija ženske figure, ki je v celoti oblečena v tiskovino, neštete fragmente časopisnega papirja, avtorice Ingrid Knez (na fotografiji). »Slike so sugestivne ravno zaradi svojega simbolno-tekstovnega sporočila, ki je hkrati kronika in odsev določenega, aktualnega časa. Sproža vzajemno razgibanost, ki postane lahko "edina vsebina" posamezne podobe; iz verbalne v vizualno kompozicijo in obratno,« je zapisala likovna kritičarka Polona Škodič.

Likovne umetnine so bile na ogled tudi v Postojni in Sežani, iz Ilirske Bistrice pa se bo razstava preselila še v Koper in Izolo. Dela, ki bodo izbrana za državno razstavo na isto temo, pa bodo na ogled jeseni prihodnje leto v Slovenj Gradcu v okviru Mednarodnega festivala mlade literature Urška. III

RAZSTAVA O DOSEŽKIH AMERIŠKIH SLOVENCEV

V Domu na Vidmu je bila med 7. in 14. oktobrom na ogled dokumentarna razstava o dosežkih ameriških Slovencev na različnih področjih kulturnega in družbenega življenja v ZDA.

»Slovenci so morda res majna skupnost znotraj severnoameriškega talilnika, njihovi ustvarjalni dosežki pa so veliki, morda celo večji, kot bi pričakovali glede na njihovo število. Slovenci v ZDA so dosegli priznanje na vseh področjih kulture, od književnosti, drame in filma do glasbe, plesa, športa in vizualne umetnosti,« sta zapisala avtorja razstave z naslovom *Dosežki ameriških Slovencev, prispevek kulturam dveh narodov* **Joe Valenčič**, bistriški rojak, ki živi v Clevelandu, in dr. **Mirjam Milharčič Hladnik** z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije pri ZRS SAZU, ki je na odprtju razstave navedla obiskovalce.

»Do te razstave je prišlo neizogibno. Ko sem raziskovala migracije, še posebej pa družinske zgodbe slovenskih izseljencev v Ameriki, mi je bila v veliko pomoč družina Joea Valenčiča, ki sem ga spoznala v Clevelandu in ki je tudi zbral večino gradiva za to razstavo. Pri tej razstavi me je vodila želja predstaviti slovenski javnosti prispevek ljudi, ki so odšli v tujino in tam nekaj prispevali h kulturam obeh domovin, stkali vezi med kulturama in to prenesli tudi na svoje potomce. Na ta način smo se želeli pokloniti vsem tem dosežkom naših izseljencev, ki so pomembni tudi za nas,« je povedala Mirjam Milharčič Hladnik in ob tem poudarila, da je na

razstavi predstavljenih manj kot deset odstotkov vseh dosežkov naših izseljencev v Ameriki.

Razstava je bila posvečena 20. obletnici osamosvojitve Slovenije in prvič predstavljena javnosti v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti, od tam pa se je preselila v ilirsko Bistrico. V imenu Občine Ilirska Bistrica, ki je v sodelovanju z bistriško enoto Pokrajinskega muzeja Koper omogočila postavitve razstave, je zbrane pozdravil tudi župan **Emil Rojc**. Razstava je razdeljena na dva dela, in sicer je prvi del posvečen dosežkom slovenskih rojakov na različnih področjih delovanja v ZDA, med katerimi so denimo

Frankie Yankovic, znani glasbenik in promotor slovenske polke v Ameriki, pisatelj **Louis Adamič** in duhovnik Frank Perkovich, ki je zaslužen za popularizacijo t.i. polka maše. V drugem delu razstave pa je predstavljena akcija slovenskih Američanov, ki so se pred 20 leti množično zbrali in ustanovili organizacijo Združeni Američani za Slovenijo, ki si je s podpisovanjem peticije in množičnimi klici v Belo hišo leta 1991 in 1992 prizadevala za priznanje Slovenije kot neodvisne države. Razstava je na ogled tudi na spletni strani Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije. III

KO SE DEBATA ZAKLJUČI OB VEČERNEM SONCU ...

Ne jokaj za soncem, ki je zašlo, zaradi solza ne boš videl zvezd, pravi Parra. Večerna debata, sonce in glasilo bistriške mladine, je dočakala svojo zadnjo številko.

Vseh pet izdaj je uspešno urejal osemnajstletni Bistričan **Rok Smrdelj**. V zadnji številki so tako objavljena le skrbno izbrana besedila. Večerna debata je v petih letih združila okrog tride-

set mladih, ki so želeli dokazati, da so lahko aktivni in se lahko izkažejo pri svojem ustvarjanju. V Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici so tako na zadnji septembrski dan pripravili zaključno prireditev, kjer so se predstavili nekateri pesniki iz pete številke glasila – **Maja Turković**, **Patricija Dodič**, **Tomaž Mahkovic** in **Aleksander Borenovič**. Za glasbo je poskrbel štajerski kantavtor **Dani Bedrač**, častni gost pa je bil akademik **Ciril Zlobec**, ki je ustvarjalce Večerne debate spremljal od samega začetka. Ob koncu prireditve jih je nagovoril in jim na srce položil naslednje besede: »Zmage ne slavim, poražen se ne dam ...« Želel je povedati, naj ne obupajo nad pisanjem poezije in proze, saj je to največje bogastvo, ki ga lahko nekdo zapusti mlajšim generacijam.

Literarnega večera so se udeležili številni Bistričani, ki podpirajo mlade književnike. Rojstvo Večerne debate so omogočili številni sponzorji in pa posamezniki, ki so pripomogli k njeni končni podobi. Tokrat smo torej prišli do zadnje, pa vendar ne jočimo – na nebu sveti zvezda, ki obeta svežo in novo ustvarjalno energijo. Novim zmagam in projektom naproti. III **Jana Samsa**

REGIJSKO SREČANJE LJUDSKIH PEVCEV IN GODCEV

Vaški dom v Hrušici je bil 8. oktobra prizorišče regijskega srečanja primorskih ljudskih pevcev in godcev, ki sta ga pripravila območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica in pevska skupina Hruški fanti. Na zelo dobro obiskanem srečanju v Hrušici so obiskovalci prisluhnili osim najboljšim skupinam ljudskih pevcev in godcev z vse Primorske, ki jih je na dveh predizborih za regijsko srečanje izbrala selektorica Katarina Šetinc. Predstavili so se: pevska skupina Buške čeče iz Bovca, moška pevska skupina italijanske skupnosti La porporela iz Kopra, mladi godci ljudskih pesmi Zingelci, pevke ljudskih pesmi KD Mandrač iz Kopra, pevke ljudskih pesmi KD Kraški šopek in godčevska skupina tega društva iz Sežane ter nepogrešljivi domači moški pevski skupini Hruški fanti in Vasovalci iz Rečice.

Nastope je pozorno spremljala državna selektorica Jasna Vidakovič, ki bo med njimi izbrala najboljše za državno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev

Nastop skupine Hruški fanti, ki je bila tudi soorganizator letošnjega srečanja (foto: Tomo Šajn)

ljudskih viž, ki bo potekalo novembra v Šentjerneju. Vidakovičeva, ki je po ključku srečanja opravila tudi razgovore

z vsemi skupinami, je poudarila, da se v ljudske skupine vključuje vse več mladih, kar je razveseljivo in pohvalno. III

GRAD PREM V ZNAMENJU VINA

Premski grad je bil 15. oktobra v znamenju vina in vinske trte, ki je v grajske prostore privabila številne obiskovalce. Ti so prisluhnili predstavitvi prvega ponatisa knjige dr. Josipa Vošnjaka *Umno kletarstvo iz leta 1873*.

Ideja o ponatisu te poučne in zanimive knjige se je porodila Viljemu Gombaču, ki na ta način poskuša ohraniti del knjižne zapuščine svojega prapradede Josipa Potepana Škrlljovega iz Doljnega Zemona, znanega župana in kmetovalca iz 19. stoletja. Umno kletarstvo se je tako pridružilo prvi slovenski kuharici Kuharskim bukvam, ki jih je Gombaču prav tako uspelo iztrgati pozabi.

Tudi Umno kletarstvo je v faksimilirani izdaji ponatisnila založba Avrora AS iz Tržiča Kot je povedal urednik založbe Uroš Ahačič, je edini dodatek v ponatisnjeni izdaji knjige krajši opis

Ponatis knjige *Umno kletarstvo* so predstavili (z leve): Uroš Ahačič, Viljem Gombač, Ivan Simčič, Boštjan Zidar in Matevž Tomažič

s fotografijo 250 let stare trte iz vasi Podtabor, ki sodi med najstarejše trte na Slovenskem. Čeprav danes na Bistriškem trta, razen na latnikih, ne uspeva več, pa je nesporno, da so se naši predniki pred nekaj stoletji ukvarjali tudi z vinarstvom. »Ta knjiga se ni po naključju znašla na policah mojega prapradede. Tudi sam je namreč gojil vinograd na Dolnjem Zemonu,« je povedal Viljem Gombač.

V pogovoru na predstavitvi knjige, ki ga je vodil kustos bistriške enote Pokrajinskega muzeja Koper Ivan Simčič, je sodeloval tudi Matevž Tomažič iz kulturnega društva dr. Josip Vošnjak iz Visol na Štajerskem, ki je predstavil življenje in delo avtorja knjige, po katerem nosi društvo ime. O sami vsebini knjige in njeni povezavi s sodobnim časom pa je spregovoril enolog in poznavalec vin Boštjan Zidar, ki je dejal, da je veliko nasvetov v knjigi uporabnih tudi v današnjem času. V knjigi je Vošnjak poleg poučnih napotkov o tem, kako naj bo pripravljena vinska klet, kako naj ravnamo z vinom, grozdem in opremo in podobno, predstavil tudi topografijo vin, in sicer od evropskih do afriških, azijskih, ameriških in avstralskih vin. Seveda pa brez pokušine vin večer ne bi bil popoln, zato so organizatorji k sodelovanju pritegnili tudi štiri primorske vinarje: **Vino Štoka** iz Krajne vasi na Krasu, **Ekološko vinogradišтво Rodica** iz Truš v slovenski Istri, Tilia, **Matjaž Lemut** iz Vipavske doline in **Dušan Kristančič** iz Medane v Goriških Brdih. Za glasbeni uvod v prireditev, ki sta jo ob finančni podpori ilirskobistriške občine pripravili bistriška enota Pokrajinskega muzeja Koper in Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Il. Bistrica, je poskrbel ženski pevski zbor Prem, v kletnih prostorih pa je bila na ogled tudi fotografska razstava **Matjaža Penka** na temo Trta. III

DENARNA SOCIALNA POMOČ PO NOVEM ZAKONU

Zakon o socialno varstvenih prejemkih, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 61 z dne 26.7.2010 (v nadaljevanju ZSvar Pre) se bo pričel izvajati z dnem 1.1.2012. Na podlagi omenjenega zakona sta denarna socialna pomoč in varstveni dodatek socialno varstvena prejemka, namenjen tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati. Prejemka lahko uveljavite, če dohodek na osebo ne dosega meje dohodka, ki je zakonsko predpisana (znesek minimalnega dohodka znaša 230,61 evrov) in so hkrati izpolnjeni tudi drugi zakonski pogoji.

Kdo so upravičenci do denarne socialne pomoči?

Denarno socialno pomoč lahko pridobite, če bivate v Republiki Sloveniji in ste:

- državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- oseba, ki lahko uveljavlja denarno socialno pomoč in varstveni dodatek na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Hkrati pa nimate dovolj sredstev za preživetje, nimate premoženja in prihrankov, ki bi vam omogočali preživetje, in aktivno rešujete svojo socialno problematiko.

Višina DSP:

Denarna socialna pomoč je odvisna od višine dohodkov, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov, ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (nap. neprijetnost pri uradu za delo, prestajanje zaporne kazni, ...).

Višina denarne socialne pomoči (cenzus), znaša za:

1. prvo odraslo osebo ali samsko osebo ali odraslo osebo, ki je v institucionalnem varstvu - **288,81 evrov**
2. prvo odraslo osebo ali samsko osebo, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec - **369,68 evrov**
3. prvo odraslo osebo ali samsko osebo, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec - **450,54 evrov**
4. samsko osebo med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljeno pri zavodu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi - **202,17 evrov**
5. samsko osebo, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali je starejša od 63 let (ženska), 65 let (moški), ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oz. dejansko prebiva z njimi - **202,17 evrov**
6. vsako naslednjo odraslo osebo **144,41 evrov**
7. vsako naslednjo odraslo osebo, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec - **225,27 evrov**
8. vsako naslednjo odraslo osebo, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec - **184,84 evrov**
9. prvega otroka osebe, ki uveljavlja denarno socialno pomoč, dokler ga je ta dolžna preživljati, ki je najstarejši in nima statusa dijaka - **202,17 evrov**
10. vsakega naslednjega otroka, ki nima statusa dijaka - **173,29 evrov**

11. prvega otroka, ki je najstarejši in ima status dijaka - **257,04 evrov**

12. vsakega naslednjega otroka, ki ima status dijaka - **228,16 evrov.**

Povečanje za vsakega otroka v enostarševski družini, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov ali je drug od staršev neznan ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema - **28,88 evrov.**

Višina denarne socialne pomoči se določi različno glede na osebo, ki uveljavlja pravico in sicer:

- **za upravičenca, brez lastnih dohodkov** po ZSvarPre - v višini minimalnega dohodka, ki pripada upravičencu po tem zakonu (**v višini 230,61 evrov**),
- **za druge upravičence** - kot razlika med minimalnim dohodkom, ki pripada upravičencu in njegovim lastnim dohodkom, ugotovljenim na način, ki ga določa ZSvarPre,
- **za družino** - kot razlika med seštevkom minimalnih dohodkov, ki pripadajo posameznim upravičencem oziroma družinskim članom, in lastnim dohodkom družine, ugotovljenim na način, ki ga določa ta zakon.

Način in obdobje upoštevanja dohodkov

Upoštevajo se neto razpoložljivi dohodki in prejemki, prejeti v zadnjih 3, 4-12 mesecev ali 13 mesecev pred mesecem vložitve vloge. Zakon loči med različnimi dohodki in načini upoštevanja le-teh:

- PERIODIČNI DOHODKI (plače, pokojnine, preživnine, rente,...) se upošteva povprečje zadnjih treh mesecev pred mesecem vložitve vloge.
- OBČASNI DOHODKI (dediščine, darila, odškodnine, odpravnine, nagrade in drugi dohodki prejeti samo 1x, ki niso iz priložnostnega dela) se upoštevajo odvisno od obdobja prejetja dohodka.
- PRILOŽNOSTNI DOHODKI prejeti v zadnjih 3 mesecih pred mesecem vložitve vloge (za opravljeno delo največ 2x ali študentsko delo) se upošteva v višini razlike med povprečno mesečno višino dohodka, prejetega v zadnjih treh mesecih pred mesecem vložitve vloge in
 - 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka (za opravljeno delo največ 2 x);
 - 0,38 osnovnega zneska minimalnega dohodka (malo delo - študentje/brezposelne osebe/druge neaktivne osebe);
 - 0,48 osnovnega zneska minimalnega dohodka (malo delo - upokojeanci).

Kot dohodek se med drugim upoštevajo tudi pomoči v obliki denarnih sredstev namenjenih za preživetje, ki jih socialno ogrožene osebe prejmejo od humanitarnih organizacij, invalidskih organizacij, dobrodelnih ustanov ter lokalne skupnosti, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov; otroški dodatek; dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje,...

Dodeljevanje denarne socialne pomoči

Denarna socialna pomoč se dodeli za določen čas. Odvisna je od okoliščin, ki so podlaga za dodelitev in višino denarne socialne pomoči. Denarna socialna pomoč se lahko dodeli:

- **od 1 do 3 mesecev:** ko je vloga vložena prvič,
- **od 1 do 6 mesecev:** v primeru ponovne vloge (prejemanje denarne socialne pomoči brez presledkov), če so okoliščine, ki so podlaga za dodelitev in določitev višine denarne socialne pomoči, v času prve oziroma prejšnje in ponovne odločitve, ostale nespremenjene,
- **za 1 leto:** če zaradi starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni ali invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca,
- **trajno:** za osebo, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali v starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške in, ki je brez premoženja upoštevanega po tem zakonu ter ni v institucionalnem varstvu in družinski člani izpolnjujejo enake pogoje.

Če upravičenec do trajne denarne socialne pomoči ali upravičenec, ki je v zadnjih treh letih pred vložitvijo vloge prejel denarno socialno pomoč najmanj štiriindvajsetkrat lastnik nepremičnine, se mu z odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je v korist Republike Slovenije.

Premoženje, ki se ne upošteva

Pri izračunu upravičenosti do denarne socialne pomoči se ne upošteva naslednje premoženje samske osebe ali družine: stanovanje (stanovanjska hiša) v kateri oseba ali družina dejansko prebiva do vrednosti primerne stanovanja; osebno vozilo oz. enosledno vozilo do vrednosti 28-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka (do 8.086 eur); osebno vozilo namenjeno prevozu težko gibalno oviranih oseb; premoženje, ki daje dohodke, višje od 2-kratnika bruto minimalne plače; premoženje, za katerega ima oseba kot najemodajalec sklenjen finančni ali poslovni najem (leasing); predmeti, ki so izvzeti iz izvršbe, razen gotovine; poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, dokler ta dohodek dosega vsaj višino minimalnega dohodka, ki bi mu pripadal, če ne bi imel drugih dohodkov; kmetijsko in gozdno zemljišče, ki daje katastrski dohodek; sredstva dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisana na osebem računu zavarovanca pri skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ali pri pokojninskem skladu ali zavarovalnici, ki izvaja prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Pri ugotavljanju velikosti primerne stanovanja se upošteva število oseb, ki imajo na naslovu tega stanovanja stalno prebivališče in na tem naslovu dejansko tudi prebivajo. Primeri velikosti primerne stanovanja oziroma stanovanjske hiše:

1-članska družina	60 m ²
2-članska družina	90 m ²
3-članska družina	110 m ²
4-članska družina	130 m ²
5-članska družina	150 m ²
6-članska družina	170 m ²

Za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva se površine povečajo za 12 m².

Če je uporabna površina stanovanja večja od uporabne površine primerne stanovanja, in je upravičenec denarno socialno pomoč v zadnjih 18 mesecih prejel več kot dvanajstkrat, je upravičen do denarne socialne pomoči le v primeru, da soglaša z vpisom prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik je, v korist Republike Slovenije.

Premoženje, ki se upošteva

Pri izračunu upravičenosti do denarne socialne pomoči se upošteva naslednje premoženje samske osebe ali družine: drugo nepremično premoženje, ki dosega ali presega 48 zneskov osnovnega minimalnega dohodka (13.862 evrov); osebna vozila višja od vrednosti 8.086 evrov in druga vozila; vodna plovila; lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug; vrednostni papirji; denar na transakcijskem ali drugem računu; hranilne vloge in druga denarna sredstva posameznika (prilhanke), ne plače - za samsko osebo nad 500 evrov in družino v višini nad 1.500 evrov); drugo premoženje.

IZREDNA DENARNA SOCIALNA POMOČ

Samski osebi ali družini se lahko kot posebna oblika denarne socialne pomoči dodeli izredna denarna socialna pomoč, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina znašla v položaju materialne ogroženosti iz razlogov na katere ni mogla in ne more vplivati, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživljanje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti. **Dodeli se v obliki enkratnega zneska ali za obdobje od 3 do 6 mesecev.**

Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne sme presegati enega minimalnega dohodka samske osebe (288,81 evrov) ali družine (npr. 4-članska družina z dvema šoloobveznima otrokoma in brez zaposlitve 808,67 evrov). V enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih minimalnih dohodkov samske osebe ali družine, od katerih se lahko višina treh minimalnih dohodkov dodeli le za namen, ki je različen od namena varstvenega dodatka.

V primeru samske osebe, ki je upravičena do varstvenega dodatka ali družine, v kateri sta dva člana prejemnika varstvenega dodatka, je najvišji znesek lahko enak višini cenusa samske osebe ali družine.

V primeru družine, v kateri je le en družinski član upravičen do varstvenega dodatka, ne sme presegati 2-kratnika cenusa družine.

Dolžnosti, ki izhajajo iz uveljavitve pravice do izredne denarne socialne pomoči

Po prejemu izredne socialne pomoči je potrebno predložiti **dokazilo o namenski porabi**: v roku 45 dni po prejemu izredne denarne socialne pomoči oziroma najkasneje ob vložitvi nove vloge za izredno denarno socialno pomoč, v kolikor je novo vlogo vložil pred potekom roka 30 dni. Pomoč je potrebno porabiti v roku 30 dni od prejema le-te.

V primeru, da upravičenec ne predloži dokazilo o namenski porabi v določenem roku, ne more uveljaviti nove pomoči 14 mesecev po mesecu prejema. V primeru, ko upravičenec prejete pomoči ne porabi v celoti za namen, za katerega mu je bila le-ta dodeljena, mora ostanek sredstev vrniti v proračun v roku 15 dni po porabi sredstev.

VARSTVENI DODATEK

Z varstvenim dodatkom se upravičencu do njega za čas prebivanja v Republiki Sloveniji zagotavljajo sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin, ipd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb.

Do varstvenega dodatka so upravičene naslednje osebe:

- oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali starejša od 63 let (ženske) oziroma 65 let (moški) in je
- upravičena do denarne socialne pomoči ali bi do nje bila lahko upravičena, pa je ne želi prejemati ali
- če njen dohodek oz. skupni dohodki družine presegajo cenzus za dodelitev denarne socialne pomoči, ne presega pa cenzusa za varstveni dodatek.

Višina varstvenega dodatka:

Če ste vi ali vaši družinski člani upravičeni do denarne socialne pomoči oz. bi do nje lahko bili upravičeni:

- **161,73 evrov:** če ste samska oseba ali edina odrasla oseba v družini ali odrasla oseba v družini, v kateri vaši odrasli družinski člani izpolnjujejo enega od zgoraj navedenih pogojev in mu pripada nižji minimalni dohodek,
- **80,87 evrov:** če ste odrasla oseba v družini, v kateri tudi vaši družinski člani izpolnjujejo enega od zgoraj navedenih osnovnih pogojev za upravičence do varstvenega dodatka in mu pripada višji minimalni dohodek ali ima status aktivne osebe

Cenzus varstvenega dodatka za samsko osebo tako znaša 450,54 evrov.

Če samska oseba nima lastnega dohodka, znaša varstveni dodatek 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka (161,73 evrov). Če ima samska oseba lastni dohodek, se varstveni dodatek določi v višini razlike med minimalnim dohodkom za varstveni dodatek (1,56 osnovanega zneska min. dohodka - 450,54 evrov) in lastnim dohodkom. Za družino je varstveni dodatek določen v višini razlike med cenzusom družine za varstveni dodatek in lastnim dohodkom družine.

Tudi pri varstvenem dodatku se upoštevajo dohodki kot pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, premoženje, prihranki in zagotovljena oskrba.

Pri presoji ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka samske osebe ali družine se ne upoštevajo prihranki v višini treh minimalnih dohodkov, ki pripada upravičencu oz. družinskim članom.

Če je upravičenec do varstvenega dodatka lastnik nepremičnine, se mu z odločbo o upravičenosti do varstvenega dodatka prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je, v korist Republike Slovenije.

V naslednji številki Bistriških odmevov bomo predstavili uveljavljanje pravice do otroškega dodatka ter državne štipendije. **III Emanuela Rebec, univ.dipl.soc.del., Center za socialno delo Ilirska Bistrica**

KORONARNO DRUŠTVO ILIRSKA BISTRICA JE USTANOVLJENO

Koronarno društvo Ilirska Bistrica je tudi uradno ustanovljeno. Na ustanovnem občnem zboru se je 15. oktobra zbralo blizu sto članov in gostov, ki so pozdravili novoustanovljeno društvo. Sprejeli so pravila, programske cilje in finančni načrt za leto 2012 ter izvolili organe društva. Za predsednika je bil izvoljen **Jože Valenčič**, za podpredsednika pa **Ivan Barba**. Sklenili so, da se bo društvo vključilo tudi v Zvezo koronarnih društev in klubov Slovenije.

V društvu bodo zagotavljali organizirane oblike pomoči koronarnim bolnikom, njihovim svojcem in drugim, ki potrebujejo podporo v procesu rehabilitacije po operaciji oz. prebolenju srčno žilnih bolezni ali želijo preventivno delovati za svoje zdravje na področju srčno žilnih bolezni. Svojim članom nudijo strokovno vodeno skupinsko vadbo, ki poteka dvakrat tedensko v Il. Bistrici, Podgradu, Knežaku, Jelšanah, na Pregarjah in v

Kuteževem, organizirajo strokovna predavanja in delavnice na temo preprečevanja srčno žilnih bolezni, pohode v naravi, izlete in družabna srečanja, nudijo pa tudi sistematično merjenje krvnega tlaka in letne preglede maščob in sladkorja v krvi. Občni zbor so zaključili z druženjem ob dobrotah, ki so jih pripravile članice in sponzorji, za glasbeno popestritev pa sta poskrbeli Vojka in Ankica. **III**

TELOVADBA:

- **OŠ D. Ketteja:** torek od 19.–20. ure in četrtek od 18.–19. ure
- **Samostan Trnovo:** ponedeljek in sredo od 19.–20. ure
- **OŠ Jelšane:** torek od 18.–19. ure in četrtek od 17.–18. ure
- **OŠ Knežak:** ponedeljek in četrtek od 18.–19. ure
- **OŠ Kuteževo:** torek od 18.–19. ure in petek od 17.30–18.30 ure
- **OŠ Podgrad:** ponedeljek in četrtek od 19.–20. ure
- **OŠ Pregarje:** ponedeljek in četrtek od 19.–20. ure

VEČ O NAS

Naslov in sedež društva:

Koronarno društvo Ilirska Bistrica, Gregorčičeva 8 d, 6250 Ilirska Bistrica

Informacije:

- po telefonu št. 040/364 313, **vsako sredo od 10. do 12. ure,**
- na sedežu društva, **vsako prvo sredo v mesecu od 11. do 12. ure**

Informacije dobite tudi pri vašem zdravniku!

**VABLJENI V NAŠE VRSTE – TU SMO ZA VAS
IN VAŠE ZDRAVJE!**

NEVIHTA OPUSTOŠI ZAKON

Zakonska partnerja sta človeka, ki živita družno. Z združenimi močmi, skupaj vlečeta voz svoje življenjske sreče ter nosita breme in radost družinskega gnezda.

Zagledanost in zaljubljenost ni ljubezen, ampak išče in vidi v drugem predvsem svoje želje in svoje zamisli, ne pa drugega, kakršen je v resnici.

Tudi navezanost ni ljubezen, ampak odvisnost. Človek je prešibak in ga je strah biti samostojen, pa se veže ga na drugega. Prav tako tudi spolna odvisnost še ne pomeni ljubezni, saj gre zgolj za zadovoljevanje gonskih vzgibov, kar ne vodi do globlje človeške povezanosti.

Še dlje smo od ljubezni, če je to zadovoljevanje enostransko, saj gre tedaj za pravo osebno izkoriščanje sozakonca. Pravi družinski odnos med zakoncema je ljubezen. To pomeni, da sta oba dovolj notranje svobodna, zrela in samostojna in ne bosta drug drugega potrebovala, da bi se nanj le opirala, kot se mora *fižol na kol*. njun odnos bo predvsem odnos človeka do človeka, ne bo se dvignil eden nad drugega in ga izkoriščal. V družnem odnosu sta med seboj trdno in zdravo povezana. Povezujejo jih skupni cilji, načrti, skrb drug za drugega.

Zrele zakonce enakost in različnost zbližuje, povezuje in bogati, nezreli pa zahtevajo le enakost. Različnost jih straši, ker se jim zdi, da jih sozakonec pušča na cedilu in se oddaljuje.

Mnogokrat si zakonci zaradi neskladnosti v medsebojnih odnosih pred njimi zatirajo oči. V zrelem družinskem odnosu ni sporno nasprotje nič hudega – zakonca se vživita drug v drugega in tu se rodijo nova spoznanja za oba. Tak družinski odnos med zakoncema je vir čustev, naklonjenosti, prijateljstva, ljubezni, nežnosti, razumevanja. Če pa tega ni, se čustva nezavedno ohladijo, zlasti ko eden spozna, da drugi ni tisto, kar je v njem videl (živo utelešenje njegovih želja in zamisli).

Človeka, ki sta nekoč prisegla, da se neizmerno ljubita, ne čutita ničesar več drug do drugega, s težavo se prenašata ali celo sovražita. Alkoholizem vedno opustoši družinske zakonske dolžnosti in kot nevihta s točo opustoši žareče pšenično polje.

Redko se dekle poroči s fantom, ki je že odvisen od alkohola. Nekateri ženske v zaljubljenosti sploh ne opazijo, da *rad pije*, sicer pa on to tudi uspešno prikriva.

Druge v svojem ljubečem navdušenju mislijo da saj res nekoliko preveč pije, ker je sam in nesrečen, ko bosta skupaj, pa bosta srečna in bo vse v redu. Nobena od teh ne pozna alkoholizma in ne more vedeti, kakšna železna kletka je odvisnost.

Kjer je alkoholizem in kjer sta novoporočenca premalo notranje zrela, se pravi družinski odnosi med njima ne morejo razviti. Vendar novoporočenca nista že na začetku nikoli tako zrela, da bi se njuni odnosi razvili kar od sebe. Ljubiti in živeti z družino se vse življenje učimo.

Alkoholna nevihta opustoši zakonske odnose in uniči globoka čustva. Ta so taka, ki gradijo, privlačijo, gradijo, in pa taka, ki odbijajo in rušijo (odvratnost, sramovanje drugega, žalost, jeza). Tudi alkoholiku se porajajo takšna čustva, vendar njegova čustva zelo kolebajo iz ene skrajnosti v drugo, postopoma pa mu tudi otopijo.

Skoraj vedno pa se začne pri alkoholiku pojavljati ljubosumnost in ta se poraja iz malodane smešnih dejanj. Zavedati se moramo, da je ljubosumnost pri alkoholiku navaden in skoraj reden spremljevalec. Na ženini strani pa je tak redni spremljevalec spolna hladnost. To je razumljivo, saj so njena čustva do moža ranjena in bolna. Tako postaja žena do svojega moža spolno

hladna in ga odbija, zanj pa je to dokaz nezvestobe, sovraštva do njega in opravičilo za alkoholno ljubosumnost.

V začetku se pijan počuti spolno močnejšega, ko pa alkoholizem napreduje, začne pešati tudi spolna moč in na koncu čisto izgine.

Žena se utaplja

Alkoholizem razbije družino, v kateri razsaja; ta postane razdrta kot celota.

Ob možu alkoholiku je žena bolj obremenjena, kot sicer. Žena mora postopoma prevzeti vse na svoje rame, skrb za dom in delo v družini. Tako postane živčna, zbegana in napeta. V odnosu do moževega pitja se žene zaletavajo iz ene skrajnosti v drugo (obupan jok ali mirno prigovarjanje, trden molk ali kuhanje mule, razumevajoče, opravičevanje in sovražno obsojanje). Predvsem jim manjka zaupanja vase in zdrave samozvesti. Ženo alkoholika je pred vsem svetom sram, najraje bi se *vdrla v zemljo*, ker je njen mož takšen. V njej sami pa morda kluje črv očitkov, ki se dotikajo tudi nje same. Opeharjena in nesrečna je za zakonsko ljubezen in urejeno družino, o kateri je sanjala v mladosti. V globini so njene čustvene potrebe nezadovoljene. Najbližja pot iz tega je, da se na nezdrav način naveže na otroke, ki je v nekem smislu podzvestno nadomeščajo moža. Taka navezanost na otroke povzroči iz ene strani, da le ti hitro dozori v odrasle, z druge strani pa jih priklepa nase in jim ne dopušča osamosvajanja in svobode, ko odrasčajo. Prav osamosvajanje in odhajanje otrok v samostojno življenje je zanj težko breme, ostaja sama, za otroke pa se podzvestno boji, da bodo v zakonu prav tako nesrečni, kot je bila sama.

Navadno mislimo, da je lažje ženam tistih alkoholikov, ki so mirni in nenasilni, ki v pijanosti samo spijo. Toda izkušnje kažejo, da so tudi te žene nesrečne in razvržane – kakor žene divjaških in nasilnih. Takšne žene rečejo: »Ko bi bil vsaj razgrajal, bi vedela, da je pijanec, in prej bi se spametovala.«

Notranja čustvena praznina, nezadovoljenost globokih človeških potreb in razočaranje so za žene alkoholikov hujši udarci kot tisti s pestmi.

Alkoholikova žena se mnogokrat nadčloveško trudi za vzgojo svojih otrok. Nekaterim nekako uspe dobro vzgajati v teh nemogočih razmerah. Pogosto pa se zgodi, da so zaradi živčnosti, negotovosti in prevelike spremenljivosti slabe vzgojiteljice svojih otrok.

Najbolj pogosta skupna značilnost vseh žena alkoholikov je, da so dolgo strpne do moževega pitja. Večina žena predvsem prosi svojega moža, naj ne pije (96%), vendar je za človeka, odvisnega od alkohola, to brez učinka. Ta dolgotrajna strpnost kaže, da je tudi sama obolela. S svojo podzvestno obrambo je prilagojena stanju v družini in zaradi tega bi bila potrebna zdravljenja skupaj z možem. Izjava žene enega od zdravljenih alkoholikov: »Videla sem, da sem jaz bolj potrebna zdravljenja kot mož, čisto na koncu sem bila.«

Žena alkoholika

»Težko je spoznanje, da je mož alkoholik. Kljub vsakodnevnim razočaranjem in teptanjem danih obljub je v meni vsak dan ponovno telo upanje, da bo prišel trezen domov in bo vse dobro. Toda to se ni zgodilo, razočaranja pa so bila vsak dan hujša, dokler nisem naposled občutila, da mu je alkohol vse. Ko sem se po dolgih letih zavedela, da mu je alkohol vse, sem tudi spoznala, kako zvit je in kako manipulira z mano, da me obvladuje.

Po vsem tem sem se dokončno odločila, da moram napraviti nekaj, da ga »premagam«.

V tem trenutku sem tudi spoznala, da sem se pravzaprav ves čas tudi sama privajala na alkoholičnega moža. Tisto kar je bilo pred leti zame obup, pozneje sploh nisem več občutila, da je tako hudo.« **III Terapevtka Jasmin Tomažič**

Pomoč zasvojenim od nedovoljenih drog in njihovim bližnjim VABILO NA DAN ODPRTIH VRAT DRUŠTVA POT

Društvo »POT« je nizkopražen program in deluje v obliki dnevnega centra, ki je na voljo zainteresiranim vse delovne dni v tednu med 8.00 in 16.00 uro.

Namen programa je nuditi podporo in pomoč pri urejanju socialnih stisk osebam, ki imajo težave zaradi uživanja nedovoljenih drog, njihovim bližnjim in ostalim zainteresiranim. S programom želimo seznaniti in vanj vključiti čim več ljudi, ki to pomoč in podporo potrebujejo. Ravno tako želimo spodbuditi razmišljanja uporabnikov o njihovem socialnem položaju v zvezi z uživanjem drog.

Uporabnikom nudimo vključitev v različne oblike preživljanja prostega časa. Vključitev omogoča razvoj socialnih spretnosti, povrnitev osebnih higienskih in delovnih navad, sproščeno druženje in zdravo preživljanje prostega časa. V prostorih društva izvajamo likovne in kreativne delavnice, terapevtske pogovore s posameznikom, terapevtske pogovore s skupino, gospodinske in športne aktivnosti ter druge prostočasne dejavnosti. Izvajamo tudi terensko delo s »skrito populacijo« uporabnikov nedovoljenih drog in nudimo zamenjavo igel in drugega materiala za varnejše injiciranje.

Cilji našega dela z uporabniki so vidni pri zmanjševanju okužb s HIVOM/AIDSOM in hepatitisom A, B in C, vse manj je tudi predoziranje, zmanjšuje se stopnja smrtnih primerov iz tega naslova. Posledično se zmanjšuje kriminal v občini in se izboljšuje socialno, zdravstveno in ekonomsko stanje uporabnikov. Program nudi tudi pomoč pri integraciji v socialno okolje tistim, ki so že zaključili višjepražne programe.

Namen programa je tudi oblikovati strpnejši odnos družbe do ljudi, ki imajo težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. Obsojenci lažjih kaznivih dejanj, katerim je omogočeno opravljanje splošnega koristnega dela, lahko to opravijo v našem društvu. V letu 2010 je splošno koristno delo opravljalo 6 oseb, v letu 2011 do meseca julija pa 4 osebe.

Uporabniki našega programa so pretežno občani Občine Ilirske Bistrice, v društvo pa prihajajo občasno tudi uporabniki iz sosednjih občin.

Glede vključitve v program nimamo pogojev in ne omejitev. Vključitev v program je prostovoljna in brezplačna, ne glede na uporabnikovo regijsko, versko, politično pripadnost, socialni status, ipd., ravno tako ni pogoj abstinenca. Za vključitev v dnevni center ni pogoj doseganje sprememb, plačilo članarine in članstvo v društvu. Vsi uporabniki imajo možnost individualne in/ali skupinske obravnave, za vključitev v skupino pa je pogoj spoštovanje sprejetih dogovorov in pravil, ki so bila sprejeta skupaj z izvajalci in uporabniki programa in so zapisana v dogovoru o sodelovanju.

Društvo se vključuje v širšo lokalno skupnost s programi, ki jih izvajamo skupaj z Občino Ilirska Bistrica, s CSD Ilirska Bistrica, OO Rdeči križ Ilirska Bistrica, osnovnimi šolami, zdravstvenim

POPRAVEK

V prejšnji, 41. številki Bistriških odmevov je v članku z naslovom Skupščina društva zdravljenih alkoholikov prišlo do napake, in sicer je predstavnik policije g. Vili Ljubič. Za napako se opravičujemo.

domom, Policijsko postajo Ilirska Bistrica in Lokalno akcijsko skupino na področju prepovedanih drog.

Podpora lokalne skupnosti se kaže tudi v znatnem kontinuiranem sofinanciranju našega programa in brezplačnem oddajanju prostorov v najem za nedoločen čas za naš dnevni center. Vse, ki vas na kakršenkoli način zanima delovanje društva, vabimo na **dan odprtih vrat**, ki bo **v sredo, 16.11.2011 med 9.00. in 15.00 uro v prostorih društva, na Levstikovi ulici št. 3, v Ilirski Bistrici. III Nives Kmetec, predsednica društva POT**

Posredovalnica rabljenih predmetov - ko odpadni izdelki dobijo novo življenje

Imate tudi vi odvečne kose bele tehnike, malih gospodinjskih aparatov, TV, igrač, posode in podobno? Ne veste, kam z njimi, saj so še povsem ohranjeni in v stanju, da bi jih lahko še kdo uporabljal, ampak ne veste, komu jih podariti. Odslej ne boste imeli več težav s tem, kajti za še uporabne izdelke bo poskrbelo društvo »POT« - pomoč zasvojenim od nedovoljenih drog in njihovim bližnjim Ilirska Bistrica.

Osebe, katerim namesto prestajanja kazni v zaporu omogočamo opravljanje nalog v splošno korist v društvu Pot, naši prostovoljci in uporabniki bodo prenovili, obnovili, popravili in pripravili te predmete za vnovično uporabo.

Namen tega početja je izvajanje humanitarnega dela, zmanjšanje socialne marginalnosti in prihranek na račun okolja (z odmetavanjem še uporabnih izdelkov odmetavamo surovine, trošimo energijo, vodo in onesnažujemo).

V prostorih društva Pot bomo prenovljene, obnovljene ali popravljene predmete našim občanom podarili oziroma jih po simboličnih cenah prodali (všteta bo le cena vgrajenih oziroma zamenjanih materialov). Sredstva od prodanih predmetov bomo uporabili v skladu z osnovnimi cilji in nameni društva.

Zaradi pridobitve brezplačnih predmetov ali nakupa predmetov po simboličnih cenah lahko pri nas nakupujejo ekonomsko depriviligirani ljudje, kar jim kljub majhnim ekonomskim sredstvom omogoča vključitev v sodobno potrošniško družbo.

Vabimo vas torej, da nam podarite rabljene in odvečne stvari, ki vam doma po nepotrebnem zavzemajo prostor in tako sodelujete z nami pri razvoju skupnega socialno-ekološkega projekta.

Predmete bomo sprejemali in oddajali vsak delavnik na Levstikovi ulici št. 3 med 9.00. in 14.00 uro. V tem času smo dosegljivi na GSM št. 051 272 868.

Predsednica Nives Kmetec

O DEPRESIJI IN ANKSIOZNOSTI

»Časih leže človeku mrko in težko na dušo, tiha, nerazločna groza, ki mu vzame vso moč, vso radost, vse zaupanje. Grenkobe vsakdanjega življenja so nenadoma silne, neznosne: oglasi se vest, udari na srce kakor kladivo in vsi grehi do najmanjšega, že pozabljeni, planejo črni pred oči. Čemu še živeti? Saj je vse, vse, vse izgubljeno... In plaha roka se izteza trepetajoč po roki, plaho oko se ozira in išče prijaznega odzdrava. Ta ura ni sojena samo človeku, ki je bil prehodil dolgo pot in za sluti smrt in grob. Ob najlepšem jutru dihne mrzlo na dušo, da telednebo vse misli na tla kakor od kamna. Potrka z železnim prstom ob veselem večeru, v glasni družbi: roka, ki je držala kozarec, omahne, oči se razširijo, smeh oledeni na ustnicah...« (Ivan Cankar: Desetica)

O depresijah, razlogih zanje, poteku in zdravljenju je bilo doslej objavljenih mnogo del, tako strokovnih kot poljubnih. Depresija in depresivnost v psihiatričnem smislu sta motnji razpoloženja oziroma čustvovanja. Depresija običajno pomeni bolezen, depresivnost pa bolezensko simptomatiko depresije. Sama beseda depresija je latinskega izvora, slovenska beseda, ki bi najbolje označila depresijo, pa bi lahko bila po trtost ali pobitost.

Freud je leta 1915 objavil v enem od svojih člankov, da je vzrok depresije psihodinamski; šlo naj bi za realno ali namišljeno izgubo »objekta ljubezni«, torej nečesa ali nekoga zelo vrednega, cenjenega.

Pojem depresija je prešel v splošno jezikovno rabo in tu dobil ohlapnejši pomen. »V depresiji sem,« lahko danes pomeni vse mogoče, od navadne slabe volje, žalosti zaradi kakšne izgube, pa vse do hude oboletosti, ki človeka pretrese v temeljih njegovega bivanja. Depresija je v strokovnem smislu ena najpogostejših duševnih bolezni, ki zajame celega človeka. Vpliva na razpoloženje, počutje, mišljenje in vedenje. Vpliva na to, kaj človek misli o sebi in svojem življenju, kako čuti in doživlja svet okrog sebe, vpliva tudi na izvajanje večine življenjskih aktivnosti (spanje, prehrano, osebno higieno...) in ne prizadene samo posameznika, ampak tudi ljudi, ki živijo z njim.

Eden najbolj pogostih simptomov depresije je anksioznost, slovensko tesnoba. Anksiozni bolniki potožijo, da jih je strah, vendar ne vedo česa, ali pa se bojijo stvari in situacij, za katere vedo, da v resnici niso nevarne.

»Nočni strah je prešel v strašno navado. Kakor divja zver večer za večerom preži name, jemlje mi spanec in me ne spusti. In česa naj se bojim jaz, ženska pri šestinštiridesetih, iz gmo tno dobrih razmer, poročena dvajset let, mati osemletnega sina – česa?« (iz knjige Dnevnik neke depresije)

Anksioznost kot bolezenski simptom pa se pojavlja tudi izven depresije, zlasti pri anksioznih motnjah, kot je npr. panična motnja ali opsesivno-kompluzivna motnja. Psihično anksioznost skoraj vedno spremljajo telesni znaki (pospešeno dihanje, potenje in tresenje rok, pospešeno bitje srca ...). Sigmund Freud je smatral, da anksioznost izhaja iz konflikta med zahtevami človekove duševnosti in zahtevami stvarnega zunanjega sveta. Anksiozne motnje naj bi se pojavile, kadar človek svojih problemov ne rešuje na pozitiven način. Da bi se ubranil pred uničujočo anksioznostjo, jo mora ločiti od ostalega dela osebnosti. Iz tega izhajajo simptomi, ki so ključ (simbolika) za osnovni problem, ki se ga morda niti ne zavedamo več. Nagnjenje k anksioznemu reagiranju pa se verjetno tudi podeduje ali pridobi v zgodnjem razvoju.

Evropski in ameriški znanstveniki so ugotovili, da je pogostost depresije in anksioznosti pri prebivalstvu v zadnjih desetih letih izredno porasla. To porast so povezali s težavami pri obvladovanju splošne naglice, odtujenostjo med ljudmi, brezposelnostjo in grožnjo ekoloških katastrof. Raziskovalec depresij Paul Kielholz iz Basla razlaga takole: »Za našo dobo so značilni neprestana gonja, tekmovalni boj, prehitra tehnizacija, avtomatizacija, razosebljenje dela, naraščajoči materializem, ki zaničuje moč narave in ne teži po višjih vrednotah – vse sami dejavniki, ki še posebej grozijo z depresijo.« (povzeto po Članku Prepoznavanje depresije in anksioznosti) III Skupina za samopomoč Društva DAM

V Ilirski Bistrici že skoraj eno leto deluje, prek društva DAM, **skupina za samopomoč ljudem z depresivnimi, anksioznimi, pa tudi drugimi duševnimi motnjami**. V letošnjem letu pa smo začeli tudi s terapevtsko skupino.

V primeru težav je pomembno, da se o tem spregovori, pomembno je poiskati pomoč. Velikokrat pa je lažje poiskati pomoč med ljudmi s podobnimi težavami, kot v domačem okolju, saj ti prav ti ljudje lahko največ dajo in pomagajo. Če želiš poiskati pomoč v zaupnem okolju in med iskrenimi in sebi enakimi ljudmi, se nam lahko pridružiš. V tem času, ko se družimo, smo se ogromno naučili, ogromno spoznali in odkrili o sebi.

Srečanja potekajo kot do sedaj v prizidku 2 Doma starejših občanov v Ilirski Bistrici, Kidričeva 15, vsak drugi in četrti četrtek v mesecu ob 19. uri.

Za vse ostale informacije se lahko obrnete na go. Jerrico: penkoj@gmail.com, telefon 040 835 678 ali go. Judito: judita.dso@gmail.com, telefon 041 707 602.

ALU-TERMO OKNA, VRATA

ALUSLAV

- ♦ s termo členom
- ♦ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
Partizanski hrib 12
6250 Ilirska Bistrica

email: aluslav@gmail.com
fax: 059-052-741

LETOS ŽE ENAJSTA DROBTINICA

Organizacija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano (FAO) je letošnji Svetovni dan hrane, 16. oktober, posvetila osveščanju svetovne javnosti glede naraščajočih cen, ki so pahnile v revščino dodatnih 70 milijonov ljudi.

Posledice gospodarske krize se še vedno stopnjujejo tudi v Sloveniji, saj se v Rdečem križu Slovenije srečujemo z vse večjih številom posameznikov in družin, ki se iz dneva v dan borijo za preživetje. Tako Rdeči križ Slovenije osvešča širšo javnost tudi preko mednarodne kampanje Drobtinica, ki pri nas poteka že

enajsto leto, glede pereče problematike nezadostne ali nepravilne prehrane naših najmlajših – osnovnošolcev ter vzpodbuja čut za solidarnost s tistimi, ki so se znašli v stiski.

V Ilirski Bistrici je akcija potekala v ponedeljek, 17. oktobra na Placu, kjer so mladi prostovoljci osnovne šole Antona Žnideršiča in prostovoljci/ke OZ RK Il. Bistrica zbrali 250 evrov, ki jih bodo namenili otrokom iz socialno šibkih družin.

Koliko hrane odvržete pri vas doma?

Po podatkih organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo, v svetu vsako leto odvržemo 1,3 milijarde ton živil, kar je tretjina pridelane hrane. Prebivalci Evrope in Severne Amerike zavržemo od 95 do 115 kilogramov hrane na leto, v Afriki in Aziji pa le od 6 do 11 kg letno na prebivalca.

Zavržena hrana ima vsaj tri negativne plati, od najočitnejše etične in gospodarske, do negativnih vplivov na okolje, od porabe gnojil, ki vplivajo na kakovost podtalnice in pitne vode, do sproščanja toplogrednih plinov iz organskih odpad-

kov na odlagališčih in ogromnih količin embalaže.

Med odpadki konča ogromna količina hrane, ki je nedotaknjena ali s še vedno veljavnim rokom uporabe, kar pomeni, da bi se tovrstnim odpadkom ob ustrezni osveščenosti lahko povsem izognili. Začeti je treba že pri vzgoji najmlajših. Otroke je treba podučiti in jih opozoriti na vse možne posledice zavržene hrane, so prepričani ekologi. Predlagajo tudi, da bi v domačem gospodinjstvu vodili poseben dnevnik in spremljali zavržene odpadke.

Odrasli moramo prevzeti odgovornost in razmisliti, kaj zares potrebujemo in koliko tega v povprečju porabimo in se skladno s tem ravhati v trgovinah, restavracijah ali na tržnici. Načrtujemo mesečne nakupe, spremljamo zaloge v domači shrambi, prebiramo deklaracije in oznake na hrani ter učinkovito »recikliramo« ostanke obrokov.

Sprejeti moramo odgovornost, da kupujemo tisto, kar potrebujemo in porabimo tisto, kar kupimo. Združeni narodi pa opozarjajo, da nas mora bolj kot povečevanje proizvodnje hrane zanimati zmanjšanje njenih izgub. **III Rdeči križ Ilirska Bistrica**

INTARZIJA d.o.o.

Topdom
skupina

Za male in velike mojstre

Bramac
Rimski Protector strešnik

Cena samo
8,17 € za m²

AKCIJA
do 30. 11. 2011

oziroma do razprodaje zalog
Brezplačna dostava in raztovor!

Širši izbor akcijskih artiklov si lahko ogledate na spletnem naslovu www.mfm-intarzijsi.si ali na tiskanem izvodu v naši trgovini.

Trgovina MFM INTARZIJA v Prestranku, Reška c. 40
tel: 05 703 00 00, urnik: od 7. do 19. ure, sobota: od 7. do 13. ure

PEČI NA PELETE,
tudi za centralno
ogrevanje znamke

**Prepričajte se o
ugodni ponudbi!**

Agrocenter ŽABOVCA

Podgrajska 14, Ilirska Bistrica; tel.št.: 05/ 7118 180

**Na zalogi imamo KRMILA IN KRMNA ŽITA
PO UGODNIH CENAH**

**Pri nas lahko kupite obnovljene ZIMSKE
PNEVMATIKE podjetja ROTAL**

Vabimo vas v naš VINOTOČ

DELOVNI ČAS
ponedeljek – petek:
8.00-17.00

sobota:
8.00-12.00

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsak je svojega zdravja kovač

November 2011

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

11. november,
SVETOVNI DAN
BOJA PROTI
ODVISNOSTI

14. november,
SVETOVNI DAN
DIABETESA

16. november,
SVETOVNI DAN
KOPB

16. november,
MEDNARODNI DAN
STRPNOSTI

25. november,
MEDNARODNI
DAN BOJA PROTI
NASILJU NAD
ŽENSKAMI

**3. nedelja
v novembru,**
SVETOVNI DAN
SPOMINA NA
ŽRTVE PROMETNIH
NESREČ

NOVICA MESECA

14. november – svetovni dan diabetesa: SVETOVNI DAN SLADKORNE BOLEZNI

mag. Iris Marolt, Zdravstveni dom Koper

Od leta 1991 ga praznujemo vsako leto 14. novembra, na rojstni dan Fredericka Bantinga, ki je skupaj s Charlesom Bestom leta 1921 odkril inzulin, zdravilo, ki zdravi, a ne ozdravi sladkorne bolezni. To je bilo odkritje stoletja, nagrajeno z Nobelovo nagrado.

Pojavnost sladkorne bolezni v svetu dramatično narašča. Letos je sladkornih bolnikov na svetu 282 milijonov, v Sloveniji 125.000. Sladkorna bolezen je kronična in napredujoča, zahteva sistematično in neprekinjeno zdravstveno oskrbo.

Spada v skupino presnovnih bolezni. Povišan krvni sladkor je posledica nezadostnega izločanja inzulina ali njegovega delovanja ali obojega. Trajno povišan krvni sladkor vodi v nastanek okvar, motnjo delovanja ali odpoved nekaterih organov, predvsem oči, ledvic, živcev, srca in ožilja.

Modri krog – univerzalni simbol sladkorne bolezni
Vir: www.idf.org

V grobem ločimo dva tipa sladkorne bolezni: **tip 1**, pri katerem je nujno zdravljenje z inzulinom takoj ob odkritju bolezni, in **tip 2**, kjer je osnova zdravljenja zdrav življenjski slog, kamor sodita zdrava prehrana ter redna in stalna primerna telesna aktivnost. Večina teh bolnikov je debelih, zato se pri njih posebej trudimo zmanjšati telesno težo za deset odstotkov in le-to, nižjo telesno težo ohraniti vsaj dve leti.

Bolnike obravnavamo celostno. Cilj zdravljenja je idealno urejena sladkorna bolezen; bolniki naj bi imeli čim bolj normalne vrednosti krvnega sladkorja na tešče in po jedi.

Urejenost sladkorne bolezni odraža vrednost glikiranega hemoglobina, zaželeno pod 7,0. Doseči moramo tudi ciljne vrednosti krvnih maščob, ki so za sladkorne bolnike nižje kot za osebe brez sladkorne bolezni, ker spadajo v ogroženo skupino in pogosteje zbolevajo za srčnim infarktom, možgansko kapjo in boleznimi perifernih žil. Krvni pritisk naj bi bil pri sladkornih bolnikih nižji kot pri sovrstnikih brez sladkorne bolezni, in sicer pod 130/85 mm Hg.

Sladkorna bolezen tipa 2 začnemo zdraviti z zdravili takrat, ko z

ukrepiza spremembo življenjskega sloga ne dosegamo zastavljenih ciljev zdravljenja. Na voljo imamo oralne antidiabetike, inkretinska zdravila in inzulin. Zdravljenje z inzulinom uvedemo, ko pride do odpovedi zdravljenja z oralnimi zdravili ali v določeni fazi bolezni, npr. ob iztirjenju zaradi vnetja, med operacijo in podobno.

Z inzulinom se zdravijo trajno vsi bolniki s tipom 1 sladkorne bolezni.

AKTUALNO

16. november – mednarodni dan strpnosti: OB MEDNARODNEM DNEVU STRPNOSTI

Robert Petruša, študent podiplomskega študija FHŠ

Mednarodni dan strpnosti obeležujemo vsako leto 16. novembra že od leta 1995, odkar je UNESCO sprejel deklaracijo o temeljih za strpnost.

Dan strpnosti naj bi ljudi nagovarjal in opozarjal na predanost, na sočutje do sočloveka, na ljubezen do drugega in vsega drugačnega in različnega od tistega, kar je naše in nam blizu.

Na tem mestu se seveda pojavi velik paradoks, saj se strpnosti ne da naučiti ali osvojiti zgolj s pazljivim poslušanjem lepih besed in napotkov.

Še več, zloglasno poudarjanje in »ukazovanje« strpnosti vodi prej v tisto, česar naj bi se sama strpnost izogibala, to je v sovražstvo in zaničevanje.

Do prave in resnične strpnosti, ali bolje rečeno, do pravega spoštovanja, je moč priti zgolj prek kvalitetne izobrazbe in resnega učenja. Daleč najpomembnejši člen Deklaracije o načelih strpnosti, sprejete pred šestnajstimi leti, je zatorej njen 4. člen, ki se obrača prav k izobrazbi. Že prvi stavek tega člena se glasi:

»Izobrazba je najučinkovitejše sredstvo za onemogočanje nestrpnosti« (1).

Na tem stavku je treba vsekakor graditi lastno identiteto in osebnost, saj – kot je že filozof Hegel učil – je izobrazba dolžnost vsakega individuuma do samega sebe (2).

Zato lahko 16. novembra in ne samo na ta dan, ampak skozi celo leto obeležujemo svetovni dan strpnosti, ki bi mu na nek način lahko rekli mednarodni dan izobrazbe, saj je izobrazba tisto, kar vodi do strpnosti in ne obratno.

Literatura in podatki:

- (1) <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001018/101803e.pdf#page=75>.
(2) Hegel G.W.F. (1980): *Filosofska propedeutika*. Beograd: Grafos. Str. 67.

11. november – svetovni dan boja proti odvisnosti: UPOŠTEVANJE PERSPEKTIVE OTROK/MLADOSTNIKOV PRI NAČRTOVANJU PREVENTIVNIH DEJAVNOSTI NA PODROČJU ZASVOJENOSTI V ŠOLSKEM OKOLJU

dr. Ines Kvaternik

V letih izvajanja raznovrstnih preventivnih dejavnosti na področju preprečevanja zasvojenosti se je pokazalo, da splošna preventiva obsega zelo raznovrstne dejavnosti, nagovarja različne skupine in posameznike in poteka na številne načine. Zato je težko ugotoviti vpliv preventive na odločitve posameznikov glede tveganj ravnanj, ki so povezana s problematično uporabo drog, in njeno učinkovitost (1).

V tem prispevku se bomo osredotočili na preventivo v šolskem okolju, ki še vedno sodi med najpogostejše oblike preprečevanja zasvojenosti pri nas. Šola je okolje, v katerem se pogosto zgodi, da učitelji in drugi šolski strokovni delavci sicer z dobrim namenom učencem/dijakom posredujejo informacije o preprečevanju tistih vedenj, za katera sami menijo, da so za učence/dijake tvegana. Pri tem pa pogosto spregledajo resnične potrebe in interese učencev/dijakov, kaj njih resnično zanima oziroma kaj njim v vsakdanjem življenju predstavlja tveganje. Zato je pomembno, da v okviru šolskega sistema poiščemo načine, kako preseči enosmerni tok komunikacije (»od zgoraj navzdol«), pri tem pa moramo paziti, da iz dialoga ne izključimo učencev/dijakov (2).

V naših šolah se dogajajo spremembe. Spreminja se odnos do znanja, ki naj bo pogoj, da mladi postanejo kompetentni posamezniki, in v ospredje prihaja možnost učenja na podlagi izkušnje. Danes naj bi bili mladi sposobni za demokratični dialog in šola naj bi postala prostor

srečevanja in upravljanja različnosti. Slednje pa se lahko zgodi samo v primeru, da šola postane odprta in varen prostor, v katerem bi lahko učenci/dijaki razvili sposobnosti, znanje in veščine za večjo odpornost, kar je pomemben varovalni dejavnik pred tveganimi situacijami, ki so povezane s problematično rabo alkohola, prepovedanih drog in (ne) odgovornim ravnanjem z moderno tehnologijo.

Da bi bili odzivi na področju preventive učinkoviti, moramo v prvi vrsti omogočiti, da se bo pri ugotavljanju potreb po informacijah in znanju – tudi glede zasvojenosti – slišal glas otrok/mladostnikov (3). Kar pa pomeni, da moramo ustvarjati priložnosti za dialog, izhajati iz prepričanja, da otroci/mladostniki niso nevedni, dopuščati radovednost, zavračati stališča, da so samo odrasli strokovnjaki ter omogočati pogled iz različnih perspektiv.

Ob splošnih preventivnih programih ne smemo pozabiti na pomen in krepitev kakovostnih ter dostopnih programov, namenjenih zmanjševanju škode, obravnavi, zdravljenju in rehabilitaciji problematičnih uživalcev drog in alkohola za zmanjševanje bremena, ki ga za posameznika in družbo predstavlja zasvojenost.

Literatura in podatki:

- (1), (2) Grebenc in sodelavke (2011). *Pogovarjajmo se. Skupnostni pristop v šoli*. Fakulteta za socialno delo: Ljubljana.
(3) McNamee, S. (2007). *Relationale practice in education: Teaching as conversation*. V: Andreson, H., Gehart, D. (ur.), *Collaborative therapy*. New York, London: Routledge.

ALI STE VEDELI?

... da je rak debelega črevesa in danke eden izmed najpogostejših rakov v Sloveniji?

Rak debelega črevesa in danke je bolezen, ki jo lahko ob zgodnjem odkritju uspešno zdravimo. Vendar pa veliko bolnikov obišče zdravnika, ko je že prepozno, saj so simptomi in znaki, ki opozarjajo na to obliko raka, neznačilni. Državni presejalni program SVIT omogoča vsem, ki imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje in so stari od 50 do 69 let, da brezplačno opravijo test na prikrito krvavitev v blatu, ki je pokazatelj nekaterih sprememb v črevesu in ki je s prostim očesom ne opazimo. Četudi nimate nobenih težav, ne odlašajte in se odzovite vabilu v program SVIT! Dodatne informacije in pojasnila o programu SVIT nudijo tudi na vseh SVITOVIH INFO TOČKAH v zdravstvenih

domovih zdravstvene regije Koper. Lahko pa obiščete tudi uradno spletno stran SVIT-a www.program-svit.si, pokličete na telefonsko številko 01/620 45 21 ali pa jim pišete po elektronski pošti na naslov info@program-svit.si.

Ilustracija: Arhiv Inštituta za varovanje zdravja RS Center za krepitev zdravja in obvladovanje kroničnih bolezni - Program Svít

NAPOVED DOGODKOV

Zavod za zdravstveno varstvo Koper 17. novembra 2011 organizira **MARTINOV POSVET**. Namen posveta je osvetliti stanje na področju alkoholne politike v Sloveniji z različnih perspektiv in soočiti poglede tako na uživanje, proizvodnjo vina in ostalih alkoholnih pijač, kakor tudi na tveganja, ki so povezana z uživanjem alkohola, ter poskuse reševanj omenjenih tveganj. Strokovnjaki in poznavalci alkoholne problematike z različnih področij – od gospodarstva, sociale, šolstva do zdravstva – bodo spregovorili o fenomenu alkohola v vseh njegovih razsežnostih. Dodatne informacije in navodila o prijavi najdete na naši spletni strani. **Vabljeni!**

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila-mesecna-publicacija-zdravje-za-vse/zdravje-za-vse> | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Liljana Petruša, Boris Kopilović, Milka Tavčar Vujanec | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

DNEVNI CENTER SONČEK V SADOVNJAKU

Jesen je letni čas, ko nas narava obdari s paletto barv in s svojimi plodovi. Tako smo se otroci DC Sonček v četrtek, 6. 10. 2011, odpravili na obiranje jabolk. Pot nas je vodila mimo vasi Zarečja in turistične kmetije Bubec. Nato smo zavili levo, čez most in se strmo vzpenjali proti nasadu.

Tam nas je pričakal lastnik sadovnjaka Mirko Florijan Paliska. Razložil in pokazal nam je, kako se pravilno trga jabolka. Takoj smo se razdelili v skupine. Otroci smo si vzeli košare in veselo trgali jabolka. Med trgatvijo se je po sadovnjaku razlegal vesel otroški živ-žav. S sočnimi jabolki smo se otroci tudi sladkali. Aktivno smo preživeli dan v naravi, se družili in prispevali k zdravemu načinu življenja. Dan je bil sončen in nam je prehitro minil v skupnem druženju.

G. Mirku Florijanu Paliska iz Kozine se zahvaljujemo za vsa prejeta jabolka ter dano priložnost. **III CSD Ilirska Bistrica, DC Sonček, vodja programa Sonja Maljevac**

MALE NOGICE POGUMNO NA ŽABNIK

V četrtek, 29. 9. 2011, smo se otroci iz vrtca v Podgradu, skupina Pikapolonice, odpravili na planinski izlet. Z avtobusom smo se odpeljali do vasi Golac. Od tam smo se v spremstvu lovca povzpeli proti Žabniku. Pot je bila dolga, strma in naporna, toda kljub našim majhnim nogicam smo prišli do vrha. Ugotovili smo, da Žabnik ni tako ošiljen, da na njem ne bi mogli stati. Odločili smo se, da bomo nanj popeljali tudi naše mamice in očke. **III Vrtec pri OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad**

ČAROBNA SKRINJICA

»Potrebi po gibanju in igri sta osnovni otrokovi potrebi, zato naj se igra kot rdeča nit prepleta skozi vse dejavnosti.«

In da bo v vrtcu zanimivo in igrivo, sva se vzgojiteljica Marina in pomočnica vzgojiteljice Barbara domislili čarobne skrinjice, ki se ob izštevanki odpre. Skrinjico varuje pet zelenih žabic, ki ponoči oživijo in počnejo različne reči; skrijejo se nam v vrtčevih prostorih, se preoblečejo, telovadijo ... V skrinjici so barviti listki z različnimi nalogami: »preberi zgodbo o žabicah, nauči se pesmico, pleši itd.«. Otroci ob nalogah uživajo, jih spremljajo z velikim veseljem in pričakovanjem: »Kaj pa zdaj, kje so žabe, mogoče so v parku?« In ko preberemo zadnji listek, se v skrinjici pojavi zaklad (čudovit čarobni prstan), izšteti otrok ga vzame domov, da pod blazino in zjutraj se mu izpolni želja (seveda so s tem seznanjeni starši, ki pri tem pomagajo). Nepopisno zadovoljstvo je zjutraj v vrtcu očitno, ko otrok pripoveduje, kaj mu je prinesla skrinjica in darilo tudi pokaže.

Tako je igra postala notranje motivirana, svobodna in odprta, za otroke prijetna, a vendarle učljiva. Ob igri so otroci razmišljali: »Ali nas skrinjica še čaka? Ne želimo, da odide.«

In domišljija raste, ob njej pa ustvarjalnost, pozitivne izkušnje, izkušnje uspešnosti, ki jih otrok doživlja vsak dan znova v vrtcu. **III Marina Grilj, vzgojiteljica skupine Mavrica, Vrtec Podgora, Kuteževo**

TEDEN OTROKA V VRTCU ILIRSKA BISTRICA

V prvem tednu meseca oktobra je bila pozornost še bolj namenjena našim korenjakom. Otroci so bili deležni drugačnega ritma, dejavnosti, predvsem pa razgibanosti. V samem začetku, po dolgem vikendu crkljanja, igranja in spanja smo se strokovne delavke in otroci iz skupin Pikapolonice, Veverice in Ježki odpravili na Prem. Tam smo si pod vodstvom g. Ivana Simčiča ogledali Premski grad, spominsko sobo Dragotina Ketteja in cerkev sv. Helene. Otroci so bili nad izletom navdušeni.

Naslednji dan smo na poligonu organizirale jesenski kros in podelile medalje za tri najboljša mesta. Vsi nastopajoči pa so dobili bonbone.

Na sredini delovnega tedna sta si skupini Pikapolonice in Veverice izmenjali dejavnosti. V prvi skupini so otroci izdelovali slikanico, v drugi pa so poslušali pravljico "Medved si išče pestunjo", barvali in izrezovali sličice ter jih sestavljali po pravilnem vrstnem redu. Za skupino Ježki pa je bil obisk mamic veliko presenečenje. Dan so nam popestrile mamice Katarina Hrenovec Batista, Gordana Barbiš in Maja Štefančič Kovačič in otrokom prebrale pravljico o Mišku Tipu. Veliko je bilo smeha, petja, predvsem pa zabave in veselja.

Babica Venčka Bergoč je skupino Veverice presenetila z doživeto prebrano pravljico Šivilja in škarjice. Pokazala je tudi šiviljski pribor šivilje Bogdanke in otrokom pomagala pri striženju oblekic.

V četrtek se je skupina Ježki odpravila na obisk v knjižnico Makse Samsa, kjer so slišali zanimivo pravljico ter si na diaprojektorju ogledali risanko Čebelica Maja.

Teden otroka smo zaključile z lutkovno predstavo "Spet je jesen prišla", ki smo jo zaigrale strokovne delavke starejših oddelkov in požele velik otroški aplavz.

Zahvaljujemo se g. Simčiču, babici, mamicam in knjižnici Makse Samsa za pomoč in sodelovanje. **III Vzgojiteljice Tamara Vičič, Lidija Bobek Novak in Erika Iskra Tomažič**

MIR, KI GA SVET NE MORE DATI

V vrtcu Antonina dajemo poseben pomen vzgoji za mir in nenasilje, za kulturo življenja, za solidarnost, sprejemanje in zaupanje. Posebej smo v ta namen obeležili tudi mednarodni dan miru, 21. september.

Mir je vrednota, ki ne obstaja sama po sebi, zanjo se je potrebno truditi, se vzgajati, kaj prispevati, jo ustvarjati. Prav gotovo jo najprej ustvarjamo in doživljamo v naših medsebojnih odnosih. Otroci so na vprašanje, kaj pomeni mir,

odgovarjali takole: mir je, da smo dobri in spoštljivi, da se lepo pogovarjamo, da le dobro in lepo delamo, da se ne kregamo, kričimo in prepiramo, da se večkrat objamemo in pobožamo, da mislimo na druge, da se znamo opravičiti, da ni vojne in streljanja... Skupaj smo prišli do spoznanja, da če nosimo mir in ljubezen v svojem srcu in ju podarjamo, tako gradimo boljši in lepši svet, kjer je več sreče in veselja.

Izdelali smo golobčke miru, ob njih prižigali svečke in prosili dobrega Boga, da bi mir kraljeval v naših srcih, v naših družinah in povsod po svetu. Drug drugemu smo si podali roke in si podarili „Mir s teboj!“. Golobčke miru z mislijo matere Tereze iz Kalkute: „Če nimamo miru, je to zato, ker smo pozabili, da pripadamo drug drugemu,“ smo ponesli v naše družine in pa vsem, ki smo jih srečevali na dopoldanskem sprehodu po mestu. Vse otroke, ki ne obiskujejo našega vrtca, **vabimo na igralno-ustvarjalne urice v torek, 8. 11., ob 16. uri. III s. Marjetka Jeralič**

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Duh časa	Knjižnica Makse Samsa	10. november ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Predavanje Vojka Artača na temo podvodna fotografija	Prostori Foto kluba Sušec, Vilharjeva 35, Il. Bistrica (Teles)	11. november ob 20.00	Foto klub Sušec	
Dan odprtih vrat društva POT	Prostori društva na Levstikovih ulici 3, Ilirska Bistrica	16. november med 9.00 in 15.00	Društvo POT Ilirska Bistrica	
Predavanje dr. Karla Gržana: Dobrota je sirota - da ne bi bila tudi v medsebojnih odnosih	Dom matere Terezije, Vodnikova 13, Il. Bistrica (samostan - vhod z igrišča)	17. november ob 18.30	Zavod Notre dame	
Koncert Perpetuum jazzile	Športna dvorana OŠ Antona Žnideršiča	18. november ob 20.00	Perpetuum jazzile	vstopnice v TA Oaza
Dan splošnih knjižnic – koncert dua Malunca (uglasbene pesmi Cirila Zlobca)	Knjižnica Makse Samsa	20. november ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Postavitev muzejske lokomotive »Breda«	Park pri železniški postaji v Ilirski Bistrici	21. do 25. november	Društvo ljubiteljev železnic Ilirska Bistrica	05/71 12 335 Ivan Simčič
Predstavitve zbornika »Vstala Primorska si v novo življenje«	Knjižnica Makse Samsa	24. november ob 18.00	Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Il. Bistrica, JSKD Il. Bistrica in Knjižnica Makse Samsa	05/71 12 335
Lutkovna predstava Nodi praznuje rojstni dan	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	25. november ob 17.00	Lutkovno gledališče Kam	vstopnina 5 €
Gledališka igra Priprave na fantovščino	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	26. november ob 19.00	TKŠD Urbanščica	031/817 676 vstopnice v TA Oaza
Slikarska razstava Likovnega društva France Pavlovec	Knjižnica Makse Samsa	1. december ob 18.00	Likovno društvo France Pavlovec Ilirska Bistrica, JSKD Il. Bistrica in Knjižnica Makse Samsa	
Koncert Pevske skupine društva kmečkih žena z gosti ob 15-letnici delovanja	Vaški dom v Čeljah	3. december ob 18.00	Pevska skupina društva kmečkih žena	
Božično novoletni koncert Pihalnega orkestra Ilirska Bistrica z gosti Eldo Viler in Vox Ilirica	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	17. december ob 19.00	Pihalni orkester Ilirska Bistrica	vstopnice v TA Oaza in eno uro pred koncertom

Informacije za objavo v napovedniku nam sporočite do 22. v mesecu za naslednji mesec po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si

Na podlagi Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07) in Odloka o glasilu Občine Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 14/08) je Uredniški odbor glasila Bistriški odmevi na svoji 4. korespondenčni seji, dne 21.10.2011, določil naslednja

PRAVILA

O IZRABI ČASOPISNEGA PROSTORA ZA PREDSTAVITEV KANDIDATOV IN NJIHOVIH PROGRAMOV ZA PREDČASNE VOLITVE V DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE, 4. DECEMBRA 2011

1. člen

V glasilu Bistriški odmevi bo vsem organizatorjem volilne kampanje zagotovljena enakopravnost pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov.

2. člen

Brezplačno objavo bomo omogočili, glede na število strani glasila ter število strank, list in predlagateljev, v 43. številki glasila Bistriški odmevi, ki bo izšla 2. decembra 2011. Kandidat, politična stranka, lista ali drug predlagatelj bo imel za predstavitev brezplačno na voljo četrtno časopisne strani.

3. člen

Organizatorji volilne kampanje naj lektorirana besedila oz. predstavitvena gradiva dostavijo po elektronski pošti na naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si ali na CD-ju na naslov: Občina Ilirska Bistrica, Uredništvo Bistriških odmevov, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, do 16. novembra 2011 do 15. ure.

4. člen

Predstavitvena gradiva bodo objavljena v enakem vrstnem redu kot bodo prispela na naslov uredništva.

5. člen

V skladu z Odlokom o glasilu Občine Ilirska Bistrica bo uredništvo objavilo tudi dodatne prispevke organizatorjev volilne kampanje, ki presegajo določen brezplačni prostor, s pogojem plačila po veljavnem ceniku za oglase, vendar največ do zapolnitve razpoložljivega prostora, namenjenega oglašom (10 odstotkov skupnega obsega časopisnih strani).

Katja Kirn,
odgovorna urednica